demokrat

arkadaş

Nisan '88 Sayı: 4 AYLIK GENÇLİK DERGİSİ 1.000.– TL. (KDV Dahil)

POLİS-İDARE İŞBİRLİĞİNE SON

İÇİNDEKİLER

3. **Tıkanıklığın Aşılması**
4. **68 Anısına**
6. **Gerçek Somuttur ya da Stalin'den Gorbaçov'a..**
8. **Netaş Direnişi**
"İşçilerin birliği sağlanamazsa işten çıkarmaların sonu gelmez."
10. **Süreç ve yanıtlanması gereken sorular**
11. **Sivilleştikse..**
Amasya Cezaevi'nden Mektup
12. **Kadın Sorununa Genel Bir Bakış**
"Kadın sorununun çözümü, toplumun tüm ezilen kesimleriyle dayanışmadan geçer."
8 Mart Dünya Kadınlar Günü Kutlandı
14. **Mamak Gerçeği**
16. **Disiplin Soruşturmaları, Gözaltılar Bizi Yıldıramaz!**
"Okullarda karakol kurulması, sivil polislerin okullara doldurulması ile beliren polis-idare işbirliği içyüzünü soruşturmalarla ortaya koydu."
"Disiplin Komisyonları, polisin okuldaki şubeleridir."
"On değil yüz soruşturma açsanız üniversite mücadelesi sürecektir."
"Gücümüzün bilincindeyiz ve sonunda kazanan bir olacağız."
17. **Haberler**
20. **"Kıbrıs'a 68. vilayet gözüyle bakılamaz."**
22. **Filistin Tarihi (I)**
26. **"Halkımızı, ülkemizi sevdiğimiz ve kurtuluş mücadelesi verdiğimiz için sürgündeyiz."**
27. **Politikada Çifte Standart**
Filistin halkıyla dayanışma engelleniyor.
28. **Nikaragua Mektubu**
30. Yeni Çözüm Üzerine Birkaç Küçük Not
Basın Açıklamaları
32. **Taş Çocukları**

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Haluk SAĞKAL
Adres: Ticarethane Çıkmazı, Uğur Han 15/2
Cağaloğlu/İSTANBUL
Basıldığı Yer: Mapsan-5266304
Dağıtım: CEMMAY-5270153

BU SAYIDA

Bu sayımızda, öğrenci gençliğin başında son bir aydır "demoklesin kılıcı" gibi sallandırılan Disiplin Soruşturmalarını ele aldık. 21. yüzyılın eşiğinde, Türkiye'de, emniyet kuvvetleriyle kolkola ve işbirliği halinde, öğrenciler üzerinde baskı kurmaya çalışan üniversite öğretim üyelerinin olması ülkemiz için büyük bir utanç kaynağı.. Anlaşılan soruşturmaları yürütenler yüklendikleri tarihi sorumluluğun farkında değiller.

68 olayları, 20. yıldönümü olması nedeniyle birçok yayın organında inceleniyor, değerlendiriliyor. Biz de bu sayımızda, 68'in bugün belki de unutulmuş ya da gölgede kalmış bir yönünü anmak istedik. Ragıp Zarakolu, Devrimci Eğitim Şurası, Öğrenci Dernekleri Dayanışma Komitesi ve İstanbul Üniversitesi İşgali deneylerini aktardı. Bugün kıyısından köşesinden çekiştirilen 68 olayının, devrimci güçler açısından dayanışmayı ve demokratik birliktelikleri somutlayan yönlerinin öne çıkarılması anlamlı olacaktır.

Stalin'den Gorbaçov'a Sovyetler Birliği'ndeki gelişmelerin kısa bir analizini yapan yazı tartışmaya değer bir yaklaşım sunuyor. Sovyetler tarihi üzerine kimi önyargılara ve gerçekleri görmekten ısrarla kaçınan anlayışlara karşı öğretici bir yazı olduğu kanısındayız.

Netaş'ta işverenin tenkisat politikasına karşı üç günlük bir direniş yaşandı. Direnişi ve genel olarak Netaş'taki gelişmeleri şube temsilcisi arkadaşlarımız Demokrat Arkadaş için değerlendirdiler.

Toplumun demokratik muhalefet odaklarından biri de hiç kuşkusuz kadınlar. Bu sayımızda kadın sorununa genel hatlarıyla devrimci yaklaşımın sunulduğu bir yazıya yer verdik. Ayrıca DKD Genel Sekreteri Hikmet Beskisiz'le yaptığımız bir söyleşiyi de yayınlıyoruz.

Bu sayıda iki söyleşimiz daha var. Biri solun fazlaca ilgi duymadığı Kıbrıs sorunu ile ilgili.. Diğeri ise Avrupa'daki Filistinli öğrenci liderleriyle Atina'da yapılan bir söyleşi.. Öte yandan Filistin tarihi ile ilgili uzun ve ayrıntılı bir araştırmanın I. bölümünü de bu sayıda okuyabilirsiniz.

4. Sayının ilginç sayfalarından biri de "Nikaragua Mektubu". Nikaragua'da Brigate'ler içinde görev alan bir arkadaşımızın mektuplarını elimize ulaştıkça bundan sonraki sayılarımızda da yayınlamayı sürdüreceğiz. Türkiye'de devrimciler arasında, devrimden sonra herşeyin güllük gülistanlık olacağı şeklinde bir yanılsamaya sık sık rastlanıyor. Oysa birçok güçlük ve sorun devrimden sonra gündeme geliyor. Bu anlamda Nikaragua deneyinin eksikleri ve olumlu yönleriyle birçok ders çıkarılabilecek özellikleri olduğu, Nikaragua mektuplarıyla sanıyoruz daha iyi anlaşılacak.

Bu sayımızda bir de "Mamak Gerçeği" var. Belli çevrelerde Mamak Cezaevi ile ilgili spekülasyonlara cevap niteliği de taşıyan bu yazı, Mamak Cezaevi'nde sekiz yıl kalıp tahliye olan arkadaşlar tarafından, yani Mamak'ı bizzat orada yaşayanlar tarafından kaleme alınmış. Kuşkusuz bir takım spekülasyonları bundan sonra da sürdürecek olanlar var. Onları kendi küçük dünyaları ile başbaşa bırakmaktan başka çare yok.

Dostça Selamlar

demokrat arkadaş

TIKANIKLIĞIN AŞILMASI

Türkiye, 1988'le birlikte giderek artan bir politizasyon sürecine de girdi. Başta işçi sınıfı olmak üzere toplumun emeğiyle geçinen kesimleri hoşnutsuzluklarını hergün biraz daha yüksek sesle dile getirmeye başladılar. Yıllardır üzerine ölü toprağı serpilmişçesine sessiz kalan Türk-İş bile, tabandan gelen tepkilerin de etkisiyle sesini meydanlara taşımaya başladı. Kamuoyu yoklamaları, Hükümetin birbiri peşisıra gelen zam kararlarının artık halkın "kabul edebilirlik" sınırını zorladığını ortaya koymaktadır. Bugün, fabrikalarda, işyerlerinde, üniversitelerde, miting meydanlarında çeşitli biçimlerde somutlaşan muhalefet, bir yandan siyasal kısıtlama ve baskılarla, diğer yandan da "ara rejim" tartışmaları açılarak "aba altından sopa gösterme" taktikleriyle sindirilmeye çalışılmaktadır.

Evet, Türkiye toplumu, 8 yıldır hüküm süren sessizliği artık geride bırakıyor. Ancak burada gözden kaçırılmaması gereken bir nokta var. Yaygınlaşan politizasyonun gerisinde, öncelikle sermayenin ve onun politikacılarının, askeri rejim boyunca bastırılan ama bu arada derinleşen ekonomik ve siyasal sorunlar karşısında düştükleri çaresizlik yatmaktadır. Yani, halkın hergün artan tepkisi, demokrasi güçlerinin bilinçli bir mücadele programının sonucu olmaktan çok (bu yöndeki çabaların da belli katkıları olduğu inkar edilemez) egemen sınıfların ülkede ekonomik ve siyasi istikrarı sağlamada düştükleri acızdir. Bu ise, gelişmelerin bundan böyle yönelebileceği istikamet açısından çok büyük önem taşımaktadır. Yani devrimci bir perspektiften yoksun kitlelerin artan hoşnutsuzluğu, yanlış kanallara akma tehlikesini de içinde taşır. Bu anlamda, devrimcilerin, muhtemel olumsuzlukları önleyecek müdahalelerine en çok ihtiyaç duyulan bir dönem yaşanmaktadır. Fakat açıkça ifade etmek gerekir ki; Türkiye'deki devrimci potansiyel, henüz demokrasi mücadelesine yön verecek somut perspektiflerden yoksundur.

Varolan siyasi tıkanıklık nasıl aşılacaktır? Bunun için her şeyden önce, tek tek insanların, bulundukları alan her neresi ise (üniversite, sendika, mahalle, kitle örgütleri vb.) demokratik muhalefete etkin ve doğrudan katılımı şarttır. Mücadele pratiğinin dışında kalmak ve olayları gözlemekle yetinmek, devrimci üretkenliği ve yaratıcılığı köreltirken, kitlelerle uzun dönemli ve kalıcı bağlar kurabilme şansını da sürekli azaltacaktır. Oysa kitlelerden kopmadan, onlarla içiçe sürdürülecek mücadelenin sağlayacağı birikim ve deneyler, hayatın gerçekliğinin daha iyi kavranmasını, dolayısıyla da devrimci mücadele perspektiflerinin bu gerçeklik üzerinde şekillenmesini kolaylaştıracaktır. Öte yandan, bugüne kadar emekten yana mücadeleye omuz vermiş, bundan sonra da aynı tavrı kararlılık ve samimiyetle sürdürecek insanların, mücadeleyi yeni ve verimli kanallara yöneltecek politikaları, demokratik bir platform içinde tartışmaları da tıkanıklığın aşılmasında büyük rol oynayacaktır. Oysa bugün, içinde bulunduğumuz döneme ilişkin kimi sorunların açık yüreklilikle tartışılmasına dönük öneriler bir çok insan tarafından belli kaygılarla karşılanmaktadır. Bu kaygıların başında da, bir çok sol gurubun gözünü büyük bir iştahla devrimci hareketin tabanına dikmiş olması gelmektedir. Birçoklarının, halen yaşanmakta olan dağınıklığın da yardımıyla "birşeyler koparma" politikasına hız verdiği doğrudur. Buna rağmen devrimciler, siyasi mücadeleye günübirlik gurup çıkarlarının ötesinde, uzun dönemli perspektiflerden bakmak zorundadırlar. Dolayısıyla yapılması gereken, başkalarının küçük ve sefil hesaplarıyla uğraşmak yerine, demokrasi güçlerinin önündeki sorunları aşmaya dönük bir çabaya yönelmektir. (Bu, zaman zaman ortaya çıkan seviyesiz saldırılar karşısında tamamen sessiz kalınacağı anlamına gelmez.)

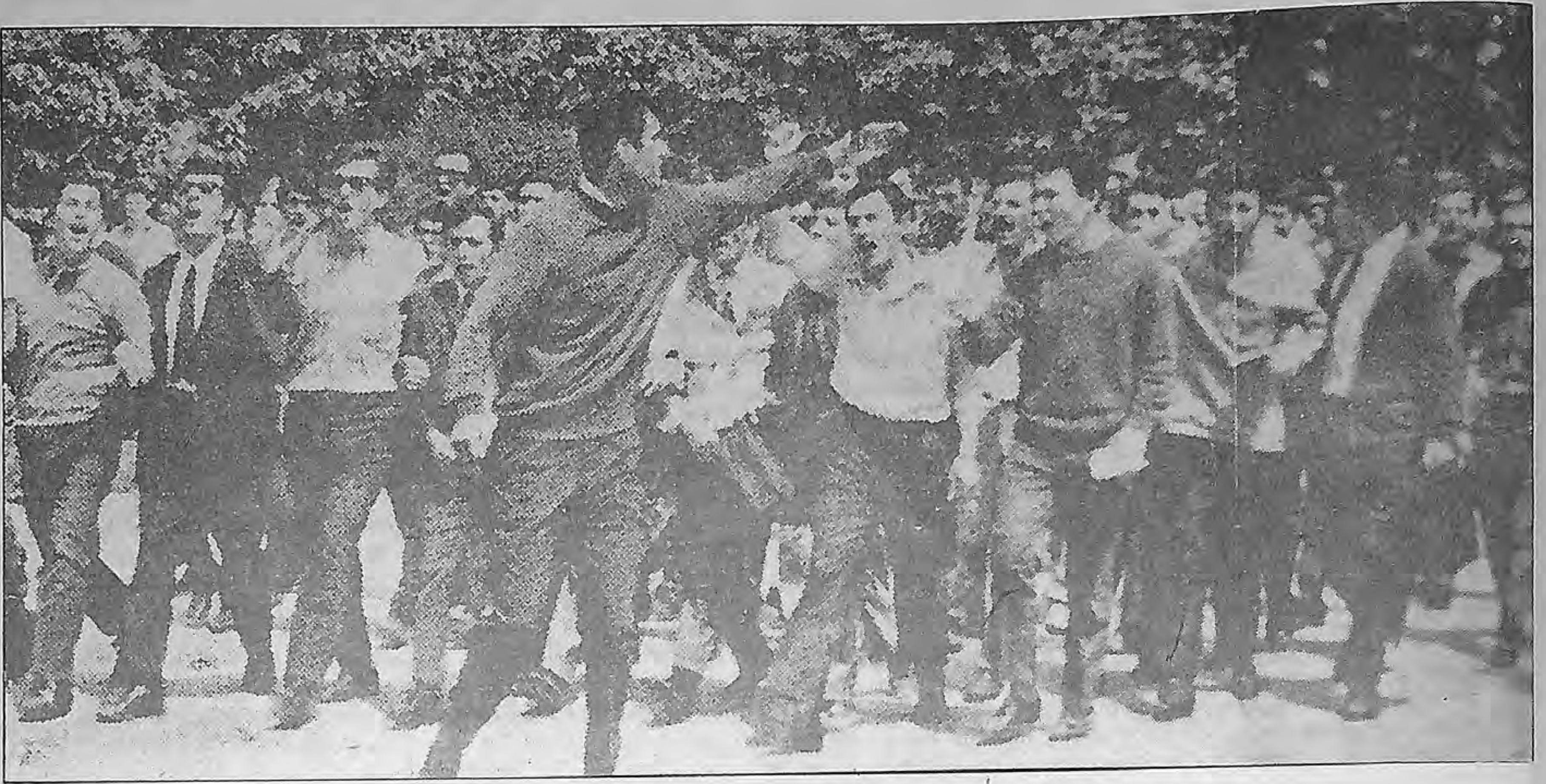
Demokrasi mücadelesinin devrimci bir perspektif içinde yönlendirilmesi, bir kez daha altını çizerek belirtmeliyiz ki; bir yandan gelişen pratiğe doğrudan ve etkin katılımla, bir yandan da canlı bir tartışma ortamının yaratılmasıyla mümkün olacaktır. Bu arada kimi iyi niyetli ama dar görüşlü çabaların yol açabileceği bazı tehlikelere işaret etmekte yarar var. Bir kısım insanın, yukarda ifade ettiğimiz çabaları, kendilerini, aynı ideolojik-politik anlayışı savunan çok geniş bir kesimin dışında tanımlayarak sürdürmeye çalışmaları uzun vadede, geri dönüşü zor yapay ayrılıklara yol açacaktır. Bu şekilde, mücadele konusunda kararlı ve samimi bir çok unsurun dışında ve onlara rağmen yürütülecek çabalar sonuçsuz kalmaktan kurtulamayacaktır.

***

Değinmek istediğimiz bir başka sorun, Demokrat Arkadaş'la ilgili... Konu, bir yayın organının değerlendirilmesinde neyin ölçü alınması gerektiğidir. Bugüne kadar Demokrat Arkadaş'a yönelik eleştirilerde dikkati çeken özellik, Demokrat Arkadaş'ın geçmişteki bazı yayınlarla karşılaştırılması ve bu karşılaştırmadan çıkan sonuçların, yapılan değerlendirmede temel kriter olmasıdır. Geçmişteki olumlu örneklerin, özellikle gençlik içinde ulaştığı etkinlik Demokrat Arkadaş için de bir hedef olarak her zaman gözönünde tutulmaktadır. Ancak Demokrat Arkadaş değerlendirilirken, kullanılan tek ölçüt bu mukayese olmamalıdır. Böyle bir yaklaşım bugünün koşullarını yeterince hesaba katmama tehlikesini taşır. Öncelikle dikkate alınması gereken, iki ayrı dönemin (70'li ve 80'li yıllar) farklı tarihsel şartlarıdır. (Farklılığı bu yazı içinde tartışmayacağız. Ancak şu kadarı söylenebilir; Türkiye'de demokrasi mücadelesi verenlerin önünde, geçmişe oranla daha çetin bir dönem uzanmaktadır.) Sözkonusu farklılık, hem ülkenin içinde bulunduğu siyasal-sosyal şartlar açısından, hem de gençliğin döneme özgü nitelikleri bakımından düşünülmelidir. Bu anlamda bir mukayese yapılacaksa, iki ayrı dönemin siyasal koşulları ve gençlik hareketinin mücadele içindeki etkinliği çerçevesinde yapılmalıdır.

Amacımız Demokrat Arkadaş'ı devrimci gençliğin sesi olabilecek etkin bir mevzi haline getirmektir. Ancak bugün toplumun farklı sınıf ve kesimlerine doğrudan seslenecek devrimci bir organın boşluğu da açıkça hissedilmektedir. Bu anlamda Demokrat Arkadaş, bir gençlik dergisi olma özelliğini korumak koşuluyla, farklı toplumsal kesimlere ilişkin sorunlara da bundan böyle daha geniş biçimde değinmeye çalışacaktır. Ama hiçbir zaman unutulmaması gereken bir gerçeği de burada ifade etmek gerekiyor. Bir dergi kendi başına sadece kendisidir(!). Onu anlamlı kılan, gücünü aldığı siyasal hareketliliktir. Bir yayın organı ancak, varolan siyasi düşünsel ve fiili hareketliliğin aynası olabilir.

demokrat arkadaş

68 ANISINA

İnsanlık tarihinde alışkanlıkların zincirlerinin kırıldığı, bireysel ve kitlesel boyutta yaratıcılığın fışkırdığı, mutlak ve eşsiz bir özgürlük duygusunun yaşandığı ender anlar vardır. Ve o anların anısı, aradan ne kadar zaman geçse ve insanlar ne kadar farklı yollara girse de, dipdiri kalan bir dürtüye dönüşür. 68'in yirminci yılına girildiği bu zaman diliminde, bu deneyimin küllenmiş, gözden kaçmış, dikkat edilmemiş yanlarını hatırlatmakta fayda var. Daha sonra tarihin başka kanallarda akması sonucu, embriyon halinde bulunan birçok potansiyel bugün unutulup gitmiştir.

Türkiye'de 68 daha çok anti emperyalizmin kitlesel boyutta destek kazanması ile hatırlanır. Ve bu temel üstünde devrimci hareketlerin yükselişi, zaten hiçbir zaman kabuğunu kıramamış olan geleneksel sol ile kopuş en fazla hatırlanan yanlardır. 68 hareketinin bu doğrudan siyasal sonuçları yanında, Türkiye'nin her yanında uzun vadeli kök salış ve deney aktarımlarını içeren önemli bir kaç arayış üzerinde durmakta, daha sonraki süreçler görülen tıkanmaların aşılmasında yararlı olabilme potansiyeli taşıyan girişimleri hatırlatmakta yarar var.

Kısaca değineceğim üç özgün deneyim, İstanbul Üniversitesi'ndeki öğrenci işgali eyleminin **İşgal Komiteleri Konseyi** biçiminde kazandığı örgütlenme deneyimi; yine 68 yazında yaratılan öğrenci kitle örgütlerini kucaklayan **Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu**; ve nihayet 1968 Eylül'ünde toplanan **Devrimci Eğitim Şurası**' dır. Bu kitlesel örgütsel arayış sarmalı, 1968 sonbaharında sözkonusu şura ile doruğa ulaşmış, Türkiye'nin her yanından gelen öğrenci ve öğretmen temsilcileri arasındaki karşılıklı deneyim ve düşünce aktarımı sonucu 68'in mesajları Türkiye'nin her yöresine yayılmıştır.

İŞGAL VE KONSEY

1968 Haziran'ında Türkiye'nin bütün önemli üniversitelerini kaplayan işgal ve boykot dalgasının en ilginç ve önemli deneyimi İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Aşağı yukarı bütün öğrenci kitlesinin desteklediği ve bir şenlik gibi katıldığı eylem, verimli bir işbölümü ve örgütlenme örneği idi. İşgalin fitilini tutuşturan **Deniz Gezmiş**'ti. İşgal Komiteleri Konseyinde ise her fakültedeki öğrencilerin seçtiği temsilciler yer almaktaydı. Konsey seçimlerinde FKF'liler ağırlık kazanmıştı. Doğulu öğrencilerin önderi konsey başkanı seçilirken, konsey sözcülüğünü bir FKF'li üstlenmekteydi, ikinci başkanlığa ise bir Kemalist getirilmişti. **Çok ateşli geçen tartışmalar ve görüşmeler sonucunda** (toplantılar Profesörler Kurulunun tarihi ve görkemli toplantı salonunda yapılmaktaydı.) **öğretim üyeleri, asistanlar ve öğrenci temsilcilerinin katılımı ile hazırlanan bir Reform Taslağı onaylandı.** Üniversite alanında küçük bir "iktidar" inşa edilmişti, temsilciler organından savunma gücüne dek. Bir yayın odası kurulmuştu. Buradan alınan kararlar, işgal komitelerinin ve diğer üniversite ve okullardaki işgalcilerin mesajları okunuyor, müzik yayını yapılıyordu. Üniversitenin her yanı öğrenci kitlesine açılmıştı. Bahçe bir şenlik alanı gibiydi. Hukuk Fakültesi öğrencisi Rahmi Saltuk, ilk konserlerini burada vermişti. Geceleri öğrencilere Sinematek'ten gelen Potemkin Zırhlısı gibi filmler gösteriliyordu. İstanbul radyosunda Abdi İpekçi, Rektör Egeli ile İşgal Konseyi sözcüsünü biraraya getiren, öğrencilerin reform önerilerini tartışan bir küçük açık oturum düzenleyecekti. Daha sonra İşgal Konseyi temsilcileri ile üniversite yöneticileri arasında yapılan toplantılar sonucunda, reform hazırlıkları yapılacağı, öğrencilerin yönetime katılmasının sağlanacağı sözü verilmesi üzerine işgale son verilecekti. **İşgal** tarzı eylem ve protesto, kısa süre içinde toplumun değişik kesimlerinde yaygınlık kazanacaktı. İşçilerin fabrika işgalleri, köylülerin toprak işgalleri gibi. 1970 ilkbaharında İstanbul'da, fabrika komiteleri, hatta birkaç işyerinde bunlar denetiminde üretim deneyimlerine girişilecekti. Bu gelişim de doruk noktasına 15-16 Haziran olayları ile ulaşacaktı. Öğrencilerin kendi kitlesel güçlerinin farkına 68'de varışları gibi işçiler de kendi güçlerinin farkına 15-16 Haziran'da varacaklardı.

Evet, konsey, kurul, şura, komite gibi kavramlar, 68 deneyiminde,

İstanbul Üniversitesi Genel Reform Tasarısı ve Fakültelere Özgü İstekler (*)

III—Öğrenciler

Üniversitelerin en az öğretim üyeleri ve yardımcıları kadar önemli bir unsuru da öğrencilerdir. Öğretim üyelerinin varlığı geniş ölçüde öğrencilerin Üniversitede yönetime iştirak ve yöneticilerin seçimi konusunda söz sahibi olmaları gayet doğaldır. Üniversiteleri yönetmek belirli öğretim üyelerine mahsus bir imtiyaz olmamalıdır. Bu nedenle

a) Her fakülte Yönetim Kurulunda, öğrencilerin kendi aralarından seçecekleri iki öğrenci katılmalıdır. Oy hakları olmalıdır.

b) Üniversite Yönetim Kurulunda da, öğrencilerin kendi aralarından seçecekleri üç kişi katılmalıdır. Oy hakları olmalıdır.

c) Rektör seçimine Fakülte ve Üniversite Yönetim Kurullarından görevli öğrenci temsilcilerinin de katılması, yönetimde öğrencinin söz hakkı sahibi olması anlamını taşıyacaktır.

d) Her öğretim üyesi haftanın belirli gün ve saatlerinde öğrencilerle görüşmeyi kabul etmeli ve bunu ilan etmelidir.

e) Her Fakültenin, Üniversitenin ayrılmaz unsuru olan talebenin örgütlerine ait faaliyetlerin gerçekleştirileceği bir yer belirtmek, talebe örgütleri seçimlerini Üniversite içinde yapılmasını sağlamak, disiplin ve hukuka uygunluğu sağlamak ve bu şekilde seçilmemiş örgüt temsilcilerini tanımaması zorunluluğu koyan hükümler kanuna konulmalıdır. Bu şekilde, politik oyunların ve dejeneresansın önlenmesi imkan dahiline girecektir.

Üniversite içerisinde özerk radyo kurulmalıdır.

(*)- Tamamı 48 sayfa olup 3 ana bölümden oluşmaktadır. Çok sayıda alt başlıklara ayrılmış olan bu ana bölümlerden ilki; "**Kanun Yoluyla Yapılması Mümkün ve Gerekli Hususlar**", ikincisi; "**Üniversitenin Kendi İmkanları İçinde Derhal Yerine Getirmesi Gereken Hususlar**"dır. Son bölümde ise, **İ.Ü.'ne bağlı herbir fakültenin, kendi eğitim alanlarına dönük talepleri** yer almaktadır. Burada aktardığımız kısım birinci ana bölümün 3. maddesidir.

daha sonra rastlanmadık ölçüde yaygınlık kazanacaktı. **Kitlesel desteğe sahip bu tür bir temsili öğrenci organına, daha sonraları ancak ODTÜ'deki ÖTK deneyiminde rastlanacaktı.**

ÖĞRENCİ ÖRGÜTLERİ DAYANIŞMA KURULU

68'in önemli arayışlarından biri de bu Dayanışma Kurulu olmuştu. Bu kurulda kitlesel öğrenci dernekleri ve FKF bir araya gelmekteydi. Bu kurula omuz veren öğrenci dernekleri İTÜ Öğrenci Birliği, İTÜ Teknik Okulu Talebe Birliği, Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti, İÜ İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti, SBF Öğrenci Derneği vb. idi. Ağustos ayında oluşturulan Dayanışma Kurulu'ndan önce, 1968 Mayıs'ında düzenlenen NATO'ya Hayır Haftası sırasında bu birlikteliğin ilk adımları atılmıştı. Üniversite işgalinin ardından Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul'a gelişi ve düzenlenen protestolardan sonra bu arayış yoğunlaşmış, Dayanışma Kurulu'na katılan öğrenci kitle örgütleri 68 Ağustos'unda İzmir'e 6. Filo'nun gelişini protesto kararı almışlardı. Dayanışma Kurulu 68 Eylül'ünde Ankara'da düzenlenen Devrimci Eğitim Şurası'na hazırladığı tebliğ ve önerilerle katılmış, daha sonra sönüp gitmişti. Ama bu birliktelik temelinde 68 Aralığında DISK'in de aralarında yer aldığı 47 örgüt tarafından Montaj Sanayii ve Ortak Pazar'a Hayır Haftası düzenlenecek, 1969 Şubat'ında 6. Filo'nun yeniden gelişini protesto amacıyla Amerikan Emperyalizmini Kınama Haftası örgütlenecek, bu hafta ünlü Kanlı Pazar'la son bulacaktı.

DEVRİMCİ EĞİTİM ŞURASI

68 yılı öğretmen hareketinin toparlanışında da önemli bir kavşak noktası olmuştu. TÖS öğretmen hareketinin birliğini sağladıktan sonra, 68 Eylül'ünde Devrimci Eğitim Şurası'nı gerçekleştirdi. **Her ilden gelen öğretmen temsilcileri yanında, bu şuraya öğrenci temsilcileri, işçi temsilcileri, meslek odaları temsilcileri ve yazarlar katıldı.** Bu şuranın önemi, Türkiye'nin her yöre ve kesiminden insanların katılımı idi. Beş gün süren tartışmalı toplantılardan sonra, 10 temel konuda, oluşuturulan komisyonlar sunulan bildirileri tartışmış ve hatırlanan raporları Şuranın onayına sunmuştur. Devrimci Eğitim Şurası Kapanış Bildirisi ise, öğrenci temsilcilerinin getirdiği **''Eğitimde devrim değil, devrim için eğitim''** önerisini benimseyerek şu sözlerle son bulmuştur: **''Devrimci Eğitim Şurası devrimci güçlerin Türkiye'de bağımsız, demokratik ve sosyalist bir düzen kurmak yönündeki ortak çabalarında ileri doğru atılmış büyük bir adımdır.''**

68'in en önemli mesajı, bizce bu kitlesel birliktelik arayışları ve bunun örgütsel alandaki ilk deneyimleridir. Bu deneyimlerin hala diri ve taze kalan yanı bugüne de ışık tutmaktadır.

Ragıp ZARAKOLU

Öğrenci Örgütleri Dayanışma Toplantısına Çağrı Mektubu

9 Ağustos 1968

....

27 Mayıs öncesi ülkemizin politik ortamına göre şekillenen gençlik, soyut Atatürk'çü kavramlarla belirlenen ideolojileri ile kitle eylemlerine girişmiş, sokağa dökülmüş fakat sonucunda olayların gelişimini elinden kaptırmış ve halkın dışında şekillenmiş olan üst yapı kurumları Türkiye'nin politik ortamına sahip çıkmışlardır.

....

27 Mayıs sonrası Türkiye'de gelişen fikir akımları öğrenci kitlesi üzerinde yansımış ideolojiler yerini, ekonomik ve sosyal temelli ideolojilere terketmeye başlamışlardır.

Gençlik içinde bir kısım, ekonomik temelli, emekçi halk yararına bir ideolojiyi kavrarken, diğer bir kısımda temelsiz milliyetçi ve katı kalıpları içinde bilimsel olmaktan uzak dinsel bir ideolojiye sahip çıkmıştır. Böylece gençlik içinde artık ideolojileri belirlenmiş kadrolar oluşmuştur. Bu oluşum gençliğin, eskiden soyut kavramlarla bağlanmış bütünsel yapısını parçalamış ve belirlenen ideolojilere sahip olmayan büyük bir öğrenci kitlesi etkisiz ve eylemsiz kalmıştır. Öğrenci kitlesindeki çelişkiler devrimci ve karşı devrimci kadroların çatışması şeklinde çözülmüştür.

Son yıllarda öğrenci örgütlerine yapılan politik baskı ve etkilemeler sonucu, öğrenci alt kuruluşlarından üst kuruluşlarına dek işlemez hale getirilmiş, buna karşın gerek öğrenci gerekse halk kitlesi içinde karşı devrimci örgütlenmeler güçlenmiştir.

....

Öğrenci örgütlerinin devrimci, dışa dönük, kamuoyunu etkileyen çalışmalarından dolayı hedef olarak alınarak çökertilmek istendikleri, bu eylemleri yürütebilecek yeterli örgütlenme biçimlerine sahip olmadıkları, kendi devrimci kadrolarını ve öğrencilerin devrimci eğitimini sağlayamadıkları ve sınıfsal nitelikte örgütlerle işbirliği yapamadıkları, gittikçe kitlelerden koptukları gözönüne alınarak öğrenciler arasında sosyalist örgütlenmenin güçlendirilmesi uygun görülmüştür. yukardaki eksikliklerimizi giderecek Sosyalist Öğrenci Kuruluşları ayrıca, siyasi nitelikteki eylemleri, sosyalist kadroları ile eylem rahatlığına kavuşarak gerçekleştirebilecekler ve kitlesi ile ilişki kuracak Öğrenci Örgütleri ile organik bir işbirliğini sağlayabileceklerdir.

Buna Göre;

1. Öğrenci örgütleri kitlelerinin çıkarlarına dayanarak içe dönük eğitim ve hizmet çalışmaları ile öğrenci kitlesinin devrimci bilinçlenmesini sağlayacaktır.

2. Sosyalist öğrenci örgütü ise, emekçi halk kitlelerini bilinçlendirecek ve yandaş olacak, devrimci eylemlerinin öğrenci kadrolarıdışına taşmasını ve sınıfsal nitelikte diğer işçi ve emekçi örgütleri ile birlikte yapılmasını sağlayacaktır. Bunun yanında;

a) Öğrencilerin

b) Üyelerinin devrimci eğitimini sağlayacaktır..

....

ÖĞRENCİ ÖRGÜTLERİ DAYANIŞMA KURULU
EŞGÜDÜM VE HABERLEŞME KOMİTESİ

Devrimci Eğitim Şurası Kapanış Bildirisi'nden

Türkiye halkı bugün emperyalist güçlerle birlikte bu ülkeyi sömüren işbirlikçi kapitalistlerin ve toprak ağalarının ekonomik ve siyasal alanda egemen olduğu geri bırakılmış bir toplumsal düzen içinde yaşamaktadır. Bu düzende egemen olan sınıfların dış ve iç sömürüyü sürdürmekten başka bir çıkarları yoktur. Bu nedenle ülkeyi yönetenlerin çıkarları halk kütlelerinin çıkarları ile çelişmektedir.

Türkiye'deki bu temel üzerine yerleşmiş olan siyasal ve yöresel düzen ve çeşitli kurumlar bu çelişik yapının niteliklerini yansıtırlar. Bu kurumlardan biri olan eğitim de düzenin bir parçasıdır ve hakim güçlerin çıkarlarına uygun bir amaca yöneltilmiştir. Bu koşullarda eğitimde devrim yapılması toplumun ekonomik yapısının değişmesine ve siyasal yönetimin halktan yana olan güçler eline geçmesine bağlıdır. Ekonomik ve siyasal bir devrim olmadan eğitimde devrim olamaz.

Bugünkü eğitim düzeni ulusal istekleri karşılamayan ve Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik ihtiyaçlarına yönelmeyen gerici bir düzendir. Çünkü Türkiye'deki egemen sınıflar eğitimi dışa bağlı sömürü düzenini sürdürmek üzere bir araç olarak kullanmaktadırlar. Emperyalist güçler ve egemen sınıflar Türkiye eğitim sistemini kendi amaçlarına uygun bir şekilde şartlandırma yönündeki etkilerini gittikçe arttırmaktadırlar. Bunun örneklerini ülkemizin değerli insan kaynaklarını dışarıya yöneltecek şekilde ve beyin ihracında aracılık eden dışa bağlı kuruluşlarda görmekteyiz. Bu kurumlarla eğitimimiz gelişmiş kapitalist ülkelerin ihtiyaçlarını karşılayacak tipte insan yetiştirme ve araştırma yapmak için alet edilmektedir. Eğitim düzenimiz içeride de ülke üretimini artırmak ve Türkiye halkını bilinçlendirme yerine zenginler için tüketici ve kitleler için uyutucu bir yapıya oturtulmaktadır.

....

Ülkemizin bugün içinde bulunduğu koşullarla eğitim devrimi yapmanın olanaksızlığı açıktır. Ancak Türkiye'nin geleceğinden sorumlu olan devrimci güçlerin eğitim alanında bugün yapacakları çeşitli eylemler vardır. Devrimci Eğitim Şurası bu eylemleri ''devrim için eğitim'' görevi olarak saptamıştır.

....

İşçilerin ve köylülerin devrim ve devrimci eğitim ilkelerine uygun bir şekilde yetiştirilmesini sağlamak üzere geliştirilmesi önerilen İşçi ve Köylü Üniversitesi gibi kurumlar bu çabanın başka örnekleridir. Devrimci Eğitim Şurası'na katılan kuruluşlar bu yöndeki çabalarını işbirliği ve eşgüdüm içinde yürütmek konusunda ortak bir görüşe ulaşmışlardır.

....

Devrimci Eğitim Şurası devrimci güçlerin Türkiye'de bağımsız, demokratik ve sosyalist bir düzen kurmak yönündeki ortak çabalarında ileri doğru atılmış büyük bir adımdır.

STALİN'DEN GORBAÇOV'A SOVYETLER BİRLİĞİ

GERÇEK SOMUTTUR

Emperyalist - kapitalist sistem ilk dev sarsıntısını yaşadığı zaman kopuş ve kapitalizmin beşiği İngiltere'de, ne Komün'ün mirasçısı Paris'te ne de dönemin en büyük işçi partisine sahip olan Berlin'de oldu. Sistem demokratik devrimini yapmakta geç kalan ve devrimden sonra da büyük kapitalist güçlerin savaş teknolojilerini yeterince uzatamadıkları yerde, yani Avrupa'nın doğusundaki geniş ovalarla büyük Asya anakarasında parçalanmaya başladı ve sosyalizm ancak buralardaki üslerine dayanarak yaşayabildi. Başarılı olan ilk emekçi devrimi Rusya'nın kıyı kentlerinde Petersburg'da, Odesa'da başladı ama Moskova'yı beyazlar ele geçirseydi yaşayamazdı. Nitekim Karadeniz kentleri İngiliz ve Fransız, Vladivostok ise Japon ve Amerikan donanmalarının insafındaydı, ama dört beyaz ordu içte yenilince çekip gittiler. Kısa bir süre sonra Çin komünistleri de işçilerin yoğun olduğu kıyı kentlerinde yenilip Asya içlerine, Hunan ve Hopei köylüleri arasına, Yenan'ın dağlarına çekildiler ve buradaki üslerinden harekette Mançurya kaynaklarını ele geçirip, mücadelelerini zafere götürdüler. (Biz dahi Kurtuluş Savaşımızı Küçük Asya içindeki üslerimizden kıyılara doğru götürerek kazanmadık mı?, Başkentin Ankara olması bunun mirası değil midir? Ve unutulmasın, ABD Temel Sahra Talimnamesine göre, teknolojideki tüm ilerlemelere rağmen bu savaşın kaderini belirleyen en önemli etkenler arazi durumu ve hava koşullarıdır.)

Bolşevikler 1917'den sonraki uzun ve ızdıraplı iç savaş yıllarını geride bıraktıkça bile kimse tek ülkede, hele hele geri bir köylüler ülkesi olan Rusya'da devrimin tek başına yaşayabileceğini düşünmüyordu. O yıllarda herkesin umudu Rusya'nın Spartakistlerin devrimine kadar dayanıp, Alman proleteryasının yardımıyla sosyalizmin inşasına başlamasıydı. Almanya Rusya'yı sanayileştirecek, Rusyada dünya devriminin büyük hinterlandı olacaktı. Nitekim Alman proletaryasına destek olabilme amacıyla Kızılordu'ya Varşova üzerine yürüme talimatı verildi. Ne var ki Almanya'da karşı devrim yerleşirken, Polonya seferi bozgunu, Komintern'in umutlarını Vistül kıyılarında boğdu. Etraflarına bakındılar, tek başlarına olmanın ürküntüsü içinde sosyalizmin inşasına geçtiler. Böylece dünya sosyalizmi en azından bir süre için Slav karakterinin izlerini belirleyici tarzda taşıdı. Spartakistler zaferi elde etseydi Tötonik bir sosyalizmin nasıl olabileceği ise, büyük bir merak konusu olarak tarihin sayfaları arasında kaldı.

KRİTİK YILLAR

Dünya sosyalizminin en kritik döneminde iktidar Joseph Vissarinoviç Stalin adındaki Gürcü devrimcisinin elindeydi. Herkes yüksek (!) politika meseleleriyle uğraşırken JVS,SBKP Örgütlenme Bürosu'nun başında ülkenin kaderine hakim olmuş,önce Troçki,sonra da Komüntern-de etkili olarak iktidar mücadelesinde öne çıkmak isteyen Kamenev ve Zinoviev'i tasfiye etmişti. Bu ilk mücadeleler daha çok tek ülkede sosyalizmin hızla kurulması esprisi etrafında döndü. Kızılordu'nun kurucusu olan Troçki tek ülkede sosyalizmi kuşkuyla karşılıyor, bunun temeli olacak işçi-köylü ittifakını bozacak bir tarzda köylülüğe yüklenmeyi savunuyordu. Ona göre sosyalizm ancak ileri bir sanayi ülkesinde kurulabilir, sanayileşme için gerekli kaynak da köylülerin ürünlerine ucuza el konularak sağlanabilirdi. Zinoviev ve Kamenev ise dünya'nın uygun gördükleri her yerinde ayaklanma çıkartarak, ve hepsini yenilgiye uğratarak proletarya için yeni üsler elde etme arzusunu komplocu bir tarzda sürdürdüler.

Bu günler aşıldıktan sonra sosyalizmin ancak NEP ile zenginleştirilen köylülerin daha da zenginleşmeleri ve böylece sanayileşme için ek kaynak oluşturmalarını savunan ekip tasfiye edildi. Bukkarin, Tomski ve Radek bu partide gittiler. Artık 1930'lara gelinmiş ve ne yazık ki tasfiyecilik SBKP için bir hayat tarzı olmuştu.

1920'lerden 30'lara dönerken SBKP'nin önündeki en önemli sorun, Sovyet iktidarının ayakta kalabilmesi için ülkenin sanayileşmesi, tarımın mekanizasyonuydu. Bu ne pahasına olursa olsun gerçekleştirilmesi gereken bir atılımdı. Lenin komünizm = elektrifikasyon + Sovyet iktidarı derken hem sosyalizmin maddi altyapısının kurulmasını hem de üretici güçlerle birlikte politik önderliğin de pekiştirilmesi gerektiğini ifade ediyordu. 1930'larda bu yapıldı ve dünya sosyalizmi ayakta kaldı. Büyük barajlar, santrallar, fabrikalar inşa edildi, tarımın mekanizasyonu ve kollektifleştirme gerçekleştirildi. Ve dünya sosyalizmini bu dev atılımı gerçekleştiren insanlar, öncüler, komsomollar, stekhanovcular, udarnikler, uzman işçiler ve kadrolar savundu. II. Dünya Savaşı'nda bu insanların milyonlarcası faşist tankların karşısında kelimenin tam anlamıyla kendilerini siper ederek tek sosyalist ülkenin ayakta kalmasını sağladılar. 1930'lardaki hızlı sanayileşme ve kollektifleşme olmadan faşizmin yenilmesi olanaksız kalır, Sovyet varlığı olmadan da, diğer ülkelerdeki emekçilerin mücadelesi çok zorlaşırdı. Sömürgelerdeki kurtuluş savaşlarının başarısından sonra bu ülkelerin emperyalizmin ve işbirlikçilerinin saldırılarına dayanması da mümkün olamazdı. İşte 1920'ler ve 30'lar tüm bu nedenlerle dünya sosyalizminin en kritik yıllarıydı, ve JVS yönetimi bu dönemde dünya sosyalizmini ayakta tuttu.

YÖNTEM ÖNEMLİDİR

Ancak, büyük iç çatışmalar, sabotajlar ve dış saldırılara rağmen bu dönemde çok büyük hata ve haksızlıklar yapılmıştır. Muhalefete hayat hakkı tanınmamış, sayısız devrimci hayali itirafa zorlanmış, sürgün ve kurşuna dizmeler günlük hayatın bir parçası olmuştur. Hiç kimse "eh! her büyük devrimin bir bedeli vardır" diyerek bunları mazur gösteremez. Amaçlar her aracı meşru kılmaz.

Lenin ölümünden az önce giderek hükümetde olan parti bürokrasinin, çarlıktan kalan Rus aygıtının biraz Sovyet yağıyla çeşnilenmiş bir hali olduğunu ifade ederek büyük tehlikeye dikkati çekiyordu. Bu arada Rus milliyetçiliğinin yükselmesi ve Stalin'in sekreterlikten alınması konusundaki uyarıları da önemliydi. Ne var ki örgüte hakim olan Stalin kısa sürede parti tarihini (hem de her keresinde eskisini toplatarak) bir kaç kez yeniden yazıyor, ve Lenin'i ilahlaştırarak kendine kalkan yapıyordu. Lenin kültü ardında yavaş yavaş kendi kültü ön plana çıkmaya başladı ve öyle bir dönem geldi ki Pravda'da dış politikadan havacılığa, tavukçuluktan askerliğe kadar içinde Stalin'e atıf yapılmayan tek bir makale çıkmaz oldu.

1930'ların sonuna doğru tüm dış hizipleri tasfiye eden Stalin iç hiziplere yöneldi. Leningrad parti sekreteri Kirov'un provokasyon kokan bir suikaste kurban gitmesi cadı kazanını ateşe verdi. 5 milyonun üzerinde eski kadro, aydın ve muhalif tutuklandı. Cehennemi yıllar yaşandı. Eski kadroların 3/4'ü tasfiyeye uğradı ve bunların çoğu sonsuz haksızlıklara uğradı. Keza önemli liderlerin yargılandığı Moskova duruşmaları da her hatırlanışında insanları utanç ve acıyla sarsan birer farsdı.

Bu ve İkinci Beş Yıllık Planların büyük bir başarı ve süratle uygulanmasından sonra, 1937 yılında Stalin SSCB'de Sosyalizmin zaferini ve sömürünün tümüyle sona erdiğini gururla açıklıyordu. Ancak aradan altı ay geçmeden bu kez de sınıf mücadelesinin kesinleştiğini ilan ediyor, 1938'deki parti tarihinde gerekli değişiklikler yapılarak devrimi yapanların hainlikleri duyuruluyordu.

Bu tasfiyeler niçin yapıldı?

Çarlık yıkılırken gizli polisi Okhrana tüm ajanlarına son bir talimat vermişti: Parti örgütlerine girin ve yükselin. Gerçekten de çok sayıda Okhrana ajanı parti içinde önemli görevlere gelmişler, zaman zaman yakalananlar olmuştu. Sayılarını kimse bilmiyordu. Büyük savaş yaklaşırken Sovyetler'in bunları ayıklamak için bir kampanya açması doğaldı. Ama tespit olacak mümkün azami ajan sayısının 200 katından çok insan tasfiye edildi. Gerçi bunların bir kısmı da çıkarcı, kariyerist, bencil, şu veya bu şekilde partiye zarar verebilecek, her halükarda kartı iptal edilecek kişilerdi ama her şüpheli için yüzlerce kişinin tasfiyesi korkunç bir or-

tam yarattı. Esasen böylesi her durumda beklenebileceği gibi körükörüne itaat, sadakat mükafatlandırılırken yaratıcı, tartışan kadrolar güme gitti, kişisel garezleri yansıtan iftiralar ve raporlar itibar gördü.

İkinci bir neden çıkar hesaplarının ideolojik kılıflar ardına gizlenmesiydi. Kollektifleşme modeli üzerinde zengin köylüleri kollayan değişiklikler, merkezi otoritenin geliri nasıl dağıtacağı konusu üzerindeki vs. tartışmalar hizipleşmelerin maddi temellerinden birini oluşturuyordu. Bu eğilimler kollektifleşme ve sanayileşmeye zarar veriyordu. Bunlarla demokratik bir hesaplaşma yerine ihanet suçlamasıyla tasfiye yoluna gidildi. Sonuçta kadro ve insangücü açısından büyük kayıplar meydana geldi ama kollektifleşme ve sanayileşmenin yarattığı teknisyenler ordusu da II.Dünya Savaşında faşizmi yenebildi.

Stalin dünya sosyalizminin yegane üssünü ne pahasına olursa olsun korurken —ki bu tek neden onun hiçbir zaman silinmeyecek artısıdır— yarattığı bürokratik dev mekanizma hem uluslararası prestijini azaltıyor, hem de içte büyük kaynak israfına yol açıyordu. Tipik bir Rus tepkisi olan yabancı düşmanlığı ise SSCB'nin bilim ve kültür alanlarında da geride kalmasına neden olmuştu. Bilgisayar ve sibernatik alanındaki nisbi gericilik Stalin döneminden kaynaklanmıştır. Bütün bunlar Sovyet toplumunun refleklerini köreltmiş, inisyatifini azaltmış, edilgen bir toplum yaratmıştır. Gorbaçov 1988 Nisan'ının ilk günlerindeki konuşmasında reformların önündeki en büyük engelin halkın şaşkınlığı ve kararsızlığı olduğunu ifade ediyordu.

Stalin'in talihsizliği hep ikilem içinde anılması olmuştur. O ya sosyalizmi ayakta tutmuş demir iradeli proleterya lideridir ya da Lenin'in devrimini içten yok etmiş, komünistleri kesmiş hain Rus milliyetçisidir. Ya devrimcidir, ya da statükocu, devletçi, lider kültü yaratmış diktatördür... Kuşkusuz ki bunda onun liderlik üslubunun da etkisi vardır. Lenin tüm görüşlerinin barındığı, canlı tartışmaların yer aldığı ancak sonuça aynı hedefte birleştirebildiği bir ekip çalışmasına inanırdı. Stalin ise tek sen, tek doğru, tek aday, tek oy mekanizmasını kurdu. İç demokrasiyi yok etti. Bu onun kötü tarafıydı.

Stalin sadece yabancılardan değil, yakın çevresinden de korkuyordu. 1938 duruşmalarında Bolşevikleri tasfiye için, onlardan derin bir şekilde nefret eden eski Menşevik Vişhinski'yi başsavcılığa getirmesi ilginçtir. Tasfiye edilenler arasında en korktuğu adam Kızılordu başkomutanı Türkkaçevski idi. Stalin'in tarihte önündeki örnek Fransız İhtilali'nin dejenere olması ve Napolyon'un imparatorluğunu ilan etmesiydi. Tukkaççoski'yi de muhtemel bir Napolyon olarak görüyordu. Tabii onunla birlikte Kızılordu subaylarının çoğu da gitti. Sonra da sırayla (tek tek ve hiçbiri atlamadan) arkadaşlarını tasfiye edenler tasfiye edildi. Sadece Vişhinski kalıncaya kadar. Bu Stalin'in psikolojisini anlamak açısından ilginçtir.

Stalin o kadar bastırılmış tepki yaratmıştı ki ölümünden kısa bir süre sonra günah keçisi yapılmasına şaşmamak gerek. Sosyalizmin politik karikatürü haline getirilmiş olan Sovyetler (Halk Meclisleri) 1956'dan itibaren onu keyfilikle suçlayıp, kişisel yönetim yerine kollektif liderliği vurgulamaya başladılar. Parti tarihi - yine biraz değişerek- yeniden yazıldı. Uluslararası politika alanında da sistemlerin burada var olabileceği, kapitalizmin çökmesinin an meselesi olmadığı, emperyalizmin önemli bir yaşama gücüne sahip olduğu kabul edildi. Ancak partı aygıtı kısa sürede Kruşçef'i de kenara itip yerine en has temsilcisi olan Brejnev'i getirdi. Brejnev dönemi ihtikar ve çürümenin doruğa çıktığı yıllardır. Brejnev yönetimi altında bürokrasi ayrıcalıklarını artırarak sözü edilen "yeni sınıf" olgusunu pekiştirdi. Aralarında bazıları büyük servetler edindiler. Polonya'da, Kafkasya'da, Kazakistan'da yüzlerce milyon dolarlık hayret verici servetler edinmiş yöneticiler görüldü. Çürüme topluma da yayıldı. Tembellik, aylaklık, karaborsa, rüşvet hızla arttı. Emeğinin nasıl değerlendirildiğini gören işçilerin üretimle ilgisi azaldı. Çalışma verimliliği düştü. Bilim ve kültür ortamı zaaf gördü, teknolojik atılımda geride kalındı.

Uluslararası arenada da tüm bu olumsuzluklar etkisini göstermiş, SBKP'nin "ağabey" tavrı başından beri herkesin tepkisini çekmiştir. Yapılan her hata dünyanın dört bir yanında sosyalistleri ve devrimcileri Sovyetlerden uzaklaştırmıştı. Komüntern İkinci Dünya Savaşı sırasında SBKP'nin tek taraflı girişimiyle kapatılırken —ki bu kapatılma dahi kurumun nasıl tepeden yönetildiğini gösterir— sözde "kardeş" partilere yine emrivaki yapılmıştı. Bu "Moskovacı" partiler her ülkede giderek erididler ve halklarından tecrit edilmiş birer marjinal fraksiyon haline geldiler. Doğu Avrupa ülkelerindeki yarı güdümlü partiler de bürokratik birer organizasyon özelliğini taşımaya başladılar. ÇKP ise başta ideolojik konular olmak üzere SBKP ile çetin bir tartışmaya girdi. 1960'ların sonuna gelindiğinde dünya sosyalist hareketi artık tamamen çokbaşlı hale gelmişti. Bu doğal ve SBKP'nin hegemonyacılığına ve yanlışlarına karşı tavır özelliği açısından iyi bir süreçti.

SOSYALİZMİN REÇETESİ YOK

Sosyalizmin nasıl kurulacağının reçetesi yoktu. Hiç bir zaman da olmayacaktır. Sosyalizmi insanlar bol bol hata yaparak kuracaktır. Bu hatalar sosyalizmin düşmanlarına malzeme de olacaktır. Ama mücadele devam edecektir. Hatalar da açıkça konulacak, düşmana malzeme olmasından korkulmadan tartışılacak, en acımasız eleştiriler yapılacaktır. Sosyalizm eleştirilemeyecek bir din değildir. İnsanların yaratacağı, yaratmakta oldukları bir rejimdir. Bu anlamıyla somuttur. Var olan bir şeydir. Hayali bir sosyalizm aramaya lüzum yoktur. Ama daha iyisini aramaya lüzum vardır.

Her doğru çeşitli hatalara tepki olarak gelişir. Her kafanın tepki doğuracağı da kesindir. Ancak her tepkinin doğru olacağı şeklinde bir kural yoktur. Ayrıca doğru veya yanlış her zaman mutlak koordinatlarla tanımlanamayacağı gibi doğruya yaklaşma genelde tek bir manevrada değil, aşamalı bir süreçte gerçekleşir.

SSCB'deki olumsuzlukların da geniş bir tepki ve karşı harekete yol açması kaçınılmazdı. Öyle ki ileri ve güçlü bir toplumun yaratılmasının önündeki 1) Demokrasi eksikliği, 2) Bilimsel ve Kültürel kısıtlamalar, 3) Teknoloji ve çalışma etkinliğindeki eksikliklerin giderilmesi ve bunların uluslararası platformdaki olumsuz yankılanmaları elbette ki tesbit ediliyordu. Statükonun yani merkezi bürokratik eğilimlerin devamından yana olanlarla, daha açık ve dinamik bir toplumdan yana olanların savaşımıydı bu. Brejnev'den sonra Andropov ve Chernenko yönetimleri altında süren iktidara yaklaşma çabaları, Gorbaçov'un yenilikçi kanadın temsilcisi olarak yönetime gelmesiyle sonuçlandı.

Gorbaçov, yıllardır okuyageldiğimiz kalıplaşmış, donmuş, silik bürokrat üslubun yerine dinamik ve demokrat bir tavırla öne çıktı. Sovyetlerin yapmaya mecbur oldukları atılımları glasnost ve perestroyka yani açıklık ve yeniden yapılanma olarak formule etti. Öyle ki, Gorbaçov ileri bir topluma geçişin ikili gereksinimini olumlu bir yaklaşımla formüle edebiliyordu. Kendi sözleriyle **"Toplumun gelişiminin iki ana sorunu, peresteroyka'nın kaderini belirler. Bunlar bütün toplumsal yaşamın demokratikleşmesi ve köktenci bir siyasi reformdur."** Ve yine kendi ifadesiyle **"Ülkede bugün gerçekleştirilen değişiklikler muhtemelen Ekim Devrimi'nden beri, sosyalist demokrasiyi gerçekleştirmek için atılan en büyük adımı oluşturuyor.** Kısacası Gorbaçov bürokratlaşmış Sovyet toplumunun yeni bir dinamizm kazanması için etkili bir çaba içinde görülüyor, **insancıl değerlere tartışılmaz bir öncelik tanıyan Lenin'in sosyalizm anlayışının teorik ve pratik olarak, yeniden, tam bir biçimde, yerleştirilmesini** hedef aldığını ileri sürüyor.

Şimdi sorulacak iki soru var. Birincisi Gorbaçov'un ve onu lider yapan eğilim demokrasi ve yeniden yapılanma konusunda samimi midir? İkincisi ise —eğer samimiyse— bunu başarabilecek midir?

SBKP tüm bürokrasisine, ulusal gelenekçiliğine ve muhafazakarlığına rağmen 20. yüzyılın en büyük olaylarını, 1917 devrimini, faşizmin yenilmesini ve dünya devrimci sürecinin desteklenmesini gerçekleştirmiş bir organizasyondur. Sayısız fedakar kadronun ve devrimcinin mirasçısıdır. Kuşkusuz ki SBKP'ye yapılan eleştirileri takdir edecek kesimlere de sahiptir. Gidilen yolun çıkar yol olmadığını görebilen kadroları ile gelenekselci kadroların büyük bir çatışma içinde bulunduklarını kestirebilmek için de kahin olmaya gerek yoktur. Üretimin artması, bilim, teknoloji ve kültür alanlarındaki ilerlemeler her şeyden önce daha geniş bir demokrasi içinde halkın aktif katılımının sağlanmasına bağlıdır. Kaldı ki SSCB'nin uluslararası prestijinin yeniden artması da buna bağlıdır. Ve nihai olarak Birliğin uluslar mozayığının birarada uyum içinde tutulabilmesi de açıklığa bağlıdır. Gizlilik gerek yerel birimlerde gerekse de uluslar arasındaki bencil, çıkarcı eğilimlerin ve suistimallerin yaşaması için ön koşulları ayakta tutar. Kötü eğilimler baskı rejimiyle hasır altında tutulabilir ama yok edilemez. Baskı rejimi yalnızca çürüme ve yozlaşma üretir. Olumsuzluklar gerçek anlamıyla ancak açık ve demokratik bir rejimde azaltılabilir ve yok edilmelerinin ön koşulları hazırlanabilir.

Tüm bu faktörler gözönüne alındığında SBKP'nin peresteroyka ve glasnost için ciddi ve güçlü nedenlere sahip olduğu görülmektedir. Ancak yeniden yapılanma ve açıklık politikalarının başarı kazanabilmesinin yolu geniş kitlelerin bunları benimsemesi ve sahip çıkmasından geçer. Her devrim veya reform, küçük bir azınlığın desteğine kalırsa kısa sürede erimeye mahkumdur. Nitekim yenileştirmeci eğilimin en büyük korkusu da budur. Ancak demokrasi yolunda sağlam adımlarla yürünürse peresteroykanın iç ve dış desteklerinin artacağı kesindir. Bu ise atılımların hem samimi hem de uzun vadeli olacağı konusunda inandırıcı kanıtlar getirmeye bağlıdır. İdealler ancak ölçü olabilir. Gerçek ise somuttur.

Sinan YURDAKUL

ELEŞTİRİ ÜZERİNE BİR NOT

Her ne kadar önemi hep vurgulama da, eleştiri insanların kolaylıkla uygulayabildikleri veya kaldırabildikleri birşey değildir. Bu konuda kişisel zaaflar ve tutumları şimdilik bir yana bırakırsak —genel yaklaşımlara, kalıplaşmış davranış biçimlerine ve ideolojilere getirileneleştirilere karşı tavırlardaki olumsuzluklardan öğreneceğimiz şeyler var.

En çok karşılaştığımız yaklaşım **"aman hasımlarımız duymasın fena olur"** kalkanı altında kötülükleri ve hataları gizleme tavrıdır. İkinci bir yaklaşım ise **"şimdi sırası değil, herşeyin zamanı var"** savsaklamasıdır. Nedense **"o zaman"** kolay kolay gelmez. Eleştiri açık yapılırsa prestij yitirileceğinden korkulur. Oysa tam tersi olur ve ortada önemli bir yanlış varsa hiçbirşey durumu uzun süre gizleyemez. Üstelik yanlış büyüyerek devam eder. Eleştiri yapılmasının önkoşulu olamaz. Eleştiri yokluğu demokrasi yokluğu demektir, çürüme demektir.

Sovyetler, yapılan eleştirileri uzun süre görmezlikten geldiler, kendi halklarını da eleştirisiz bir toplum haline getirmeye çalıştılar. Sonuçta mızrak hiçbir çuvala sığmadı ve devekuşu tavrının ancak çürümeyi artırdığı görüldü. Açıklığın en iyi ilaç, hatta tek çare olduğu anlaşıldı. Türkiyeli sosyalistlerin bundan alacakları çok sayıda ders var. 1970'in ne öncesinde ne de sonrasında geçmiş mücadelenin sağlıklı bir eleştirisi yapılmadı. İnsanlar alacakaranlıkta kaldı. Deneyler ve olgular aktarılmadı. Hatalar tekrarlandı. Kapalılık yalnız dedikodu ve spekülasyona hizmet etti. 1960'ların kotoları 1980'lere taşındı. Onbinlerce insan yitirildi.

Şu konularda yapılan önemli hatalar ciddi bir şekilde eleştirilmedi ve birçok kez tekrarlandı.

1) Halka ve sempatizanlara yalnız moral kazandırmak amacıyla da olsa, asla gerçeklerden başka bir şey söylenmez ilkesi çiğnendi. Gerçek çok kötü hile olsa, yalanın sonradan daha çok moral bozduğunun bilinmesine rağmen bundan vazgeçilmedi.

2) Yakınların kayırılması durumlarına, adam seçmede yapılan yanlışlara, evet efendimcilere prim verilmesine, eleştirici insanların "kafası karışık" diye uzaklaştırılmalarına birçok kez seyirci kalındı.

3) İnsanların yetiştirilmeleri, mücadeleye hazırlanmasındaki ciddi eksiklikler giderilmedi.

4) Halka karşı saygılı olmak, onlardan asla birşey istememek, gönüllü katkılarını şükranla karşılamak, günlük yaşantılarına ve özel hayatlarına müdahale etmemek, onlara en ufak bir zarar gelmemesine azami itinayı göstermek gibi hususlarda yapılan hatalar devam etti.

5) Sıkıntıları paylaşmak, zorlukla oluşan fonları kişisel ayrıcalıklar için kullanmamak, arkadaşlara derin ilgi ve desteği esirgememek gibi konulardaki duyarsızlıklar üzerinde pek seyrek duruldu. Yönetici asla ayrıcalıklı olmamalı ilkesi dünya deneylerinden öğrenilecek en önemli derslerden biridir.

6) Bazı kavramların, olguların ve kişilerin tabulaştırılmasına karşı tavır alınmadı. Herkesin hesap vermesi alışkanlığı yerleşmedi. Tam tersine hakkı olmayan insanlar hesap vermeden hesap sormaya kalktılar.

7) İnsanların kararlara katılması yolunda birçok çalışma yapıldı, ancak bu konuda deney aktarımı eksik kaldı. Bazı hallerde insanlar yalnızca bir sayı olarak görüldü.

8) Gevezelik ve sallapatilik yapanların eleştirilmesi bir yana, birçok kişi bu konuda eleştiriyi yadırgar hale geldi.

Bütün bu hataları yapan insanları barındıran bir akım sosyalist olamaz. Hatalardan arınamayanlar uzaklaştırılmalıdır. Çünkü kitleler karşılarında soyut bir sosyalizm değil, sosyalist (olduğunu iddia eden) bireyi görürler. Ve kötü eğilimleri ağır basan her kişi, karşı güçler için bulunmaz bir araçtır — ki bunların üzerine gidilerek sosyalizim karalanmakta, sayısız insan yitirilmektedir.

İşverenin tenkisat politikası protesto edildi

NETAŞ'da DİRENİŞ

82 Anayasası işçilerin en temel mücadele silahı olan grev ve toplu sözleşme haklarını kelimenin tam anlamıyla kuşa çevirmişti. Genel kanı ve Türk-İş'in söylemi ise "Bu yasalarla grev yapılamazdı." Teslimiyetin diğer adı olan bu tavır, 86 yılında Netaş işçilerinin greviyle sona eriyordu. Evet, yaptırım gücü oldukça zayıftı fakat işçilerin direnmesi sonucu Netaş, başarılı sayılabilecek bir sonuçla, yasalara rağmen grev yapmıştı. Pasifizm bir kez daha mahkum edilmiş ve "grev yapılamaz" diyenlerin ağızlarının payı verilmişti.

Fakat, Netaş işçilerinin sorunları grevin sona ermesiyle bitmemişti. Tenkisat neredeyse işçilerin korkulu rüyası haline getirilmişti ve işçiler, her cuma "acaba bu sefer ben mi atılacağım" korkusuyla yaşamak zorundaydılar. Nitekim, 5 Şubat Cuma akşamı tenkisat olacağını öğrenen Netaş İşçileri, kafeteryada toplanıyorlar ve daha önce çıkarılan 158 arkadaşları için birşey yapamamış olmanın ezikliğiyle bu kez direnmeye karar veriyorlardı. 45 arkadaşlarını daha işsizliğe mahkum ettirmeyeceklerdi. Bu karar doğrultusunda pazar vardiyasında çalışmayan işçiler 8 Şubat Pazartesi sabahı fabrika içindeki otoparkta buluşarak, "polis nezaretinde" kafeteryaya gittiler ve toplam 30 saat sürecek olan direnişlerini başlattılar. Moral düzeyleri oldukça yüksek olan işçiler kararlı bir tablo çizdiler.

Direniş sonunda çevik kuvvet komiseri kafeteryayı boşaltmalarını istediğinde bu isteği reddettiler. Daha sonra valiliğin emrini okuyan komiser gerekirse zor kullanarak boşaltacağını söyleyip, polislerini işçilerin üzerine saldırtmak üzereyken, işyeri temsilcisi toplu halde boşaltacaklarını söyleyerek polisin müdahalesini önlüyordu. Toplu halde sloganlar atarak kafeteryayı terk eden işçiler Otomobil-İş Sendikasının Ümraniye Şubesi'ne kadar yürüdüler ve orada polis tarafından dağıtıldılar.

Ertesi gün işçiler işi yavaşlatma kararı alarak işbaşı yaptılar. Bu arada işçi kılığına giren sivil polislerin de işçileri hızlandırmaya çalıştıkları gözlendi.

İşveren ise tüm bu olaylar gelişirken olanca duyarsızlığıyla olayları sadece seyretmekle yetiniyor ve kendisiyle görüşmek isteyen iki milletvekilini bile kabul etmiyordu. Elbette kendisine bu kadar güvenebilmesinin nedenleri vardı. Doğrudan hükümet desteğiyle hareket eden işveren sıkıştığı yerde işçilerin karşısına kendisinin yerine devletin kolluk kuvvetlerini yolluyordu.

İşten çıkarmaların nedenini finansman darlığı olarak gösteren Netaş yetkililerinin bu açıklamaları eminiz ki kendilerine bile komik geliyordur.

1984'ten 1986'ya kadar satışını cari fiyatlarla 925 kez arttırmış, 118 milyar ciro yaparak 14. sıraya gelmiş olan ve yüzde 228'lik bir büyüme kaydetmiş bir firmanın finans darlığından işçi çıkarması herhalde komik olsa gerek... O zaman neydi işçilerin atılmasının nedeni? Neden oldukça açık... Otomobil-İş Sendikası'nı Netaş'tan çıkartabilmek; işçilere tenkisat yoluyla gözdağı vererek üye olmamaları sağlamaktı. Nitekim atılan işçilerin hepsi Otomobil-İş'in aktif elemanlarıydı. Bu olaylardan sonra atılan 9 işyeri temsilcisinin atılış nedenlerini ise Halkla İlişkiler Direktörü Nuran İnanç şöyle açıklıyordu: "İşçileri direnişe geçmeye sevk etmek, Otomobil-İş Sendikasına üye olmaya teşvik ve ikna etmek."

İş yasası (özellikle 13 ve 17. maddeler) işverene oldukça geniş hareket olanakları sağlıyordu. Kendisi için tehlikeli olabilecek sendika için çalışma yapan işçileri gerektiğinde tazminatlarını bile ödemeden işten çıkarabiliyordu. Bu yasalar işverene canı istediğinde toplu işçi çıkarma hakkı da tanıyordu. 82 Anayasasıyla gelen bu yasalar işçi hareketini büyük ölçüde engelleyici bir rol üstleniyorlardı.

Bu koşullarda yapılması gereken; örgütlülüğün gücünün tekrar gösterilmesi; 2821-2822 sayılı yasaların işlevsiz kılınması; İş Yasası'ndaki anti-demokratik maddelere (13 ve 17 madde vd.) karşı mücadele verilmesidir.

"İşçilerin birliği sağla

Netaş'ta yaşanan direniş üzerine, Otomobil-İş Sendikası Ümraniye Şube Başkanı Balamir Ongun ve son olaylar nedeniyle işten çıkarılan işyeri baş temsilcisi Celal Özdoğan'la görüştük.

D.A. Netaş'ta geçtiğimiz günlerde gerçekleştirilen direniş ve yürüyüş, sendika tarafından yürütülen organize bir çabanın ürünü müydü?

B. Ongun: Hayır. Olay organize değildi. İçerde işçilere yaklaşık iki senedir tenkisat aracılığıyla baskı yapılıyordu. Yarın ne olacağım korkusu insanların içine sinmişti ve tenkisatlara karşı bir şey yapılamıyordu.

D.A'. Bir şey yapılamamasının nedenleri üzerinde biraz durabilir misiniz?

B. Ongun: Şube ve fabrika da olmak üzere grevden önce birtakım olumsuzluklar yaşandı. Bu olumsuzluklar insanlara yansıdı. Bazı arkadaşlarımız işlerine devam ettiler. Elbette işverenin bunda çok fazla etkisi vardı. Bir boşluk olmuştu ve grevin hemen ertesinde 158 arkadaşın işten çıkarılmasında kimse birşey yapamadı. Ama hatalıydık, gerçekten birşeyler yapılmalıydı. Kesin bir tavır koymalıydık ama olmadı. Bu konuda da oldukça fazla eleştiri aldık. Ama eleştirenler haklıydı. İşveren bu olaya sessiz kalınmasının da etkisiyle tekrar birtakım girişimlerde bulundu. İşçileri sendikasızlaştırmaya yönelik bir takım çalışmalar yaptı. Elbette amaç bir köle topluluğu yaratmak işçileri sendikasız bırakmaktı.

D.A. Peki çıkarılan işçiler özellikle mi seçiliyorlardı?

B. Ongun: Elbette. Çıkarılan arkadaşlarımız bizim kadro düzeyindeki elemanlarımızdı. Senelerce beraber çalıştığımız arkadaşlarımızdı.

D.A. Direniş öncesi işçilerle olan ilişkileriniz ne düzeydeydi? Örgütlenmeye yönelik çalışmalarınız var mıydı?

B. Ongun: Biz yaklaşık iki aydır ek zam konusunu işlemeye başladık. Daha önce gündemi işveren belirlerken bu olayda gündemi biz belirlemeye başladık. İlan panoları, arkadaşlarla yaptığımız konuşmalar ve şubemizde düzenlediğimiz toplantılar aracılığıyla ek zam konusunu işlemeye başladık, insanları bu amaçla bir araya topladık. Netaş'ta eski özelliğini yitirmişti. Yani Netaş'ta çalışan bir işçinin ücreti herhangi bir sektördeki işçinin ücretinden farklı değildi. Ek zam konusu işçilerin biraraya gelmelerini sağladı. İşçiler tekrar sendikaya üye olmaya başladılar. Elbette işveren durumun farkındaydı ve tam bu sırada yeni tenkisatlar olmaya başladı. Bundaki tek amaç ise baskı ve korku politikası uygulayarak işçileri sindirmekti.

D.A. Direniş sırasında siz şube başkanı olarak işverenle göreşibildiniz mi?

B.Ongun: 5 Şubat Cuma akşamı 4.30'da tenkisat haberini alan işçiler kantinde toplanmışlar. Ben saat 5.15'te fabrikaya gidip işverenle görüşmeye çalıştım ancak işveren görüşmek istemedi. Bu arada ben çelik kuvvet komiserine içerdeki işçilerin üyelerimiz olduğunu ve bu durumda işverenin bizimle görüşmesi gerektiğini anlattım. Komiser bizi haklı bularak işveren temsilcisiyle görüşmemizi sağladı. İşveren adına konuşan yetkili yapılabilecek bir şeyin olmadığını çıkartılacak işçi sayısında kaç olacağının kesin olmadığını vurguladı. Bu arada çelik kuvvet komiseri kantini boşaltmak zorunda olduğunu söyledi. Ben gidip işçi arkadaşlarla konuştum ve arkadaşlar saat 7.45'te kantini topluca terk etmeye karar verdiler. Bu arada 18.00-02.00 vardiyası işbaşı yapmadı, pazar günü ayni vardiya tekrar işbaşı yapmadı ve pazartesi işe gelen arkadaşlarımız kafeteryada toplanarak direnişe başladılar. Toplam 50 saat Netaş'ta üretim durdu ve 30 saat kafeterya işgal edildi.

D.A. Peki bu süre içinde siz işçilerle görüşmeler yapabildiniz mi?

B.Ongun: Bizi fabrikaya almıyorlardı. Yalnız ben bir defa ekmek arabasıyla girdim. İşveren bizimle hiç bir şekilde yasal bir görüşme yapmıyordu ki içerdeki milletvekilleriyle dahi görüşmedi

D.A. Eylem sonrası siz işverenle görüşme talebinde bulundunuz mu?

B. Ongun: Hayır bulunmadık çünkü tavır alan oydu. Ama bugün bizle görüşmek isterse görüşürüz, bu ayrı bir şey. Fakat şu ana kadar tavrı koyan o, dolayısıyla suç'u olan da o. İnsanlar hiç bir şey yapmamışlardı. Tenkisatın nedeni arkadaşların Otomobil-İş'e üye kaydı için çalışmaları. Başka hiç bir neden olamaz. İşverenin yaptığı açıklamada ise, gerekçe olarak finans sorunu gösteriliyor. Dalında tekel durumunda bulunan uluslararası şirket Netaş'ın finans sorunu yüzünden işçi çıkırımına girmesi hiç inandırıcı değil... Tek amaç örgütsüz toplum ve sendikasız işçiler yaratmaktır. Niyet oldukça açık ve net. Yaptığımız grevi "esef verici şartların kabulu" olarak nitelemekteler.

D.A. Galiba yeni bir tenkisat yapılma olasılığı var. Zaten bu, Netaş'ta bir gelenek haline getirilmiş. Böyle bir durumda siz sendika olarak nasıl bir tavır takınacağınızı belirlediniz mi acaba? Bu konuda alınmış bir karar var mı?

B. Ongun: Böyle bir soruya bu koşullar altında yanıt vermek oldukça zor. Kaldı ki, eğer bir direniş olacaksa buna işçiler karar verir. Burada söyleyebileceğim tek şey şu. Sendikasına güvenmeyen işçi harekete geçmez.

D.A. Biraz önce ek zamla ilgili çalışmalarınızdan sözettiniz. Biraz daha açabilir misiniz acaba? Ne tür çalışmalar yaptınız, ya da yapıyorsunuz?

B. Ongun: Biliyorsunuz Türkiye'de ek zammı gündeme getiren Otomobil-İş Sendikasıdır. Ama bu gerçek basına yeterince yansımadı. Özyol-İş ve Çelik-İş'le birlikte ortak bir çalışma yaptık. Çalışmaya şubeler bazında başladık ve çoğunlukla da ek zammı elde ettik. Hükümetin verdiği ek zam, onlarla görüşmeleri yürüten sendikacılara çok bile, onlar buna layıklar ancak.

namazsa işten çıkarmaların sonu gelmez.”

D.A. Türk-İş hakkında neler düşünüyorsunuz? Son eylem kararlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

B. Ongun: Almış oldukları eylem kararı Mayıs ayında 2 saat işi bırakma. Yemek boykotu, işi yavaşlatma, servislere binmeme gibi eylemleri biz aylar önce yaptık. Bu tür eylemler artık deşifre oldu ve yaptırımı yok. Türk-İş bu kadar gerilerden geliyorsa söylenebilecek bir şey yok gerçekten. Ama biz yine de iş kolunda birliğin sağlanmasından yanayız.

D.A. Tabanda ve sendika çevresinde Türk-İş'e katılma eğilimleri olduğu söyleniyor. Bu sizce olabilir bir şey mi? Birleşilirse hangi temellerde birleşilir?

C.Özdoğan: Burada sorun işçinin birliğini sağlamaktır. Gerek iş alanlarında gerekse Türkiye genelinde işçinin birliği uğruna çalışmak herkesin görevidir. Bu anlamda Türk-İş'le gerekirse birleşilebilir.

D.A. Türk-İş çatısı altında böylesi bir birliğin olabileceğine inanıyor musunuz?

C.Özdoğan: Şimdi, Türk-İş'in çatısı derken, liderlerini kastediyorsunuz. Bu insanlar işçilerin haklarını savunmuyorlar. Fakat bu durum değişmez değildir. Mucadele edilirse değişebilir. Ayrıca bu bir adımdır. Arkasından bir adım daha gelir. Ayrıca tabanda böyle bir istem mevcut.

D.A. Netaş'ta bir grev yaşadınız. 12 Eylül sonrası Türkiye'de yaşanılan ilk grev olan Netaş grevi, oldukça kararlı ve örnek bir grev oldu. Üzerinden oldukça uzun bir zaman geçti ama, bu grevle neler kazandınız, kazanamadıklarınız nelerdi?

B. Ongun: Grev genel anlamda başarıya ulaştı. Asıl önemli olan yönü ise "Bu yasalarla grev yapılamaz" bahanesini geçersiz bırakmasıdır. Evet, bize bir şemsiye bile açtırmadılar ama bugün insanlar baraka kuruyorlar. Bu bir kazanımdır. En azından insanlara grev yapılabileceğini gösterdik. Eğer onlar gibi düşünüyor olsaydık hala grev yapılmamış ve bu kazanımlar elde edilmemiş olacaktı. Sonra, biz Netaş grevini Netaş işverenine karşı yapmadık, iktidara karşı yaptık. Çünkü biz greve başladık, işveren aradan çekildi ve biz direkt iktidarın güçleriyle karşı karşıya kaldık. Ve yapayalnızdık. Tek gücümüz orda bir dava uğruna bir araya gelmiş insanlardı.

D.A. Netaş'ta işverenin tutumuna ve tenkisata karşı neler yapılabilir acaba?

C.Özdoğan: Tenkisatlar sadece Netaş'ın sorunu değil. Bu hükümetin politikasından kaynaklanan bir olay. Bu anlamda çözümü ise işçilerin birliğinden geçiyor ki, bu da kısa vadede pek olanaklı görünmüyor. Böyle bir birlik olmadığı sürece tenkisatların sonu gelmez. Tek tek yapılan direnişler buna son veremez, çünkü yeterince destek görmüyoruz. Örneğin, grev sırasında içerde her şey çok iyiydi ama dışardan çok fazla destek gelmediği gibi esnaf da veresiyeyi keserek işçileri zor durumda bıraktı.

D.A. Yani yeterince destek alamadınız mı?

C.Özdoğan: Bu olamazdı zaten, çünkü koşulları mecut değil. Yapılması gereken ise bu koşulları oluşturmak.

D.A. Ama bunun koşullarını yaratmanın yolu birazda böyle tek tek direnişlerden geçmiyor mu?

C. Özdoğan: Aslında tamamen öyle olduğu söylenemez. Elbette tek tek direnişlerinde önemi var ama asıl olan o koşulların yaratılması için çalışmalar yapmaktır. Netaş işçisi tenkisatları tek başına durduramaz. Ama şu da var, işveren bir dahaki tenkisatı yaparken biraz düşünecektir en azından. Biz tenkisata karşı tavır aldık, ama durması ancak genelde karşı çıkılmasıyla mümkün olabilir.

D.A. İşçiler sendikalara karşı nasıl bir tavır içindeler, tam anlamıyla sahipleniyorlar mı?

B. Ongun: Örnek olarak son direnişi ele alabiliriz, 40 kişi haricinde herkes direnişe katıldı ki bunların arasında, grev kıranlar dahi vardı. Bu geçen süreç içinde insanlar sıkıştıkları zaman tek başlarına birşey yapamıyacaklarını anladılar. Ve bunu ortaya koydular. Bu büyük bir kazanımdır.

C.Özdoğan: Bir de karşı propagandayı gözden kaçırmamak gerekli, senelerdir grevin kötülüğü üstüne binlerce şey söylendi. Bunu birazda seksen öncesi karşı siyasetlerin birbirlerinin grevlerini kötülemesi sağladı. Ve biz hala bugün bu önyargıları gidermeye uğraşıyoruz. Biz grev süresince esnafı yanımıza almaya uğraştık, ama esnaf bizi kovdu.

D.A. İşçilerin birlikte mücadele etmesi gerektiğini vurguluyorsunuz, kısa vadede bu sorun sizce nasıl aşılabilir?

C. Özdoğan: Bu sorun bu koşullarda kısa vade içinde çözülemez. Çünkü bu genel anlamdaki demokrasi mücadelesinden ayrılamaz. Türkiye'de bugün demokrasi güçlerinin birliği ortada yokken işçilerin birliğinden zaten söz edilemez. Çünkü bunlar ayrılır sorunlar değillerdir. Ve bu koşullar, iç çatışmalar bu biçimde sürdüğü sürece ne demokrasi güçleri birleşebilir ne de işçiler.

D.A. 24 Ocak kararları Türkiye'de işçi sınıfının gerek ekonomik gerekse sosyal yaşantısına yönelik, sermaye sınıfının bir tavır alışıydı. Bu politikanında bugünkü temsilcisi Özal iktidarı, bu anlamda iktidarın S.H.P. ya da herhangi bir "sosyal demokrat" parti tarafından ele geçirilmesi sizce bu süreci hızlandırabilir mi?

C. Özdoğan: İlginç bir soru aslında. Bu tek başına S.H.P.'nin de çözeceği bir olay değil. Bugün Çalışma Bakanı İmren Aykut SHP iktidar olsaydı da çalışma bakanı başka biri olsaydı ve değişirdi. Gerçi eğer S.H.P. çok iyi adaylar çıkarıp iktidar olsaydı süreci elbette biraz hızlandırırdı. Ama sonuçta pek birşey değişmezdi. Hele eğer geçmişteki Ecevit iktidarı gibi yapacaksa ters etki bile yapardı.

D.A. Demokrat insanlarımızın kafasında S.H.P.'nin iktidara gelmesi nerdeyse demokrasi mücadelesiyle eş tutulur oldu. Gerçekten de öyle mi acaba?

C.Özdoğan: Belli bir dönem rahat nefes alabilirdi belki ama ülkenin özellikle ekonomik çıkmazda olduğu böyle bir dönemde uzun vadede bir yararı olacağını düşünmüyorumki istem bugün ciddi bir ekonomik kriz içindedir. Şunu yaptık bunu yaptık lafları ise demogojiden başka bir şey değil. Dış borç had safhalara ermiş durumda ki bu başlıbaşına bir gösterge.

D.A. Biliyorsunuz 24 Ocak kararlarıyla "İthal İkameci Sistemden" "İhracata dayalı Sanayileşme" diye adlandırılan bir IMF reçeteli bir sistem uygulamaya konuldu. Ama bugün bu sistem de oldukça görünür bir biçimde tıkanmaya başladı ki bu tıkanıklığın faturası da yine çalışan kesime yani işçi sınıfına yükleniyor, ya da yüklenecek. Böyle bir konjokturerel durumda işçi hareketi ne yapabilir acaba?

C. Özdoğan: 24 Ocak kararlarının ortaya atıldığı dönemde uygulanabilirliği yoktu çünkü demokrasi güçleri bunları uygulatmayacak kadar güçlüydü. Zaten 12 Eylül'ün yapılış nedenlerden biri de toplumsal muhalefeti susturmak ve bu kararları uygulamaya sokmaktı. 24 Ocak kararları sadece sermaye sınıfının çıkarlarına yönelik alınmış kararlardı. Özal da bugün sadece sermaye sınıfının sözcülüğünü yapmaktadır. Bu anlamda yapılabilecek tek şey muhalefetin yükselmesini sağlamak ve bu doğrultuda mücadele etmektir. S.H.P. ise Özal iktidarına ekonomik olarak bile bir alternatif koyamamıştır ve bu anlayışla devam ederse Özal bir rekor kırarak gelecek seçimleri dahi alabilir. Parlamentoda sınırlı insanın çabasıyla yapılan yetersiz muhalefet, parlamentonun dışına taşınmalıdır. Yani tek sorun aslında demokratik muhalefeti güçlendirmek ve demokrasi güçlerinin birlikteliğini sağlayabilmektir.

D.A. Sohpetimizi oldukça genişletik biz yine isterseniz sendikamıza dönelim. Siz Otomobil-İş olarak işçilere yönelik ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz, gerek sosyal gerekse kültürel alanda?

B. Ongun: Periyodik olarak her sene üçgün süreli eğitim çalışması yapılıyor. Bunun için merkezden arkadaşlar geliyorlar ve sonunda basit bir sınav yapılıyor. Burada insanlara örgütlü olmanın gerekliliği ve yararı anlatılıyor. İşçi sınıfının tarihi özetlenerek örnekler veriliyor. Merkezimizde eğitim dairemiz var. Oradan kitaplar alarak arkadaşlara ulaştırıyoruz. Bültenler çıkıyor. Aylık bir gazete çıkarıyoruz. Elbette bütün bunlar yetersiz kalıyor.

D.A. Peki gece, panel ve miting düzenleme gibi olanaklarınız var mı?

B.Ongun: Elimizden geldiği kadar yapmaya çalışıyoruz. Örgütlendiğimiz yerlerde sürekli üye toplantıları düzenliyoruz. Bugün düzenlediğimiz salon toplantıları gelecekte meydanların dolacağının işaretidir. Elbette ekonomik koşullar bu anlamda bizi oldukça zorluyor.

D.A. Bir de günümüzde profesyonel sendikacılık sorunu var. Bu anlamda bir sürü sendika lideri profesyonel sendikacılık yapıyorum derken aslında yaptıkları sendika ağalığından başka bir şey değil siz profesyonel sendikacılık olayına nasıl bakıyorsunuz?

B. Ongun: Profesyonel sendikacılık yapılmalı ama, amatör ruhla yapılmalı. Aksi takdirde sarı sendikacı olur çıkarsınız. Amatör ruh derken amacımız, mücadele hırsı ve işçiyle bütünleşebilmeyi anlatmak.

D.A. Sohbetiniz için teşekkürler.

B.Ongun: Bizlerde size teşekkür ediyoruz ve yayın hayatınızda başarılar diliyoruz.

Gökalp MENGÜ
Fatih YILMAZ

Süreç ve yanıtlanması gereken sorular

Geçen sayımızda öğrenci hareketinin kriz içinde olduğu tesbitini yapmıştık. Bu sayımızda ise öğrenci hareketinin başlangıcından bu yana karşılarına çıkan kimi sorulara değineceğiz. Önümüzdeki sayıdan itibaren de bu soruları elimizden geldiğince yanıtlamaya çalışacağız.

Krizi oluşturan nedenler içiçe geçmiş olsalarda bu nedenleri, sorunların kaynaklarını rahatlıkla görebilmek, doğru sorabilmek ve yanıtlarını aramak için iki ana başlıkta toplayabiliriz. Dış nedenler ve iç nedenler.

"Dış nedenler" ile anlatılmak istenen en genel anlamıyla, yaşanan depolitizasyon süreci, yasal-yasadışı engellemeler, polis baskısı, üniversite yönetimlerinin tutumları ve burjuva yayın organlarının dernekleşme sürecini çarpıtarak yansıtması vb.dir. Yani öğrenci gençliğin sorunun öznesi değil, nesnesi olduğu durum anlatılmaktadır. Saldırıları karşılama anlamında özne olması ise öğrenci derneklerinin var olma sorununun bir parçasıdır.

Yazının "süreç, iç nedenler ve sonuçları" bölümünde ise, dernekteki öğrencilerin bu bölümde saptanan sorular üzerinde yoğunlaşma ve sorunların teorik ve pratik düzeyde çözümü için gösterilen çabaların eksik kalması anlamında, derneklerdeki öğrenciler "iç nedenlerin" kaynağını oluşturmaktadır.

1984'den beri süren dernekleşme çalışmaları yer yer yasal yer yer de yasa dışı engellemelerle karşılaştı. İlk derneğin kurulması ile bu engellemeler de bir ölçüde aşılmış oldu. Bu noktadan sonra egemenler sıksık yaptıkları gibi kendi koydukları yasaları kendileri çiğneyerek dernekleşmeyi engellemeye çalıştılar. Bununda yetmediği durumlarda dernekleri illegal yapılar, derneklerdeki öğrencileri de illegal örgüt üyesi gibi gösterme çabaları yoğunlaştı. Burjuva basını bu noktada üzerine düşeni eksiksiz yerine getirdi.

Baskılarını sürdürmek için çeşitli araçlardan yararlanan egemen sınıflar, bu araçlardan biri olan polis gücünün yetersiz kaldığı, ulaşamadığı durumlarda, Okul yönetimlerini devreye sokarak derneklerde aktif olarak çalışan öğrencileri okuldan uzaklaştırmak, öğrenimlerini engellemek istemektedirler. Bu yöntem geçtiğimiz aylarda iyice ayyuka çıktı: Emniyet müdürlüğü Üniversite yetkililerine içinde bazı öğrencilerin adlarının olduğu "gizli" mektuplar gönderiyordu. Ve mektupda adları geçen öğrenciler hakkında soruşturma açılmasını istiyordu. Emir-komuta zincirinde bir parça olan "bilim yuvası" üniversiteler ve onların "ilim irfan" sahibi yöneticileri bu çağrıyı olumluyordu. Şu anda üniversitelerde yüzlerce öğrenci hakkında yemek boykotuna, İnsan Hakları Derneğinin düzenlediği mitinge -ki bu yasal bir mitingti- katılmak vb. nedenlerle soruşturma açıldı. Bazı öğrenciler okuldan uzaklaştırıldı, bazıları da atıldı.

Hangi mantığa hizmet ettiği açık olan bu tür uygulamalar, bu sistem varoldukça kitle örgütlerinin önünde günün koşullarına göre değişen biçimler de sürecektir.

Kuşkusuz bu tür baskılara karşı öğrencilerin birlikte hareket etmeleri, eylemliliği ulaşılabilecek en geniş kitle ile gerçekleştirmeleri kaçınılmazdır. Bununla birlikte bu sorunları belli oranlarda aşabilmek-tamamen aşılması bu tür yapılarla olanaklı değildir- ve daha sağlıklı yapılanmalar oluşturabilmek için yapılması gereken, derneklerin kurumsallığının, iç işleyişinin sağlanması ve bu alanda ciddi bir güç olmaktır. Bu ise kendisini, iç nedenlerin - sorunların çözümünde ifade eder.

SÜREÇ İÇ NEDENLER VE SONUÇLARI

Bilindiği gibi öğrenci dernekleri 1984'le birlikte öğrencilerin gündemine girdi. Öğrenci dernekleri kitleselleşme ve kurumsallaşma çabaları çerçevesinde, 80'in getirdiği suskunluğun öğrenci gençliğin payına düşen kısmının aşılmasını sağlayabilir. Fakat birçok neden bunun sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesine engel oldu.

Dernek kurma başvurularının büyük bölümünün o dönemde, derneklerde çalışabilecek, üye olabilecek öğrencilerden habersiz, her fakültede yedi kişi bulup yangından mal kaçırırcasına yapılması sorunlar merdiveninin birinci basamağını oluşturdu. Böylesi bir yaklaşım karşıtını da getirdi. Kendilerine haber verilmeyenler veya dernek başvurusu yapıldıktan sonra haber verilenler muhalefeti oluşturdu.

Öğrenciler arasındaki depolitizasyonun etkilerinin aşılması aslında toplumsal muhalefetin artması ile hız kazanacaktır. Fakat bu durum şu an uzaktan seyretmenin ve yapılanların sınırlı kalmasının gerekçesi olamaz.

Muhalefet "birlikte" hareket ediyordu. Fakat homojen bir yapısı yoktu. Homojen bir yapısı olmadığı gibi, muhalefeti oluşturanlar bu alana bakıştaki ayrım noktalarını koymamışlardı. Muhalefeti belirleyen tek şey "anti"likti. Muhalefet ne yapacağını ve kendi arasındaki farklılıkları netleştirmediği için, yönetime geldiğinde ciddi sorunlarda gündeme geldi.

Muhalefetin yükselişi ve çeşitli derneklerde yönetime gelmesi sırasında ANAP milletvekili İsmail Dayı yavaş yavaş hareketlenen öğrencilerin, örgütlerini yoketmek için 12 Eylül ruhuna uygun bir yasa tasarısı ile öğrencilerin gündemine girdi. Tam da bu noktada derneklerdeki öğrencilerin anlayışları eylem öncesindeki tartışmalarda, davranışlarda ve eylemde açığa çıktı. Bir grup yasal zemini hedeflerken ve ötesine atılacak her adımı yasadışı vb. ile nitelerken, muhalefet meşruluk zemininde varolmanın gerektiğini söylüyordu. Ve 14 Nisan bu alana ilişkin iki farklı yaklaşımı açığa çıkarırken, bir yandan da yanıtlanması gereken pek çok soruyu beraberinde getirdi: Bu eyleme katılmayanlara yaptırım uygulanmalı mı? Uygulanırsa hangi kriterlerle ve nasıl? Uygulanmazsa, hangi kriterlerle ve nasıl? vb. Bu eylemler yasa tasarısının geri çekilmesinin yanı sıra meşruluk-yasallık ayrımını ve ortaya çıkan sonuçlarıyla da öğrenci hareketinin hangi zeminde gelişmesi gerektiğini tanıtlamaktaydı. Fakat başka bir şeyi de tanıtladı: Bu soruların yanıtlanması gerektiğini, bunların iç işleyişe ve örgütlenmeye ilişkin sorunlar olduğunu ve derneklerde böylesi bir durumu aşabilecek bir iş işleyişin yeterince oluşmadığını.

Derneklerin kurumsallaşamaması, kitleselleşememesi, iç işleyişin olgunlaşmaması, derneklerin yeterince tanımlanmamış ve içinin doldurulmamış olması, belirsizliğe prim vermekti . Ve öğrenci hareketinin dernekler dışında darlaşarak kendisini ifade etmesini beraberinde getirdi. Kitlelerle bağ kurma, eylemleri kitlelere maletme, kitle hareketlerini yükseltme gibi perspektifleri olmayanların böylesi bir ortamda belirsizliği artırmaya yönelik çabaları olacağı açıktır.

Buraya kadar yaşanan dernekleşme sürecinde bazı noktalara dikkati çekmeye çalıştık. Bu arada pekçok noktaya —Platform sorunu vb.— değinmeden geçtik. Bu sorunları daha sonraki yazılarımızda yeri geldikçe inceleyeceğiz.

Daha önce de söylediğimiz gibi krizin nedenleri içiçe geçmiş durumda. 80 sonrası toplumun her kesiminde yaşanan depolitizasyon süreci ve bu süreçten nasibini fazlasıyla almış öğrencilerin sorunlarına duyarlı kılınmaları acil görev olarak önümüze çıkmaktadır. Oysa derneklerde aktif olarak çalışan öğrencilerin şu anki durumları ile bu depolitizasyon sürecinin etkilerini gidermek için gerekli ve sağlıklı politikaları üretemedikleri görülmektedir.

Bu durumun aşılmasının koşulu, genelde öğrencilerin bulundukları yerlerde bulunmak ve onların gündemlerine girebilecek, onları yönlendirebilecek bir perspektife ve önermelere sahip olmalarıdır. Genellikle yapılan ise uzaktan bakıp "gelin biz sizin sorunlarınızın nedenlerini biliyoruz" dan öte gidememektedir.

Öğrenciler arasındaki depolitizasyonun etkilerinin aşılması aslında toplumsal muhalefetin artması ile hız kazanacaktır. Fakat bu durum şu an uzaktan seyretmenin ve yapılanların sınırlı kalmasının gerekçesi olamaz.

Ayrıca derneklerin tüzel kişilik kazanması, hukuki, idari vb. biçimlerde engellenmeye çalışmakla birlikte, dernek kuracak öğrencilerin de yer yer derneğin tüzel kişilik kazanmasına istemeden de olsa engel olmaları, veya bunu gündemlerine almamaları düşündürücüdür.

Bir diğer sorun da 80 öncesine ilişkindir.

80 öncesi birikim 80 sonrasına eksik aktarılmıştır. Yaşanan tarihsel ortamların farklılığı bu sınırlı aktarımın da uygulanmasının önünde bir engel oluşturmaktadır. Bu nedenle bu sınırlı aktarımın bugüne olumlu bir yön verebilmesi için, bugünün gençliğinin doğru önermelere sahip olması gerekmektedir. Bugünün dünden farklılıklarının saptanmasının ve dünün ışığında bugüne ve geleceğe ilişkin politikaların üretilmesinin gerekliliği ortadadır.

Derneklerin içinde bulundukları belirsizliği aşabilmeleri ve sürece sağlıklı müdahale edebilmeleri için derneklerdeki aktif öğrencilerin içinde bulundukları alanı, tarihsel ve güncel olarak tanımlamaları gerekmektedir.

Bu çerçevede bazı sorular gündeme gelmektedir:

YÜRÜDÜKÇE

affınıza sığınarak

O gün
kızlığı bozuldu bu caddelerin
yırtarak suskunluğunu suskun
günlerin

bir pankart gibi sanki
kentin kapısına astı
üniversiteliler
namuslarının ilk çığlıklarını

İnönü ALPAT

Gençlik nedir? Öğrenci gençlik nedir? Öğrenci gençliğin sistemle bir çelişkisi var mıdır? Nereden kaynaklanır? Ekonomik belirleyiciler bu çelişkinin oluşmasında dolaylı mı dolaysız mı rol oynar? Yani, sömürme - sömürülme ikileminin neresine oturur? Öğrenci gençlik toplumdaki politik kümeleşmeyi yansıtır mı? nasıl? Öğrenci gençliğin örgütlenme perspektifi nedir? Bugün öğrenci gençlik niçin derneklerde örgütlenmeyi seçmiştir? Bunun başka biçimleri olabilir mi? Demokratik kitle örgütü nedir? Öğrenci derneklerinin iç işleyişi nasıl olmalıdır? Öğrenci gençliğin hedefleri nelerdir? Özerk-Demokratik Üniversite nedir? Nasıl ulaşılır? Akademik demokratik mücadelenin siyasi mücadeleyle ilişkisi nedir? vb.

Her soru başka soruları da getirecektir.

Bu soruların yanıtlarının tartışılması öğrenci gençliğin içinde bulunduğu alanı tanımasına, buna uygun mücadele yöntemlerinin geliştirilmesine yardım edecektir. Bunlardaki netliğin sonucunda ulaşılacak bir program ve bu programı gerçekleştirebilecek araçlar ile sürece müdahalesini tutarlı, sürekli bir şekilde gerçekleştirmesini sağlayacaktır. Bununla birlikte program gerekli fakat yeterli değildir. Programlar sürece müdahele için vardır. 3—5 kişinin kaleme almasıyla hazırlanmış programlar sürece müdahaleden uzaktır. Programda yer alabilecek her maddenin birim derneklerde tartışılması programın uygulama sürecindeki başarısını artıracaktır.

Önümüzdeki dönem programların tartışılma dönemi olacağa benziyor. Çeşitli programlar kitlelere kabul ettirilmeye çalışılacaktır. En sağlıklı programı öncelikle yukardaki soruların derneklerdeki öğrencilerle tartışılıp yanıtlandığı program taslağı oluşturacaktır.

Fakat gözden kaçırılmaması gerekli bir nokta da pratiğin devam ediyor olmasıdır. Öğrenci gençliğin mücadelesi her türlü araca başvurularak susturulmak istenmektedir. Bu durum ise öğrenci gençliğin üzerine bir takım acil görevler yüklemektedir.

Daha öncede söylediğimiz gibi idare-polis işbirliğine, ulaşılabilecek en geniş kitle ile tepkiler dile getirilmelidir.

Kitleselleşmek için kahvelerde değil, öğrencilerin içinde bulunmak gerekir.

Derneklerin kurumsallaşması için çabaların yoğunlaştırılması öğrenci etkinliklerinin artırılması ve zenginleştirilmesi gerekmektedir.

SİVİLLEŞTİKSE...

Bizler, olağanüstü bir dönem olan 12 Eylül uygulamalarının kaldırılmasını isterken, dayanak noktamızın yaşadığımız acı gerçekler olduğunu biliyoruz. Çünkü bu dönemin en ağır ve acımasız darbesini yiyenler siyasi tutuklular ve aileleri olmuştur.

Son günlerde bazı konular güncelleşmiş, kamuoyunda tartışılır hale gelmiştir. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

1. 12 Eylül sonrasının tüm uygulamaları tartışılmalıdır.
2. Sıkıyönetim mahkemelerindeki davalar sivil mahkemelere aktarılmalıdır.
3. 12 Eylül'den bugüne, sıkıyönetim mahkemelerinin aldığı kararlar tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılmalıdır.

Hükümet üyelerinin her fırsatta tekrarladıkları "Çağ atlıyoruz" sloganlarına rağmen, yine onlardan şu cümleleri duyabiliyoruz:

"Diyarbakır Cezaevi gibi Mamak Cezaevi de düzelecek.";"Mamak'taki tabutluklar çok feci.", "Ben oraya düşmanımı bile koymam.", "Mamak Cezaevi'ni ziyaretimiz sırasında baskılardan yakınan tutuklulara ceza(!) verilmemesi için cezaevi müdürüne Bakan tarafından talimat verilmiştir.", "Doktorlar işkence olaylarında daha titiz davranmaları için uyarılacaktır."

Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Görülüyor ki, herkesin kabul ettiği ve düzeltilmesini istediği gerçekler artık ortadadır. İş, bu yanlış ve haksız uygulamaların kaldırılması için samimi olarak hareket edilmesine kalmıştır.

Bazı konulara değinerek bunlar üzerinde düşünülmesini istiyorum.

Ülkemiz bir savaş içinde olmadığı halde, sıkıyönetim mahkemelerinde "Savaş Hali Hükümleri" nin uygulanmasını anlamak mümkün değildir. Bu şartlar altında alınan kararların ne kadar sağlıklı olabileceği, düşünülmesi gereken bir husus olmalıdır. "Savaş Hali Hükümleri"nin uygulanmasından doğan haksızlıklar nasıl giderilecektir.?

İnsan hakları ve onuru için verilen uğraşta, bu istemlerinden dolayı DİSİPLİN CEZASI alanları 5-10-15 yıl hapis yatırmak, tek tip elbise zorunluluğuna mahkum etmek hangi adalet anlayışı ile bağdaşmaktadır?

Çocuklarımızın çoğu T.C.K.nun 146. maddesinden yargılanmışlardır. Yüzlerce idam ve müebbet cezası verilmiştir bu maddeye dayanılarak. Anayasayı ve Meclisi ortadan kaldırmaya yönelik bu suçlamayı da anlayabilmiş değilim. Zira 12 Eylül'de Meclis dağılmış, daha sonra da partiler kapatılmıştır. 1982 yılında da 1961 Anayasası kaldırılarak 1982 Anayasası getirilmiştir. Doğaldır ki, kimse bütün bu işlerin bizim çocuklarımız tarafından yapıldığını iddia edemez.

Bugün birçok savcı ve yargıç, zaman zaman bu mahkemelerde yapılan haksızlıkları dile getiriyorlarsa burada da bir çelişki olduğu kuşkusuzdur.

Sivilleşmeye geçildiğini söyleyen yöneticilerden, sıkıyönetim mahkemelerinin yetkilerini sivil mahkemelere devretmesi doğrultusunda da bir çalışma bekliyoruz. Gerekiyorsa bununla ilgili bir yasanın kısa sürede çıkartılabileceği kanaatindeyiz.

Sözün kısası, kararlarıyla, uygulamalarıyla bir çok haksızlıklar ve sıkıncalar doğuran 12 Eylül uygulamalarına artık son verilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu hususta değerli hukukçularımızdan ve aydınlarımızdan ve de Meclisteki milletvekillerinden üzerlerine düşeni yapmalarını bekliyoruz.

Sacide ÇEKMECİ

NURHAN DÜLGER
12.3.1980
Anısı ve mücadelesi yaşıyor

"Kendimizden çok sevdik ülkeyi ve halkı biz
büyük umutlar, büyük sevdalar koyduk yüreğimize
ve biliyorduk "düşlerin cezasını örttüler üzerimize"
ihtiyarlamadan üstelik, şu genç yaşımızda

varsın olsun be tüm sevdiklerim
tüm özlediklerim varsın böyle olsun
düşlerde yaşamaya cezalandıysak ne çıkar
bizim
genç, diri, gül, gülistan
yaşamın imbiğinde süzülen düşlerimiz var
yaşamak kadar çıplak
yaşamak kadar canlı
yaşamak kadar

varsın olsun be dostlarım, sevdiklerim, özlediklerim
varsın
böyle olsun
ne çıkar"

Eşi ve Sefaköy'de dostları

Amasya Cezaevinden Mektup

Sevgili.......

Ne yazık ki sana yazdığım mektupları göndermiyorlar, yokediyorlar. Zaman geçtikçe bunun farkına vardım ve iadeli taahhütle yazmaya başladım. Bu da bir çözüm olmadı. Bir ay, bir buçuk ay bekletip geri bana vermeye başladılar. Artık, geriye de vermiyorlar. Bir açıklama da yapmıyor, bekliyorlar. Görüşmelerden bir sonuç alamıyoruz. Yüzümüze karşı göndereceğiz deniyor, ardından engellemeyi sürdürüyorlar. Yalnız mektup sorunu değil ki ortadakiler. Pek çok konuda yaşamımız bir kangrene dönüştü.

Bize yöneltilen baskıyı tüm hücrelerimize dek duyumsuyoruz. Az sayıda olmamız istedikleri gibi davranacakları sanısını veriyor yönetime. Yasaların yönetmeliklerin bir önemi yoktur onlar için. Tam bir keyfiyet içinde işlerini sürdürüyorlar. Yasa da yönetmelikler de kendileri. Yasa ve yönetmeliklerin insan hak ve özgürlüklerini ne denli içerdiği gözönüne alınırsa, bunların uygulama dışı tutulduğu bir yerde bize yönelik baskıların ağırlığını kolayca anlayabiliriz. Hala 12 Eylülcü anlayışın katıksız olarak gündemde tutulması sözkonusu. Yasaklamalar ve kısıtlamalarla günlerimiz geçiyor. Askeri cezaevlerinde bile uzun zaman önce aşılmış sorunların başımıza ekşimesi mide bulandırmaktan da öte bir rahatsızlık yaratıyor. Bizim yaşamak zorunda bırakıldığımız sorunlar siyasilerin bulunduğu cezaevlerinde çoktan gündemden çıkmış durumda. Ama burada kraldan daha çok kralcı olan yöneticilerle karşı karşıyayız. Genelde yürütülen depolitizasyon politikasının tipik bir uygulamasının olduğu kadar uygulayıcılarının da tipikliği sözkonusu. Kafalarını "ideolojik", "siyasi", "sakıncalı" kavramlarıyla bozmuşlar. İstediklerini bu kavramların ardına saklanarak gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Politik ve ideolojik olan her şey "sakıncalı" bulunmaktadır. Sanki ideolojik olmayan basın yayın vb. varmış gibi. İşte iki yılı aşkın bir süredir böylesi yaklaşımların bir sonucu olarak, kitap, dergi gibi yayınları alıp okuyamıyoruz. Son altı aya kadar veremeyeceklerini söylüyorlardı. Eylül 1987'deki 18 günlük açlık grevinde, kitap dergi alınacağı doğrultusunda sözler verdiler. Ama sonuçta değişen bir şey olmadı. Yukarıda anlattığım sakıncalı kavramı nasıl yürürlüğe konuyor onu açıklayayım; Önce ailelerimizin ve yakınlarımızın getirip, göndereceği kitapların alınmayacağını, ancak doğrudan yayınevlerinden ya da dağıtım evlerinden ödemeli olarak getirilecek kitapların alınacağını söylediler. Bu da kabulümüzdü. Ama iş bununla bitmedi. Hazırlayıp dağıtım evine gönderdiğimiz kitap listeleri "sakıncalı" bulunarak gönderilmedi. 300 yy. lık kitaplardan daha yeni basılmış kitapların isimlerine bakarak sakıncalı bulunuyor -içinde mitoloji sözlüğü, Einstein'in Fiziğin Evrimi gibi bilim kitapları ve romanları bulunan kitaplar- bize verilmiyordu. Ve kitabın sakıncalı bulunması için içinde felsefe, ekonomi, toplum ya da toplumcu sözcüklerin geçmesi yeterli görülüyordu yeni müdürce. Böylece kitap dergi verilmiş(!) oluyordu. Örneğin güvercin kartpostalları "sakıncalıydı", "siyaset yapma" kapsamında görülüyordu. Gösterdiğimiz çabalar tam bir vurdumduymazlıkla karşılanıyor. Sorunlar kilitlenmiş durumda. Gerek savcı, gerekse müdür bizleri okuyup yazmadan, toplumun insanlığın sorunlarını öğrenmeden, onlarca ilgi duymaktan alıkoymak için tüm çabayı göstermekte. Sözün gerçek anlamıyla düşmanca bir davranış sergileyerek üstümüze gelmekte, bizi köreltmek, insan olarak gelişmemizi engellemek yolunda canhıraş bir savaşım vermektedirler. Yaşamları boyunca bir romanı alıp okumayı bile "angarya" sayan kişilerin aydınlanmadan yana ne denli bir karşı oluş içinde olduklarını anlamak hiç de zor olmasa gerek. Peki bu çağdışı anlayış sadece kitap-dergi ile sınırlı mı? Elbette değil. Koşulların yeterince uygun olmasına karşın 15 dakikalık görüşmeyle yetinmek durumunda bırakılıyoruz. Kantinde istediklerimizi bulamıyoruz. Yemekler "kuş yemi" denecek kadar. Açık havaya bir saatliğine çıkabiliyoruz. Adi tutuklular sekiz saat çıkarken, bize yapılan haksızlığı kendileri de kabul ediyor. Ama kabul etmek bir önem taşımıyor. Bir saat daha arttırmak için tam 6 aydır düşünüyorlar. Düşünecek(!) ne varsa, mektuplarımız gönderilmiyor, gelenler ise bizden habersiz yırtılıyor. Telgrafı bile onbeş gün bekletip öyle çekiyorlar. Gömlekle fotoğraf çektirmek yasak, ancak tek tip giyilirse izin var. Açık havada topu koltuk altına alarak fotoğraf çektirmek serbest. Bakanlıkça kaldırıldığı açıklanan tek tipler bizde hala giyilmekte istihkaklarımızın yetersizliğine karşın görüşçülerimizin getirdiği yiyecekler alınmamakta. Bir radyomuz vardı, onu da topladılar. Bütün bu sorunların çözülmesini istediğimiz de de, müdür çözüm olarak "intihar etmemizi" öneriyor. Elinden gelse adam bizi de bir el darbesiyle dünyadan göçürecek. Bunu doğrudan yapamayınca intihara teşvik ederek sağlamaya çalışıyor. Hem de kılı kıpırdamadan.... İnsanların saçına bıyığına kadar uzanan biçim verme istekleri, sorunlarla ve gerilimlerle dolu bir ortamı sürdürerek, "intihar" beklentilerine girmek. Bunu açıkça söyleyebilme cüretinde bulunmak düşmanca bir davranış değilse nedir?

Anlatıklarımın burası hakkında sana yeterli bilgi vereceği kanısındayım. Bu durum düzelmedikçe -ki düzeleceği yoktur- sessiz kalmamız olası değil. Yeniden süresiz bir açlık grevine başlamak kaçınılmaz görünüyor. Bir açlık grevinde sorunlarımızı duyurmak zorundayız.

AMASYA KAPALI CEZAEVİ
Cafer KARABAY

KADIN SORUNUNA GENEL BİR BAKIŞ

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ydü. Kadın hareketinde 12 Eylül sonrasında ortaya çıkan çeşitlilik 8 Mart etkinliklerine de yansıdı. Radikal feministlerden sosyalist feministlere kadar uzanan bir grup kadın 8 Mart'ı İstanbul Reklam Ajans' ında gerçekleştirdikleri **"Kadın Müzesi"** ve bir dizi tartışma ile kutlarken diğer bir grup basın toplantısı ve düzenledikleri gece ile kadın sorununa bakışını anlattı.

Kadın sorunu geçmişte sol hareket içinde en az tartışılan konuların başında geliyor. 12 Eylül sonrasında bolca tartışılmasını ise dağınıklık sonrası ortaya çıkan solun kendi kendisini sorgulaması süreci ile açıklamak olanaklı. Feminist dergisi çevresinde yer almış kadınların da önemli bir bölümünü geçmişte şu ya da bu ölçüde sol hareket içinde yer almış kadınlar oluşturuyor. **Sorunun özellikle sol çevrelerde geniş ölçüde tartışılması demokrasi konusuna ilişkin tartışmaları da derinleştirebilecek, indirgemeci bir bakış açısının aşılmasını sağlayabilecek.** Umulan yararın gerçekleşebilmesi ise tartışmaların ev kadını ve işçi kadınlardan aydın kadınlara kadar uzanan geniş bir yelpazenin yaşam deneyimleriyle zenginleştirilmesine, somut çözümler üreterek hareketin kitleselleşebilmesine bağlı.

Kadın sorunu çevresinde yapılan tartışmaların odağını 'Marksizmin kadın sorununu açıklayıp açıklayamayacağı', 'kadının baskı altında olması ve sömürülmesinin kaynağı', 'erkek egemenliği' gibi konular oluşturuyor.

KADININ EZİLMESİNİN TARİHSEL KÖKLERİ

Kuşkusuz "kadının ezilmesi" olayı yalnızca kapitalizme özgü değil. Kadınların yıkıma uğraması anaerkil klan komününün çözülüşüne, bunun yerini ataerkil aile, özel mülkiyet ve devlet iktidarı gibi kurumlarıyla sınıflı toplumun almasına değin uzanıyor.

Engels'in Morgan'ın eserlerinden etkilenerek yazdığı ünlü kitabı "Ailenin , Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni", ilkel sınıfsız toplumla sınıflı toplum arasındaki keskin zıtlıklara ışık tutmakta ve sınıfsal kurumların varolmadığı dönemde kadınların, sınıflı toplum içinde bulundukları boyun eğici ve aşağılayıcı konumların tam tersine, çok yüksek bir mevkii işgal ettiklerini ve büyük bir özgürlüğe, bağımsızlığa sahip olduklarını ortaya koymaktadır. **İlkel anaerkil toplumda kadının önder konumunun açığa çıkartılması, kadının doğal yapısı itibariyle aşağı cins olduğu yolundaki kapitalist mite meydan okumuştur.** Kadınların toplumsal statüsünde değişikliğe yol açan faktörlerin, avcılık ve toplayıcılık ekonomisinden, tarım, hayvancılık ve kentsel zanaatlere dayalı çok daha üstün bir üretim tarzına geçilmesiyle ortaya çıktığını daha sonraları yapılan bilimsel araştırmalar, antropolojik veriler de doğruladı. Yüzbinlerce yıl süren toplama çağı boyunca en güvenilir yiyecek ikmali erkek avcılar tarafından değil, bitki toplayıcı kadınlar tarafından sağlanıyordu. Yavrular için korunaklı bir konumu bulunması gereken yuva çevresinde kadınlar, küçük tarım, toplayıcılık ve küçük hayvanların avlanması gibi işlerde güçlü erkeklere ihtiyaç duymadan yaşamı devam ettirecek üretimi gerçekleştirdiler.. Avcılık kaçınılmaz tam günlük bir uğraşı olduğu sürece erkekleri geri konuma

itti. Uzun sürelerle topluluk merkezinden uzaklaştırdı, daha yüksek emek biçimlerine katılmaktan alıkoydu.

Tarımın kadınlar tarafından keşfi, sığır ve öteki büyük hayvanları kadınların evcilleştirmesi, erkeklerin avcılık yaşamından kurtuluşunu getirdi. Avcılık bir spora indirgendi, erkekler topluluğun üretim ve kültürel yaşamında daha etkili yer alabilmek için, özgürleştiler. Tarihin ilk ilkel işbölümü yerini daha karmaşık yeni bir toplumsal işbölümüne bıraktı. Emeğin daha verimli bir hale gelmesiyle ortaya çıkan artı servet ise toplumun çeşitli parçaları arasında önce farklılaşmalara, sonra derin bölünmelere neden oldu. Tek eşli evlilik yoluyla kadın kocasının denetimi altına girerken, koca da servetini miras bırakacak meşru oğullar edinmeyi sağlamış oluyordu.

Kadının toplumsal statüsündeki bu değişiklik kölecilikten, feodalizme ve kapitalizme dek, sınıflı toplumun her üç aşamasının sürekli bir özelliği oldu. Kapitalizmin gelişmesine paralel olarak kadınlar binlerce yıllık ezilmeden, aşağılanmadan sonra ilk kez kitlesel halde, sözü edilen insan haklarına sahip olabilmek için toplumsal mücadele içerisinde yerlerini almaya başladılar. Marksizmin bu harekete en büyük katkısı kadınların maruz kaldığı baskı ve aşağılanmanın çalışan kitlelerin kapitalist vurguncular tarafından sömürülmesinden ayrı düşünülemeyeceği oldu.

Kapitalist üretimin çözümlenmesi, şimdiye dek kadının üretim sürecinde doğrudan doğruya görünmemesine karşın onun ezilmesine yol açan koşulları açıklayan bütün kategorileri içerisinde taşıyor. Kapitalist üretimi diğer üretim biçimlerinden ayıran temel özellik, kapitalizmin yaygınlaşmış bir "meta" üretimi olmasıdır. Bu üretim tarzında değeri yaratan insan emeği de metalaşmıştır. Kendisi doğrudan doğruya emekçi olan kadın, kapitalist üretimin bir parçasıdır ve bu üretim içerisinde değer ve artık değer üretir.

Evde harcanan emek ise artık değer yaratmaz, ev kadınının bu anlamda kapitalizmin uygulamaları bakımından merkezi bir önemi yoktur. Yaşantılarının yalıtılmış, tekdüze ve sıradan koşulları onları çoğu kez "çocukları için yaşamaya" yöneltir. Herbirinin ayrı bir eve kapatılıp mutfak ve çocuk bakımı işlerine bağlanması, biraraya gelmelerini kurulu düzene karşı sağlam bir toplumsal güç olmalarını engeller. Kapitalizm öncesi üretim tarzlarından farklı olarak modern aile bir tüketim birimidir. Çekirdek ailenin küçük yuvası, emlak komisyoncularından deterjan ve kozmetik imalatçılarına dek her türlü satıcı için adeta altın madenidir. Ücretli kadın işçiler kendi işçi hareketi içinde yer alabilir, ücretlerin arttırılması ya da çalışma koşullarının düzeltilmesi için mücadele edebilirlerken, bağımlı ev kadınlarının böylesi toplumsal mücadele yolları olmamıştır. Onlara düşen çocuk yetiştirmek aile için tüketim maddeleri satın almak, bir de yakınmaktır.

AİLE KURUMU VE KADIN

Aile ve kadın kapitalist toplumun yeniden üretiminde belirleyici rol oynar. **İşçinin hergün, ertesi gün yeniden kullanacağı emek gücünün yenilenmesinde, çocukların yetişmesinde ve bireysel tüketiminin gerçekleşmesinde modern ailenin ve kadının oynadığı rol büyüktür. Ailenin kapitalist üretim ilişkilerinin varlığı ve devamı açısından taşıdığı bu önemli yer nedeniyle "burjuva kültüründe" aile kutsalllaştırılır, kadın "ev kadını" ve ana olarak alabildiğine yüceltilir.** Kadın ve erkek "doğuştan" farklı yaratılmış oldukları gereçesiyle birbirlerinden farklı "özneler" olmaya çağrılır. Kadın ve erkek için ayrı insan modelleri önerilir. Kadında yüceltilen her şey erkekte yerilen istenmeyen şeyler olduğu gibi, erkekte övülen göklere çıkartılan her şey kadında bulunması istenmeyen şeylerdir.

İdealleştirilen burjuva erkeği mücadelecidir, rakipleriyle yarışmayı sever, onları altetmeyi, yenmeyi ister, herkesten üstün olmak amaçladığı başlıca değerdir. Oysa idealleştirilen burjuva kadınından beklenenler bu niteliklerin tam tersidir. Mücadeleci değil, pasiftir, üstün olmak ona yaraşmaz, korunmaya muhtaç olmalı, onu koruyaçak olan da "erkek" olmalıdır. Ahlak kuralları, hukuk kuralları hep kadınla erkek arasındaki bu farklılığın benimsetilmesine yönelir.

Kadın sorunu işte tam bu noktada kadınıyla erkeğiyle tüm toplum kesimlerine yerleşmiş bu kültürün, erkek egemeniği anlayışının aşılmasını gerektirir. Sorunun özgül yanı da zaten ideolojik ve kültürel bir mücadeleyi gerekli kılmasıdır. İstisnasız bütün kadınlar cins baskısını yaşarlar. Önemli bir kısmı yalnızca kadın ol-

dukları için ayrımcı uygulamalarla, baskıyla karşılaşırlar, kocalarından dayak yerler. Bütün erkekler kadınların onlar için ev işi yapmasından çocuk yetiştirmesinden kazançlı çıkarlar. Ayrıca toplumsal bir grup olarak kadınlara göre çok daha iyi iş olanaklarına sahiptirler. Daha yüksek ücret alırlar vb. Ancak sorun bütünüyle buna indirgenemez. Çünkü erkek egemenliği, ezilmesinin ya da sömürülmesinin bir yönüdür.

KADIN MÜCADELESİNDE TEMEL PERSPEKTİF NE OLMALI?

Erkeği kadından üstün tutan değerleri, kültürü, tüm kurumlarıyla üreten sistemin kendisidir. Kadınların ise konumlarını değiştirebilmek için bu sorun etrafında örgütlü mücadeleleri şarttır. Bu mücadele kapitalist ideolojinin bir parçası olarak erkek egemenliği anlayışının teşhirinin sosyalistler içindeki etkilerinin yokedilmesini, değiştirilmesini içerir. Ancak hedef esas olarak kadının erkeğe bağımlılığını, erkeğin kadından üstünlüğünü üreten sistemin kendisi, yani özel mülkiyete ve sömürüye dayalı ilişkiler olmalıdır.

Kapitalist sistem çoğu kez kendi sürekliliğini sağlayabilmek, varolan sınıf farklarını koruyabilmek, çelişkileri yumuşatabilmek bakımından kadının "yardımına koşar". Büyük sanayici eşleri, işçi düşmanı başbakan eşleri kadınlar için "canla başla" çalışır. Gelişmiş ülkelerin bir kısmında "kadın evlerinin" bizzat devlet tarafından açıldığı bilinmektedir. Bu noktada kadının gerçekten özgürleşmesini isteyen kesimlerle, kadınla erkeğin birbirine eşitliğini savunan kesimler arasındaki farklılıklar öne çıkmaktadır. Kadınların bu sistem içersinde durumlarını biraz daha çekilir hale getirebilmek için yapılan tüm eşitlik talepleri desteklenmeli kalıcı kazanımlara dönüştürülmeye çalışılmalıdır. Kuşkusuz bağımsız kadın hareketinin kadın sorununun kaynağı olan kapitalist sömürü ilişkilerinin değişmesini hedeflemesi reformlar için mücadelesinin önemini küçümsemek anlamına gelmemektedir. Unutulmaması gereken, bir yandan varolan toplum içerisinde kadınların ezilmişliğine karşı mücadele ederken (kadınların boyun eğmelerine, dayak yemelerine karşı çıkarken, ekonomik anlamda bağımsız olmalarını isterken) diğer yandan da bu ezilme durumunun çözümlenmesi için gerekli temeli yaratabilmektir.

Kadınlar da tıpkı erkekler gibi toplumsal pramidin bütün tabakalarına dağılmışlardır. Bir cins olarak bütün kadınların, aynı sınıfın üyeleriyle taşıdığından daha çok ortak yanlar taşıdığı anlayışı yanlıştır. Tek tek istisnalar olsa bile bir bütün olarak varlıklı kadınların kendi kapitalist çıkar ve ayrıcalıklarını tehdit edecek bir mücadeleyi desteklemeleri mümkün değildir. Bu bakımdan, öncelikle hareket içinde yer alan işçi ve emekçi kadınlar kadının özgürleşme mücadelesini hedef alarak önlerine koymak zorundadırlar.

S. Ülfet TAYLI

DKD Genel Sekreteri Hikmet Beskisiz: "Kadın sorununun çözümü, toplumun tüm ezilen kesimleriyle dayanışmadan geçer."

Demokratik Kadın Derneği Genel Sekreteri Hikmet Beskisiz ile Kadın Sorununa bakışları ve dernek faaliyetleriyle ilgili bir söyleşi yaptık.

D.A. — Ülkemizde çeşitli isimlerde kurulmuş bulunan birçok kadın derneği, vakfı var. Siz hangi amaçlarla derneğinizi kurdunuz? D.K.D.'nin diğerlerinden farkı nedir?

Hikmet BESKİSİZ — Biz kadınların cins olarak da ezildiklerini düşünüyoruz. Bu nedenle, her sınıftaki kadın değişik t aleplerle derneğimizde yer alabilir. Bu, derneğin şekilsiz olduğunu göstermiyor tabi ki... Programımızı kabul eden, kadının kurtuluşunu amaçlayan her kadını bu derneğe üye kabul etmekteyiz. biz, kadının kurtuluşu gibi bir hedef koyduk önümüze... Bütün bunları söylerken sınıfsal temeli gözardı etmiyoruz. Bu hiç kuşkusuz uzun vadede, sömürü ilişkilerinin ortadan kaldırılmasıyla çözülebilecek bir sorun... Ama bu, kısa dönemde kadın sorununun çözümü doğrultusunda adımlar atılamayacağı anlamına gelmiyor. Bizce, kadının ezilmişliğinin ortadan kaldırılması kabaca ya da doğrudan üretim ilişkilerinin değişmesine bağlı bir sorun olarak algılanmamalı.. İçinde yaşadığımız sistem, tüm kurumlarıyla erkeğin egemenliği anlayışını yeniden üreten bir sistem... Bu noktada, kadın kurtuluşu sorunu, üretim ilişkileriyle birlikte, geleneklerin, aile yapısının, kadın-erkek arasındaki geleneksel işbölümünün değiştirilmesi sürecini içerir. Kadın, yasal talepleri için mücadele verirken düzenin kadına nasıl baktığını görür; sorunların sadece geçici kazanımlarla çözülemeyeceğini farkeder. Bu anlamda da, toplumsal mücadeleye kanalize olmak zorundadır.

D.A. — Farklı platformlarda yer alan kadınlar için ne öneriyorsunuz? Örneğin meslek odaları, sendikalar vb.

H.B. — Biz, kadınların öncelikle kendi sorunlarına kendilerinin sahip çıkmaları gerektiği inancındayız. Bunun içinde doğru bir zeminde örgütlenmeleri gerekir diyoruz. Kadın örgütlenmesi, kadını içinde bulunduğu birimden koparmayı amaçlamıyor. Tersine, o birimde daha hareketli kılacaktır. D.K.D.'de çalışan bir kadın aynı zamanda sendikalarda, meslek odalarında, öğrenci derneklerinde aktif olarak yer alabilmeli... İşte, D.K.D.'nin amaçlarından bir tanesi de kadını toplumsal yaşamın tüm alanlarında öne çıkarmaktır. (Politika, kültür; sanat, bilim vd.). İşyerleri, okullar, mahalleler vb. bu doğrultuda ki çalışmalarımızın alanını oluşturmaktadır.

D.A. — Pratik faaliyetleriniz oldu mu?

H.B. — Yaptığımız iki şenlik örgütlenme çalışmalarımızı hızlandırdı. D.K.D.'nin görüşlerinin, diğer kadın dernekleriyle olan farklılıklarının kadınlara ulaşmasını sağladı. Şenlikte öne çıkardığımız iki nokta, kadınların örgütlenmesi gerektiği ve bugünkü durumlarını değiştirebilmeleri için mücadele etmeleriydi. Bu şenliklerde kadının, kadın sorununu tarihselliği içinde kavramasını ve günümüzdeki süreçte birlikte neler yapabileceğimizi tartıştık.

Kadın sorununun çözümü, toplumun tüm ezilen kesimleriyle dayanışmayı gerektirmekte... Bunun için, diğer demokratik kitle örgütleriyle dayanışmamızı güçlendirmek gerektiğine inanıyoruz.

Son aylarda işyerlerinde işçileri sendikazı ve örgütsüz bırakma amacıyla özellikle öncü işçilere dönük yoğun biçimde kıyımlar yaşanıyor. Kurucu üyelerimizden Ayşa Göcükçavuş elele dergisinde kadın işçilerin sorunlarını yansıtan ropörtajı nediniyle geçtiğimiz ay işten atıldı.

Biz DKD (Demokratik Kadın Derneği) üyeleri Ayşe'nin çalıştığı Teletaş'a siyah çelenk bırakarak olayı protesto ettik. Ancak işyerinde sendikada olmadığından farklı protesto biçimleri geliştirilemedi.

D.A. — Bundan sonra ne gibi faaliyetlerde bulunmayı düşünüyorsunuz?

H.B. — Şubeleşmeye yönelik çalışmalarımız var. Ayrıca kadın sorununu, tüm boyutlarıyla sorgulayabilmek amacıyla bir dizi tartışma başlattık... Bu konuda da çalışmalarımız sürüyor. Hayatın her alanında da kadınlara yönelik ayrımcı, baskıcı uygulamalara karşı da protestolarımız sürecektir.

D.A. — Teşekkür ederiz.

DKD'nin adresi: Küçüklanga Cad. Koçi Bey Sok. Yüksel Han Kat: 7 Aksaray- İSTANBUL

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KUTLANDI

8 Mart dünya kadınlar günü çeşitli demokratik kuruluşlar tarafından kutlandı. 8 Mart nedeniyle çoğunluğu yaşlı kadınlardan oluşan bir grup 8 Martı anlatan ve kadın erkek eşitliğine değinen bildiri dağıtırken, bir grup üniversite öğrencisi de İ.Ü. önünde sazlı-sözlü bir kutlama töreni düzenlediler.

Demokratik Kadın Derneği (D.K.D.) de, çeşitli sanatçıların katıldığı bir gece düzenledi. Gecede yapılan konuşmalardan, kadının ezilmişliğine yer verilirken, kadının kurtuluşunun demokrasi mücadelesinden ayrı ele alınamayacağına da değinildi.

Mamak gerçeği...

Cezaevlerindeki baskı ve işkencelerin esas amacı, devrimcilerin siyasi inançlarını köreltmek ve onları "tarafşızlaştırmak" bu yolla kendi saflarına kazanmaktır. Onların başarıya ulaşıp ulaşamadıklarının esas ölçüsü de budur. Bu açıdan bakıldığında, Mamak Cezaevindeki uygulamaların tam bir başarısızlıkla sonuçlandığını herkesin çok iyi bilmesi gerekir. Yıllarca süren onca işkence ve baskıdan sonra Mamak'ta itirafçı sayısının en düşük düzeyde kaldığı, tek bir itiraçı koğuşunun bile açılamadığı unutulmamalıdır.

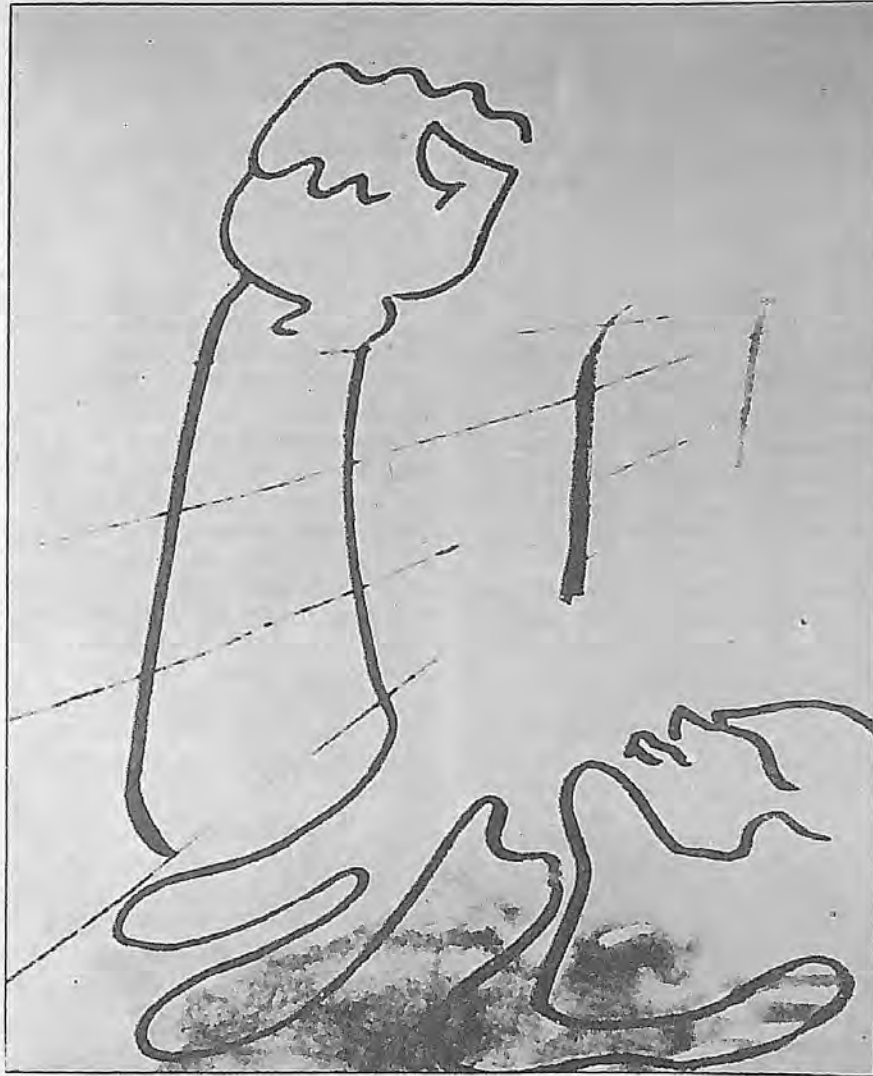
Son bir ay içerisinde Cezaevleri konusu basında ve kamuoyunda en çok tartışılan konular içerisinde yer aldı. Bu arada Mamak Cezaevi üzerinde de pek çok şey yazıldı çizildi. Diğer cezaevlerinden farklı olarak Türkiye çapındaki tüm MHP ve ÜOD davalarının Ankara'da merkezileşmesi yüzünden Mamak'ta sağ görüşlü tutukluların daha yoğun olarak bulunmaları nedeniyle sağ basının ve bir kısım ANAP milletvekilinin konuyla ilgilenmeleri, daha önce Mamak'ta yatmış bulunan MHP sanıklarından bazılarının (Taha Akyol, M. Yazıcıoğlu vb.) dergi ve gazetelerde Mamak'taki işkencelerle ilgili yazılar yazmaları Mamak konusunun daha çok ilgi çekici hale gelmesine yol açtı.

Mamak üzerine yazılıp-çizilenlerin, Mamak cezaevinde yaşanan süreci bilmeyenlerde yanlış izlenimler yaratması olanaklıdır. Bu yüzden Mamak'ta 12 Eylül'den bu yana yaşananlar konusunda bazı noktaları kısaca hatırlatmak yararlı olacaktır.

Her şeyden önce Mamak'taki işkence uygulamalarında sağ kesimin bir vasıta olarak kullanıldığını belirtmek gerekiyor. Evet, sağ görüşlü tutuklulara da dayak atılmıştır. Onlar, aslında hepsi birer işkence sayılabilecek olan kurallara sonuna kadar uyma tavrında oldukları için dayak ve işkencelerin asıl muhatabı, çoğunlukla bu kurallara uymayan sol görüşlü tutuklular olmuştur. Öte yandan sağ basının tutumu bütün bir 12 Eylül dönemi boyunce Mamak'taki işkencelere destek olma şeklinde ortaya çıkmıştır. Sağcıların tutumunun Devlete karşı çıkmamak noktasından değerlendirilemeyeceği de ortadadır. Nitekim 42 günlük açlık grevi sonucu Mamak'ta dayak ortadan kaldırıldıktan sonra onların da çeşitli baskı uygulamalarına kısmen karşı çıkmaya çalıştıkları görülmüştür.

Her şeyden önce Mamak'ta yaşanan 8 yıllık sürecin tüm cezaevlerinden farklı olduğunun bilinmesi gerekir. 12 Eylül'den sonra Türkiye'deki tüm cezaevlerinde değişik ölçülerde de olsa baskı ve işkence uygulamaları başlatılmıştır. Ancak Mamak, daha 12 Eylül'e gelinmeden önce korkunç bir işkence merkezi haline getirilmiştir. 12 Eylül öncesinde Sıkıyönetim Komutanı Recep Ergun ve Cezaevi Müdürü Raci Tetik marifetiyle getirilmek istenen baskı ve işkence düzenine karşı direnişler olmuş, bu yüzden tutuklulara ağır işkenceler yapılmış, Mustafa Yalçın isimli bir tutuklu dayakla öldürülmüştür. Sonuçta direnişler başarısızlıkla sonuçlanmış ve Mamak sağ ve sol görüşlü tutukluların zorla birarada tutuldukları bir işkence merkezi haline getirilmiştir.

12 Eylül'den sonra ise baskı ve işkenceler bir kat daha arttırılarak Mamak, söylenenlere göre doğrudan M.G.K'ne bağlı özel programlı ve tutukluların günde en az, üç kere dayaktan geçirildiği bir temerküz kampına dönüştürülmüştür.

Unutulmasın! 12 Eylül döneminde Emniyet sorgularında ve cezaevlerinde çekilen işkencelerin acısı ve direnişlerin onuru, nerede ve hangi cezaevinde olursa olsun, Türkiye'nin bütün devrimci ve demokratlarının ortak acısı ve onurudur.

Ankara'da 12 Eylül sonrasında gözaltına alınan tutuklular, DAL'daki 90 günlük uzun işkence günlerinden sonra çoğu yarı sakat haldeyken kendilerini bu temerküz kampının tecrit hücrelerinde bulmuşlar, çok uzun süre birbirlerini görmeksizin burada bir ya da iki faşistle birarada tutulmuşlardır. Bu nedenle diğer cezaevlerindeki tutuklular nispeten farklı koşullarda bulunmaları ve birarada olmaları sayesinde kısa sürede toparlanma imkanına sahip olmuşken Mamak'ta uzun süre toparlanma olanağı bulanamamış, 12 Eylül yenilgisinin ve emniyetteki uzun ve ağır işkencelerin maddi ve manevi çöküntüleri uzun süre devam etmiştir. Koğuşlarda da faşistlerle bir arada bulunulması nedeniyle her toparlanma girişimi faşistler arasında bolca bulunan ispiyoncular tarafından idareye bildirilmiş, bu yüzden idare tarafından kolayca dağıtılmıştır. Faşistlerle çıkan sürekli kavgalar, idareye karşı tavrın gelişmesini önleyen ve idare tarafından ilave işkence operasyonları getirilmesini sağlayan bir faktör olarak ortaya çıkmıştır.

Bu dönem içinde de Mamak'ta açlık grevleri ve direniş çabaları ortaya çıkmıştır. Önce mahkemeleri karar aşamasına gelen bir grup devrimci 30'lu günlere kadar uzanan bir açlık grevi yapmış, ancak başarıya ulaşamamışlardır. Arkasından bu kez beşyüzden fazla tutuklunun katıldığı bir açlık grevi sürerken, bu grevin kırılması için, tutuklulardan bir bölümü emniyete götürülmüş, sonuçta bu direniş çabası da gene başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bunun sonucu olarak toplu direnme eğilimlerinde uzunca bir gerileme ortaya çıkmıştır.

Bütün bu süre boyunca kurallara sınırlı şekilde de olsa uymama, dayak ve işkencelere karşı fiilen direnerek bağırarak ya da slogan atarak karşı çıkma, koşmama, "Emret komutanım" dememe, 70x70 cm boylarındaki havasız ve ışıksız tabutluklara atılındığında açlık grevi yapma gibi sınırlı direniş çabaları sürmüştür. Yine bu dönemde mahkemeye geliş gidiş sırasında kurallara uyulmadığı için haftanın 3 gününde sürekli falakaya, dayak ve hücre cezalarına, kışın havalandırmada çırılçıplak bekletme türünden uygulamalara maruz kalınmıştır.

Toplu olarak bulunan bayan tutuklular ise başından beri her türlü baskı uygulamalarına ve işkencelere yiğitçe karşı koşmuşlar ve sonuna kadar direnmişlerdir.

Tek tip elbise uygulamasının gündeme getirilmesi bu sürecin sonunu oluşturmuştur. Zorla ve işkenceyle kabul ettirmeye çalışmalarına karşılık tek tip elbise giyilmemiş ve Mamak cezaevlerinde yeniden açlık grevi ve direnişler başlamıştır.

Direniş sonunda Cezaevi idaresi tarafından çeşitli baskı uygulamalarının kaldırılması ve çeşitli haklar verilmesi kabul edilmiş, tek tip elbise giyme konusu bu şartla kabul edilmiştir. Bu dönemde dayak ve işkence ile birlikte pek çok baskı uygulaması da kalkmış ve Mamak'ta göreceli bir düzelme olmuştur.

Direniş sonucunda baskı ve işkencenin kaldırılmasının sağlanması ve bir takım hakların alınması karşısında Mamak'taki faşistler idareyi komünistlere teslim olmakla suçlamış, MSB'na ve Genelkurmay Başkanlığı'na avukatları aracılığıyla dilekçeler vererek, aralarında sürekli kavgalar çıkararak ortalığı karıştırmaya ve alınan hakların kaldırılması için çalışmaya başlamışlardır.

Bu durum, idarece eski baskı uygulamalarını geri getirmek için bir ba-

hane olarak görülmüştür. Yeniden eski uygulamaların geri getirilmek istenmesi üzerine Mamak Cezaevlerindeki bütün sol görüşlerden 470 tutuklunun katıldığı 42 günlük açlık grevi başlamıştır. Direniş en ağır işkencelere karşın sürdürülmüştür. Açlık grevinin ileri günlerinde bile tutuklular çırıçıplak soyularak bayılıncaya kadar coplanmış ve baygın halde bacaklarından sürüklenerek koğuşlarının önüne atılmışlardır. Açlık grevi giderek şekerli su ve serumun kabul edilmediği ölüm orucuna dönüşmüş, pek çok tutuklu sağlığını büyük ölçüde kaybetmiş ve sakat kalmıştır.

Direniş başta Cezaevi Müdürü Raci Tetik olmak üzere cezaevi yöneticilerinin değiştirilmesi, işkence ve dayağın kaldırılması ve diğer sorunların çözüleceğine söz verilmesi üzerine 42. gün toplu olarak sona erdirilmiştir. Raci Tetik arkasında 470 kişilik açlık grevi ve" Mamak'ta İşkenceye Son" sloganlarıyla uğurlanırken, en ağır işkencelerin bile hiç bir şeye yaramadığı bir kere daha kanıtlanıyordu. O tarihten sonra da Mamak'ta baskı uygulamaları disiplin cezaları vb. şeklinde sürmekle birlikte 1980 yılında yaratılan "Mamak Cehennemi" esas olarak kaldırılmış oluyordu.

Daha sonraki dönemde, (İtiraf Yasasının gündeme geldiği dönem) cezaevi yönetiminin tutukluları taciz ve tedirgin etme çabaları gözlendi. Diğer taraftan da itirafçılar için "konforlu" koğuşlar hazırlandı. Böylece bir tarafa cennet, bir tarafa cehennem koyarak pişmanlık eğilimleri teşvik edilmek istendi. Bu dönemde idareye itirafçı unsurlar kazanma olanağı sağlayabilecek çıkışlardan kaçınıldı. Cezaevi yönetiminin diğer bazı cezaevlerindeki "tecrübelere" dayanarak yürüttüğü itirafçı yaratma çabaları tam bir fiyakso ile sonuçlandı.

Ondan sonraki dönem Mamak Cezaevi idaresinin çözülme süreci oldu.Daha önce -açlık grevinden hemen sonra- 70x70'lik tabutluklar yıkılmıştı. Yerine gazeteciler geldiğinde kendilerine gösterilen ve bir bayan gazetecinin gördüğü zaman "aman tanrım" diye çığlık attığı, öncekine göre çok "rahat" ve "konforlu (!)" hücreler yapılmıştı. 1986 yılında tecrit hücreleri de boşaltıldı. Ve altı yıl boyunca tecrit hücrelerinde tutulan, o süre boyunca birbirlerini sadece mahkemede görebilen devrimciler ilk kez toplu olarak birarada kalmaya başladılar. Sağ ve sol görüş tutukluların koğuşları son çıkan bir kavganın ardından ayrıldı ve pek çok sorun çözülmeye başladı.

Bu dönemde ve toplu davanın savunma aşamasına yaklaşıldığı bir sırada diğer cezaevlerinde yaşam koşullarını düzeltmeye yönelik direniş ve açlık grevlerine Mamak cezaevlerindeki tutukluların katılmamış olması eleştiri konusu olmuştur. O dönemde savunma çalışmaları ve 12 Eylül mahkemelerinin kamuoyunda ön plana çıkarılması konusuna öncelik tanınması gerektiği düşüncesi ağır basmıştır. (Bu nedenle Didar ŞENSOY'un ölümü nedeniyle yapılan sembolik bir açlık grevi dışında bir şey yapılmamıştır.) Elbette tartışılabilir bir konudur ve değişik şeyler düşünmek ve söylemek mümkündür. O dönemin cezaevleri sorunlarının çözümü için elverişli olduğu açıktır. Zaten pek çok sorun kendiliğinden çözülüyordu. Askeri kurallar konusu bir iki sembolik kuralla sınırlı ve her yolla ortadan kaldırılabilir bir hale gelmişti. (Tek tip elbise konusu, sadece mahkemeye çıkma konusunda bir tercih meselesinden ibaretti ve günlük hayatta zaten hiç kullanılmıyordu). Bir iki ay önce ya da sonra ama mutlaka bu sorunların, tek tip elbise sorunu dahil çözülebileceği açıkça görülüyordu ve cezaevi yönetimince de ifade ediliyordu. Elbette bu durumda Mamak'ta da diğer cezaevlerindeki gibi açlık grevleri vb. direnişlerin yapılması mümkündü. Savunma çalışmaları olmayan ve 12 Eylül mahkemelerinin ön plana çıkartılması düşüncesinde olmayan bazı devrimci arkadaşlar öyle yapmışlardır. Bunun hiç bir zorluğu da yoktu. Nitekim onca işkenceler karşısında hep susmuş olan sağ görüşlü tutuklular bile 7 yıl geçtikten sonra açlık grevinin dînen de mübah olduğunu öğrenerek (!) nihayet "hareketlenmişler" ve açlık grevine başlayabilmişlerdi.

Sonuç olarak cezaevlerindeki baskı ve işkencelerin esas amacı devrimcilerin siyasi inançlarını köreltmek ve onları "tarafsızlaştırmak" bu yolla kendi saflarına kazanmaktır. Onların başarıya ulaşıp ulaşamadıklarının esas ölçüsü de budur. Bu açıdan bakıldığında Mamak Cezaevlerindeki uygulamaların tam bir başarısızlıkla sonuçlandığını herkesin çok iyi bilmesi gerekir. Yıllarca süren onca işkence ve baskıdan sonra Mamak'ta itirafçı sayısının en düşük düzeyde kaldığı tek bir itirafçı koğuşunun bile açılamadığı unutulmamalıdır.

Kuşkusuz her cezaevi kendi koşulları içinde ele alınmalı ve öyle değerlendirilmelidir. Mamak'tan daha ileri direniş eylemlerinin görüldüğü belirtilen diğer bazı cezaevlerinde bağımsız-itirafçı sayısının çok daha fazla olmasının kuşkusuz başka nedenleri olabilir ve bunu o cezaevlerinin kendi koşulları içinde değerlendirmek gerekir. Ama, herhalde Mamak Cezaevi için konuşurken de Mamak Cezaevinin kendi gerçekleri gözönüne alınmalıdır. Aksi halde Mamak Cezaevlerinden geçen, şimdi nihayet sağ görüşlü politikacı ve gazetecilerin bile kabul ettiği en ağır baskı ve işkenceler altında inançlarını korumak için mücadele eden ve bunu başaran, bu uğurda hayatlarını ve sağlıklarını kaybeden genç-yaşlı-kadın-erkek binlerce devrimci insana haksızlık edileceği unutulmasın!

Ve gene unutulmasın! 12 Eylül döneminde emniyet sorgularında ve cezaevlerinde çekilen işkencelerin acısı ve direnişlerin onuru nerede ve hangi cezaevinde olursa olsun, Türkiye'nin bütün devrimci ve demokratlarının ortak acısı ve onurudur...

Mamak'ta 8 yıl yattıktan sonra tahliye olan bir grup devrimci

ON'LAR
KURTULUŞA KADAR
SAVAŞ ŞİARINI
DEVRİM YOLUNA
KANLARIYLA
YAZDILAR...
YOLUMUZ,
DEVRİM YOLUNDA
DÜŞENLERİN
YOLUDUR...

KIZILDERE UNUTULMAYACAK

DEVRİMCİ GENÇLİK

DİSİPLİN SORUŞTURMALARI, G

Son birkaç ayda yüksek öğrenimdeki öğrencilere yüzü aşkın disiplin soruşturması açıldı. Aynı gerekçeleri paylaşan öğrencilerin isimleri alt alta yazılı bir şekilde, listeler halinde okulların panolarına asıldı. Soruşturmaların ortak bir özelliği vardı; dernek faaliyetleriyle ilgilenen öğrencilere açılmış olması...

Amaçlanan Neydi?

80'li yıllardaki toplumu sindirme, apolitikleştirme politikalarının kalıcı hale getirilmesi çabaları, kendini kurumlar ve bu kurumların hukuki dayanakları olan yasaların, yönetmeliklerin yeniden düzenlenmesi şeklinde gösteriyordu.

Yeniden düzenlenen kurumların çevrelediği bir alanda (80'li yılların Türkiye'sin de) yetişen genç kuşaklar, sorunlarına kendilerinin sahip çıkmalarını iyiden iyiye "suç" sayan koyu karanlık bir zihniyetin egemenliğiyle karşı karşıyaydılar. Bahsedilen bu ortaçağ karanlığındaki kurumlardan biri de, başlarına çöreklenen YÖK gibi özerklik tanımaz bir yapıydı.

YÖK, T.C. Devletinin yüksek öğrenimdeki baskı aygıtı idi. Fakat her geçen gün bu kuruma karşı tepkiler de artıyordu. Yüksek Öğretim Kurumu öğrencilerin, öğretim üyelerinin üniversite çalışanlarının üzerinde Demokles'in kılıcı misali sallanmasına rağmen bu tepkiler önlenemiyordu.

Öğrenciler, toplumun diğer kesimleri gibi can alıcı sorunlarının arttığı, demokratik-akademik haklarının hiçe sayıldığı bu açık baskı döneminde en meşru taleplerini dile getirmeye çalışıyorlar ve bunun için dernek kurma mücadelesi veriyorlardı. Yasal hakları olan dernekleşmek için bir araya geldiklerinde gördüler ki, antidemokratik hükümleri içeren bu yasa bile idari makamlar tarafından uygulanmıyordu. Bürokratik, keyfi engellemelerle bu demokratik hakkın önüne set çekilmeye çalışılıyordu. Bu dernekleşme çalışmalarına başlandığından beri geçen bir buçuk yıllık aradan sonra da, siyasi iktidan öğrenci derneklerini kapatma tasarısını gündeme getiriyordu. Devrimci gençliğin bu girişime karşı onurlu direnişiyle **tasarıyı ertelemek** zorunda kalıyorlardı.

Bugünkü Durum:

Bugün gelinen noktada, derneklerine sahip çıkmaya çalışan öğrencilere karşı sistemli saldırılar hala gündemdedir. Uzun bir süre de bu baskı, gözaltı, işkence politikaları varlığını sürdürecektir. Amaçlarına aykırı davrandıkları (İzmir'deki 4 öğrenci derneği) ve Rektörlük izni bulunmadığı (Yıldız Üniversitesi ve Yargıtay kararıyla fesih olunan Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Dernekleri) gerekçeleriyle öğrenci derneklerini kapatmaya başlamışlardır.

Ayrıca bu yönde de siyasi iktidar yeni bir tasarı hazırlığı içindedir. Buna karşı yükselecek tepkileri pasifize etmek için de şimdiden derneklerde aktif olarak çalışanları cezalandırma yoluna gitmektedirler. Hukuki dayanağını Yüksek Öğretim Kanunu (Madde 54)'ndan alan disiplin yönetmeliklerini devreye sokmaya başlamışlardır. Buna dayanarak hızla işletilen soruşturmalarla "itaatkar", bu işlerden elini ayağını çeken öğrenciler yetiştirmeyi arzulamaktadırlar. Disiplin soruşturmaları, bulundukları alanda haklı konumlarını kaybetmeyerek sorumluluklarını yerine getiren öğrencileri okullarından uzaklaştırmaya sınırlı da olsa varolan örgütlülüğü dağıtmaya yöneliktir.

İşbirlikçiler

Öğrencilerin talepleri son derece meşru talepler olduğu halde, bu talepler idare tarafından doğal karşılanmıyordu. "Kraldan çok kralcılar"a nedenini sorduğunuzda, "varsa bir

"Okullarda karakol kurulması, sivil polislerin okullara doldurulması ile beliren polis-idare işbirliği içyüzünü soruşturmalarla ortaya koydu"

Bir, iki, üç, dört ve her gün yeni bir soruşturma kağıdı asılıyor bölüm panolarına. Gerekçe; çeşitli tarihlerde yapılan yemekhane boykotlarına, YÖK'e karşı imza kampanyalarına katılmak, elebaşılık yapmak, suskun kalmamak, duyarlı olmak.

Tüm bunların nasıl ve kimler tarafından tespit edildiği artık hepimiz tarafından iyici bilinmekte. İstanbul Emniyet Müdürlüğüne bağlı sivil polislerin büyük bir görev aşkıyla koşuşturmaları ve bazı öğrenciler hakkında okullara gönderdikleri gizli raporlar. Ek olarak da gereğinin yapılması şeklindeki istemleri. Emniyet ister de idare soruşturma açmaz mı? İşbirliğinin gerekleri yerine acele getirilir. Disiplin soruşturmaları oldukça fazla isim listesiyle açılır. Tabi bunda Edebiyat Fakültesi'nin diğer fakültelere göre biraz daha katmerli gerici-faşist hocalarla kadrolaşmış olmasının payı da büyük.

Emniyet raporlar düzenliyor, idare ve hocalarımız bu raporlara dayanarak soruşturmalar açıyor. Onlar için Emniyetten gelen tek belge soruşturma açmak için iyi bir gerekçe zaten. Okullarda karakol kurulması, sivil polislerin okullara doldurulması ile beliren polis-idare işbirliği içyüzünü soruşturmalarla ortaya koydu. Buna soruşturmaya giren sözde bilimsel eğitim vermekle yükümlü hocalarımızda ses çıkarmıyor. Hatta canla başla yardımcı oluyorlar. Ve diyorlar ki (kendilerine çok mantıklı ve çekincesiz gelen bir olay) "Ne yapalım yani arkadaşlarınızı, okul müstahdemleri mi tesbit etsin".

Soruşturma sırasında -hocam üniversiteler bilimsel eğitim, araştırma ve üretkenliğe dayalı özerk kurumlar olması gerekir biz de bu tür çalışmalarda sizinle dırılaşma halinde olmalıyız,fakat burada adeta birer polis görevi yürütüyorsunuz hiç bir rahatsızlık duymuyor musunuz, diye sorduğumuzda sadece idari bir görev olması dolayısıyla soruşturma yaptığını söyleyip kaçamak, hiç bir ciddiyeti olmayan yanıtlar veriyor ve topu idareye atıyor. Zaten artık derslerden çok soruşturmalar da hocalarla birlikte olur hale geldik. Ve bundan da hiç bir kaygı veya rahatsızlık duymuyorlar. YÖK'ün yerleştirdiği öğretim görevlilerinden de ancak bu beklenir. Pek şaşırtıcı değil. Gerici eğitimin gerici hocaları...

Kanıt, belge vs. getirilmeden savunma vermeyi reddetiğimizi söylediğimizde ise İstanbul Emniyet Müdürü Mehmet Ağar imzalı raporu okuyor. Ve onların tespitlerine göre suç işlediğimiz ve suçlu olduğumuz için savunma vermemiz gerektiğini söylüyorlar. (Bunun ne derecede yeterli bir kanıt olduğu da tartışılır).

Gençliğin kendi öz sorunlarına sahip çıkması egemen güçlerin hiç bir zaman için işine gelmez. Çünkü onların istediği duyarsız, tek tip, robot insanlar yaratmak değil mi? En basit tepki ve karşı koyuşta (imza kampanyaları) alelacele soruşturma, gözaltı yöntemine başvuruyorlar. Neden bu kadar kaygı duyuyorlar? Yanıtını yine biz biliyoruz. Gençliğin duyarlı, dinamik, aydın unsurlarından korkup daha başından ezmeye susturmaya çalışıyorlar. Uydurmak istedikleri kalıpta taşmalar var çünkü.

Diğer yandan soruşurma açılan öğrencilerin bölüm panolarına ilanen duyurmak amacıyla astıkları soruşturma kağıtlarıyla teşhir etmek, mimlemek "Bakın bu kişiler YÖK'e hayır diyorlar ve haklarında disiplin soruşturması açıyoruz. Üstelik, emniyetten gelen raporlarla. Sakın siz de yapmayın ha! Aynı durumla karşılaşırsınız" gibi gizli bir uyarı ve yıldırıcı etken olmayı amaçlamaktadırlar.

Soruşturma sayısını artırmak ve okuldan atmanın zeminini yaratmak amacıyla tek bir imza kampanyasının ayrı ayrı günleri için üç-dört soruşturma açılıyor. Tüm bu uygulamalar keyfi, gerici ve faşist bir nitelikte.

Bizler onların asılsız, keyfi soruşturmalarında suçlu gibi savunma vermeyi reddediyoruz.

Bizler, üniversite gençliği olarak demokrat-devrimci insanların bir araya gelerek geliştirilecek tavırlarıyla polis-idare işbirliği sonucu gençliğin önüne konulan sorgulama ve baskılara karşı mücadelede kararlıyız.

Giderek üniversite gençliği içinde uyanan demokrat insanların bir araya gelerek; dernekleri sağlıklı bir yapıya oturtarak ve böylelikle kitlesel hareketlilik yaratarak tüm engelleri aşacağımıza inanıyoruz.

Bilimsel-akademik-demokratik üniversite istem ve mücadelemizde hiç bir soruşturma, gözaltı, baskı caydırıcı etken olamaz. Soruşturma sevdalısı güçlerin bunu iyice anlamaları gerekiyor. Bunu da yine bizim güçlülüğümüz, kararlılığımız, mücadele azmimiz sağlayacaktır. Hep beraber sorgusuz, baskısız ve gözaltısız günlerin yaratılması için haklı zeminimizde ilerleyeceğiz.

Bizler, başımız dik sorunlarımızı sahipleniyor kimseden icazet beklemiyoruz. Onların bize empoze etmeye çalıştığı suçlu yakıştırmasını kabul etmiyoruz. Asıl suçlunun YÖK ve onu oluşturan gerici-faşist zihniyetler olduğunu biliyor, asıl hedefimizin onlar olduğunu vurguluyoruz.

"YAŞASIN, BİLİMSEL ÖZERK DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE MÜCADELEMİZ" diye haykırıyoruz.

Semra HATİNOĞLU
İÜEF - Tarih

ÖZALTILAR BİZİ YILDIRAMAZ!

sorun onu biz hallederiz. Siz derslerinize çalışın gerisini bize bırakın. Biz niçin buradayız'' cevabını (veya buna benzer bir oyalama tavrı) alıyordunuz. Bu durumda sesini duyurmanın bir yolu kalıyordu. **Protesto eylemleri...** Yemek zammına, atılmalara karşı yemek yemeyerek; dilekçelerini reddeden rektörün kapısına dilekçelerini asarak; yemekhane önüne oturarak tepkilerini dile getiriyorlardı. Hemen bu eylemlerin arkasından Emniyet Genel Müdürlüğü'nden gönderilen ''gizli mektup''lara dayanılarak okul yönetimlerince disiplin soruşturmaları açılıyordu. ''Bu işin aslı nedir? Bizim öğrenciler neden böyle yapıyorlar?'' diye durup-düşünmeden disiplin soruşturmasına başlamaları, öğretim üyelerinin de polis-idare işbirliğine alet edildiklerini gösteriyordu.

Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin amaç maddesi (Madde 1) nde belirtilen ''öğrencilik sıfat, şeref ve haysiyeti ile bağdaşmayan hal ve hareketler'' bu disiplin soruşturmalarını devrimci-demokrat öğrencilere açan öğretim üyelerinin bizzat kendileri için sözkonusuydu. Böylesine bir işbirliğine gidenlerin, bu tavırlarının ''bilim adamlığı'' namusu, öğretim üyeliği sıfat, şeref ve haysiyetiyle ne ölçüde bağdaştığının, bizzat kendileri tarafından düşünülmesinde büyük fayda vardır.

Ayrıca bu yönetmeliğin 38. maddesini de bazı idareciler fazla ciddiye almışlardı anlaşılan... (Md. 38 Soruşturmanın her safhasında gizlilik esastır.) Neyle suçlandığınızı, niçin çağırdığınızı ''bir hususu görüşmek için'' gittiğinizde, ancak ifade verme anında öğrenebiliyordunuz. Soruşturmacılar da bir pürüz çıkmasından korkuyorlardı herhalde.... Zira, onlar için de bir yönetmelik vardı: ''Yüksek Öğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği''.

''Hikayeden'' Disiplin Soruşturmaları:

Mezun olan öğrencilere yeni açılan disiplin soruşturmalarının yanısıra 5 ayrı olaydan aynı öğrenciye (bu olaylardan ancak 2'sine katılabildiği halde) soruşturma açılabiliyordu. Ve bir öğrenci, iki gün süren ''yemekhane zammını protesto'' eylemine katıldığı için iki ayrı disiplin suçu işlemiş sayılıyordu.

Öğrenciler, üniversitelerin açılış töreninde, seçtikleri temsilcileri aracılığıyla, sorunlarından bahseden konuşmalar yapmak istiyorlar ama söz verilmiyordu. Durumu alkışlarla protesto ettikleri için de 6 ay sonra disiplin soruşturmasına uğruyorlardı.

İnsan Hakları Derneği'nin ''İdam Cezalarına Karşı-Genel Af Kampanyası''ndaki yasal mitinge katıldıkları, çağdaş insanın duyarsız kalamaycağı bu sorunu sahiplendikleri için haklarında disiplin soruşturması açılıyordu.

Ne İle, Nasıl?

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ''gizli''lik arzeden mektuplarının okul idaresinin eline ulaşmasıyla.... Okul idareleri bu gelen mektupları ilgili makama burası ''özerk bir kuruluştur'' diyerek iade etmeleri gerekirken kuzu kuzu soruşturma işlemine başlıyorlardı. Neredeyse atılan adımı suç sayan, ona göre ceza kesen bir yönetmelik de ellerinde olunca bu ''öğrencisine sahip çıkan öğretim üyelerimizin'' işleri oldukça kolay laşmaktaydı.

Bütün bu sayılanların ardından, ceza verilen öğrencilere ilişkin tebli-

''Disiplin Komisyonları polisin okuldaki şubeleridir''

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü son sınıf öğrencisiyim. Gelişen mücadelelerde YÖK'ün ve onu dayatan güçlerin çirkin yüzleriyle karşılaşanlardan biriyim.

Milliyet Gazetesi önünde, basın açıklaması yapmak isteyen öğrenci arkadaşlarla birlikte gözaltına alındım. En doğal hakkını kullanmak isteyen insanlara bile tahammül edemeyen yönetimin insanlık dışı uygulamalarına katlanmaktan başka, okul tarafından açılan disiplin soruşturmasının baskısı altında kaldım. Günümüzde çok olağan hale gelen bu uygulamaların sorumluları, sorunların nedeni olarak da onlardan en çok zarar gören öğrencileri suçlama kampanyası açmış gibiler...

Bilimsel gelişimi sermaye adına kontroletmek için, en alt seviyeye indirmek, gerçekleri duyurmak isteyen öğrencilerin seslerini daha baştan kısmak; geniş insan gruplarının YÖK'ün kokmuşluğunu haykırmasını engellemek; sorunların çözümü için mücadele ile gelişen insan kişiliğinin karşısında set oluşturmak gibi hedefleri olan soruşturmalar, öğrenciler için sonuçları çok daha büyük olan sorunlar yaratmaktadır.

Soruşturmalar, öğrenci-eğitim düzeni -iktidar-toplum ilişkilerinin günümüzde aldığı biçimi çarpıcı şekilde gösteren bir odağı oluşturuyor.

Bizleri suçlu konumuna koyduktan başka, disiplin komisyonlarını da polisin okuldaki şubeleri haline getiriyor. DGM tarafından mahkemelere sevk edilmemiz aşamasında bile, (yargılanmamıza gerek kalmadan) emniyetçe gönderilen rapora dayanılarak, disiplin soruşturması adı altında çifte baskıya uğratılıyoruz. Soruşturmaları, ''ilkokulda yaramazlık yapan öğrencinin velisine bildirilmesi''ne benzeten komisyondaki hocalar, dar kafalarındaki önyargılarla bize okul bitinceye kadar uslu olmamızı, hayata atılınca istediğimiz gibi davranabileceğimizi öğütleyebiliyorlar. Emniyet raporları basit bir bildirime dayandıkları halde, bunlara dayanarak; bizim derslere girip girmediğimizi kontrol ederek bizleri yargılamaya kalkıyorlar. Yargılamalarını ise, ilk bakışta hazırlayanların mantıklarını çok zorladığı belli olan disiplin yönetmeliğine dayandırarak gerçekleştiriyorlar. Bu, polisin emrinde çalışmak değil de nedir? Bu, sermaye tarafından dayatılan ideolojinin üniversitelerde de hayata geçirilmesi değil de nedir? Bu, bütün üst yapı kurumlarınca depolitizasyonu hedefleyen 12 Eylül politikasının uygulanmasından başka nedir?

''On değil yüz soruşturma açsanız üniversite mücadelesi sürecektir''

Soruşturuluyoruz! ''İstanbul Üniversitesi Turan Emeksiz Yemekhanesi'nden aldığımız yemekleri, içlerine bol miktarda tuz döküp, masalara oturarak ''Polis İdare İşbirliğine Son, Polis Baskısına Son, İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek, YÖK'e Hayır!, Gözaltına Karşı Omuz Omuza, Eğitim Baskısına Son, YÖK Kaldırılsın'' (*) sloganlarını attığımız ve ''sol içerikli şarkılar'' söylediğimizden dolayı, savunma vermeye çağrılıyoruz. (Hangi suç için?) Ellerinde hiç bir delil, tanık olmadığı halde, şuçlu konumundayız. Suçumuz öğrenci olmak, yemekhane zamlarına hayır! diye en meşru hakkımızı dile getirmemiz, keyfi gözaltına alınan arkadaşlarımızın götürülmelerine duyarsız kalmamamız, fakat ne büyük rastlantıdır ki sayıları yüzlerce insanı bulan bu eylemlerde yalnızca 5-10 kişi suçlu bulunuyor (hatta eyleme katılmasanız bile) ve bu konuda en büyük duyarsızlığı da İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Dekanlığı gösteriyor. Sayıları 5-6'yı bulan bir kişiye açılan soruşturmalar, 2 soruşturmayla okuldan uzaklaştırılan, atılan arkadaşlar hic bir gerekçe gösterilmeden, tutarsız, karamizah yazısına konu olabilecek kadar sudan nedenler.

Bir de soruşturma günü hem derslerimize giren, hemdebu nedenlerden dolayı soruşturmalarımızı yapmaktan hiç bir rahatsızlık duymayan öğretim görevlilerinin tutum ve tavırları da anlatılmaya değer örnekler:

Girer girmez kendisine aldığı çaydan bize ikram etmeyi laubalilik saymak, dellillerin olmadığından ve gösterilemediğinden dolayı, savunma vermeyi reddetmemizden ''hem suçlusunuz, hem güçlüsünüz'' veya bölüm panolarına asılan yazıların soruşturma günü geçtiği halde kaldırılmadığını ve buradaki mantığın bir aforoz etme, bir yıldırma politikası olduğunu söylediğimizdi ''bu da güzel, demek arkadaşlarınızdan utanıyorsunuz'' gibi çıkarımlar yapabilen sistemin uzantısı olmuş öğretim görevlileri.

Bizler! Bugünün ortaçağ karanlığında ki üniversitelerde insanca, aydın olmanın gereklerini yerine getirmeye çalışarak, önümüze çıkartılan gerici, yıldırıcı, keyfi uygulamalara boyun eğmeyerek ve toplumun dinamik genç unsurları olarak, okullarımızda, dersliklerimizde sorgulanmak istemiyoruz. 'Haklar Verilmez Alınır' sözünden yola çıkarak, on değil, yüz tanede soruşturma açsanız, üniversite mücadelesi sürecektir diyoruz.

(*) Soruşturma metninden aynen alınmıştır.

Naziktər DİNARLI - İÜEF - Fəlsefe

gatlarda bütün yüksek öğretim kurumlarına, emniyet makamlarına, ailelerine, vb. gönderiliyordu. Okullardaki panolarda 2 sene kalabiliyordu. Böylelikle diğer öğrencilerinde gözleri korkutulabilir, pasifize edilebilirdi belki...

Kitleyle Bağ Kurma

Disiplin soruşturması açılan öğrenci arkadaşlardan bazıları "suç işlemedik ki savunma yapalım" diyorlar. "Suç işlemedik" demelerinde gayet haklılar... Ama bu savunma vermemeyi gerektirmiyor. En azından savunmada "sorunlarımıza sahip çıkmak suç ise biz bu suçu seve seve işleriz" denebilir. Kaldı ki yönetmeliğe göre, öğrencinin gıyabında idarenin bir karar verme yetkisi var. Gerçi bunu yaparken yine sözkonusu yönetmeliğe göre ellerinde bir delil olması gerekir. Ellerinde tek "delil" olan gizli mektupları kendileri için geçerli ve de yeterli delil saydıklarından öğrencinin eyleme katılıp katılmadığını ispat etmek yine kendilerinin sorunudur. İşte bu durum savunmalarda açılabilir. Öğrencilerin meşru taleplerinin hiçe sayılması karşısında başka-ne yapılabilir di ki? Bu sorulabilir... Ama aslolan disiplin soruşturmalarına takılıp kalmamaktır. Bir yandan bu soruşturmalar teşhir edilirken, bir yandan da akademik-demokratik mücadelenin asgari çalışma programı sistemli olarak yaşama geçirilmelidir.

Bu çalışmalar öğrenci kitlesinin, sorunlarına sahip çıktıkları için soruşturmaya uğrayan, gözaltına alınan arkadaşlarına omuz vermelerini sağlamaya yönelik olmalıdır. Bu gözaltılar öğrenciler için ses getirebilsin, tepki doğurabilsin. Bunun için de azimle,şevkle mücadeleye sarılarak disiplin cezası vb. engellemeler pratikte geçersiz kılınmalıdır. Ve artık şu bilinmelidir ki, tüm bunlar için iş dönüp dolaşıp kitleyle bağları güçlendirme sorununa dayanıyor.

Disiplin Soruşturmaları ve Gözaltılara protesto eylemi

İ.Ü. REKTÖRLÜĞÜNE PANKART ASILDI

"YÖK'e, Atılmalara, Harçlara, Vizelere, Yemek Fiyatlarının arttırılmasına karşı" yapılan protestolara, imza kampanyalarına, İnsan Hakları Derneği'nin "İdam Cezalarına Hayır, Genel Af Kampanyası" içinde yapılan mitinge, İ.Ü. açılış töreninde söz hakkı istenilmesi ve verilmemesi üzerine törenin protesto edilmesi ve benzeri "eylemlere" katıldıkları gerekçesiyle derneklerle ilişkili öğrencilere polisin talebi üzerine okul idarelerince açılan disiplin soruşturmaları ve bazı öğrencilerin gözaltına alınması İ.Ü. öğrencileri tarafından 24 Mart'da protesto edildi.

İ.Ü. bahçesinde toplanan 400'ün üzerinde öğrenci,

Disiplin Soruşturmalarına Hayır,
Polis-İdare İşbirliğine Son,
Okulda Polis İstemiyoruz,
Gözaltılar Bizi Yıldıramaz,
Özerk Demokratik Üniversite.

şeklinde slogan atarak, Rektörlüğün önüne kadar yürüdü. Öğrenciler Rektörlük kapısına üzerinde **POLİS İDARE İŞBİRLİĞİNE SON** yazılı bir pankart astılar. Öğrencilerin basın açıklaması şöyle:

Derneklerimizi kurmaya çalıştığımız günden bu yana başlayan baskılar bugünlerde yeni bir boyut kazanarak sürmektedir. Baskıların boyutu polis ile Üniversite idaresinin aralarındaki işbirliğinin iyiden iyiye açığa çıkmasıdır. Son bir ayda 100'ün üzerinde dernek çevresinden arkadaşımız polisin talimatları uyarınca idare tarafından soruşturmaya uğramıştır. Disiplin soruşturmaları sürmektedir. Öğrenci derneklerini yaşatmama politikasının bir parçası olan soruşturmalar bizleri yıldırmayacaktır. Bu gelişmeler "bilim adamı" olarak bilinen kimi öğretim üyelerinin gerçekte siyasal iktidarın politikalarını uygulama aracı olduklarını açıkça göstermektedir. Geçtiğimiz Cuma ve Çarşamba (dün) sayılarını tam olarak bilmediğimiz arkadaşlarımız bilinmeyen nedenlerle gözaltına alınmışlardır. Arkadaşlarımızın durumundan endişe ediyor, kısa zamanda serbest bırakılmalarını istiyoruz.

Soruşturmalara, Gözaltılara ve tüm engellemelere rağmen

MÜCADELE DEVAM EDİYOR
POLİS İDARE İŞBİRLİĞİNE HAYIR
ÖĞRENCİ KIYIMINA SON
YAŞASIN ÖZERK DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE MÜCADELEMİZ
İ.Ü. ÖĞRENCİ DERNEKLERİ

"Gücümüzün bilincindeyiz ve sonunda kazanan biz olacağız"

Hakkımda açılan soruşturma,13.2.88 tarihinde Sultanahmet Meydanı'nda, İsrail devletinin işgal altındaki topraklarda Filistin Halkı'na karşı uyguladığı baskı ve terörü protesto eyleminde bulunduğum gerekçesiyle, siyasi şubeden okula gelen ve "Disiplin Yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre cezalandırılmamı" isteyen yazı üzerine açıldı.

Halen, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanmama neden olan olayın, okuduğum fakülteye sadece bildirilmesi gerekirken, Fakülte yönetimi tarafından disiplin soruşturması açılmasının istenmesi, Fakülte'nin kendi iç sorunu olan disiplin soruşturmalarına polisin müdahalesini gösteren en açık delildir.

Son günlerde bir kampanya biçimini alan disiplin soruşturmaları da, polisin istemleri doğrultusunda açılmışlardır. (Bazı fakülteler polisin baskısına **şimdilik** direniyorlar!)

Soruşturmaların bu kadar yoğunlaştırılmasının nedeni, okullardaki dernek etkinliklerini sekteye uğratmak ve kitle ile kurulmaya çalışılan bağları koparmaktır. Soruşturma açılan kişilere baktığımızda bu çok açık biçimde görülmektedir. Bu insanlar, sorunlara sahip çıkan, dernekle ilişkisi bulunan insanlardır. Bunun amacı, bu insanları aktivitesini kırmak, verdikleri mücadeleyi yavaşlatmaktır. Bunun dışında, dernekle ilişkisi olmayan arkadaşlara da soruşturma açılmıştır. Bununla ulaşılmak istenen sonuçta derneklerin verdikleri mücadeleyi kitlelerin önünde tehlikeli göstermektir. Böylece, az da olsa varolan kitle desteğinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

Ayrıca disiplin soruşturmaları, aktif insanları ve dernekleri karalama amacı gütmektedir. Yasal mitiglere (İ.H.D.'nin Genel Af Mitingi) katıldıkları için insanlar hakkında soruşturmalar açılmakta ve bu soruşturmalar sonuçlandırılmayarak, kendilerine dayatılan kalıpların dışına çıkan insanların başlarının dertten kurtulmayacağı havası yaratılmak istenmektedir.

12 Eylül'le birlikte artık açık bir biçimde, emekçi ve demokratlara uygulanan baskıdan öğrenci kesimi de payını almaktadır. Son disiplin soruşturmaları bunun bir başka biçimidir. Ancak uygulanan her türlü baskı toplumsal dinamiklerin gelişimi ve öğrenci gençliğin mücadelesiyle aşılmış veya aşılmaktadır. Bundan sonra da, yeni biçimlerde karşımıza çıkacak olan baskılar bizleri durduramayacaktır. Gücümüzün bilincindeyiz ve sonuçta kazanan biz olacağız.

Kaya ÖLMEZ - İÜ Hukuk Fakültesi

Marmara Üniversitesi açlık grevi

Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'nda yemek boykotuna katıldıkları gerekçesiyle polis-idare işbirliği sonucunda açılan disiplin soruşturmasıyla okuldan uzaklaştırılan 21 öğrenci, soruşturmaları ve uzaklaştırmaları protesto amacıyla 4 gün süreli açlık grevi yaptılar. Açlık grevi sırasında gözaltına alınan 11 öğrenci serbest bırakıldıktan sonra da arkadaşlarına katılarak eylemlerini sürdürdüler.

ŞİŞLİ KÜLTÜR MERKEZİ AÇILDI

"İki tane Şişli var" diyor arkadaşlar! Biri holding merkezlerinin, lüks butiklerin, sinemaların, restaurantların, kafeteryaların yer aldığı, geçmişte "Şişli'de bir apartman yoksa halin duman" dedirten ŞİŞLİ... Diğeri ise, merkezden yapılan kısa bir yolculuk sonunda ortaya çıkan, "çamurlu yollarından kanalizasyon sularıyla eğlenen çocuklarından, her an başlarına yıkılmasını bekledikleri gecekondulardan" oluşan ve arkadaşların "bizim" dedikleri ikinci Şişli... İşte bu Şişli'nin üzerinde, yeni kentleşme projesiyle önemli dolaplar dönüyor bugünlerde... Fatih Köprüsü, E-5 bağlantısı, perşembe pazarı, iş sitesi vb. projeler gecekonduları tehdit etmekte...

Bu gecekondularda yaşayanların çoğunluğu, Anadolu'nun çeşitli yörelerinden gelen ve çarpık gelişmenin bütün olumsuzluklarını üzerinde taşıyan insanlar... İşte böyle bir ortamdaki kültür erezyonuna karşı mütevazi bir adım attı Şişlili gençler... Yaklaşık bir yıldır yapılan çalışmalar, tartışmalar sonuç aşamasına geldi ve yoğun bir katılım ile Ş.K.M.Derneği açıldı. En kısa zamanda üye kayıtlarına ve faaliyetlerine başlayacağı belirtilen Ş.K.M Şişli-Kağıthane Cad. No: 139/3 Çağlayan adresinde çalışmalarını sürdürecek.

16 MART KATLİAMI PROTESTO EDİLDİ

16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi'nden çıkan devrimci gençlerin üzerlerine bomba atılması ve silahla taranması sonucunda yaşamlarını yitiren 7 devrimci toplantı ve gösterilerle anıldılar. Katliamı kınamak ve şehitleri anmak üzere gençlik dergileri ve bir grup avukat tarafından 15-16 Mart geceleri dünya sinemasında toplantılar düzenlendi.

İstanbul Üniversitelerinden devrimci gençlerde 16 Mart günü katliamın olduğu alanda protesto-anma gösterisi yapmak istediler. Ancak polisin geniş "önlem" alması üzerine gösteri, 200 metre uzakta gerçekleştirildi. Binden fazla devrimci öğrencinin katıldığı gösteride **16 Mart'ı Unutmadık, Faşist Katillerden Hesap Soracağız.** diye solganlar atan devrimciler çeşitli yönlere dağılarak protestolarını buralarda da sürdürdüler.

Olay sırasında polisin bazı öğrencileri gözaltına almaya çalışması üzerine diğer öğrencilerin bu duruma müdahale ederek arkadaşlarını polise teslim etmedikleri görüldü.

Bunların dışında 15 Mart günü İ.T.Ü Ayazağa kampüsü yemekhanesinde yapılan gösteriyle de Katliam kınandı. Yemek masalarına kırmızı karafiller bırakan devrimciler, **7 Arkadaşımızı Unutmadık, Unutmayacağız** sloganları atarak dağıldılar.

Katliam 16 Mart günü düzenlenen bir forumla İ.T.Ü İnşaat Fakültesi'nde de kınandı.

MEMURLAR ÖRGÜTLENİN

Biz memurları, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa dayanarak sendikasız-derneksiz, hiç bir hak arama talabinde bulunmaksızın, ayrı bir dünyada yaşatmak istiyorlar. Güya "devlet güvencesi" altında.... Oysa ki bizlere verilen 95 bin lira aylıkla doğal ihtiyaçlar bir yana, yoksulluğun bataklığında inim inim inleyen bizler, akşam mesaiden çıktıktan sonra geceleri, Cumartesi-Pazar günleri de ek iş yapmak zorunda kalıyoruz.'Devlet Baba' bunlara göz yumabiliyor. Görüldüğü gibi bu anlattıklarım memur yaşamının bir parçasını oluşturmaktadır. Bizler, kendi sorunlarımıza kendimiz sahip çıkmadıkça senelerdir devletin memurlar üzerinde uyguladığı politikayla içinde bulunduğumuz durum değişmeyecek, sefaletimiz sürecektir.

Memur arkadaşlar, şunu bilmeliyiz ki, bizler de işçi sınıfının bir katmanıyız. Şöyle dünyaya baktığımızda kazananların örgütlü mücadele edenler olduğunu görürüz. Örnek verecek olursak, 1987'de Netaş'ta, Teletaş'ta, Migros'ta, Deri-İş'de, cezaevlerinde, okullarda örgütlü mücadeleler yaşandı ve kazanıldı. Burjuvazi hak vermedi, onlar haklarını kararlı bir mücadeleyle aldılar, alacaklar da. Bu mücadeleler devam ederken biz memurlar ne yaptı? Görülen odur ki, 12 Eylül'le birlikte sessiz kaldık.

Dostlar, bu tutsaklıktan kurtulmanın elbetteki yolları var. Bu tutsaklık zincirini biz memurlar omuz omuza vererek tek bir yumruk, tek bir yürek olarak kıralım.

Devrimci Memurların Örgütlenmesini Yaratalım,
Zafer Örgütlü Mücadelemizin Olacaktır.

BİR GRUP DEVRİMCİ MEMUR

Eskişehir'de faşist saldırı

Bugün, mahkemelerde yüzlerce devrimci Türkiye'deki faşist terörü anlatmaya, iç savaşın sorumlularının bu halk düşmanları olduğunu kanıtlamaya ve ilk saldırıların onlardan geldiğini göstermeye çalışıyorlar ve tarih, Eskişehir'de yaşanan olaylarla devrimcileri bir kez daha haklı çıkartıyor.

Gerici yobazların Van'daki saldırılarının ardından, Eskişehir'de sivil faşist güçlerce, yeni bir saldırı gerçekleştirildi. Bizce, olayın irdelenmesi gereken birkaç önemli yanı var:

BİR: Yıllardır "devlet koruyucuları" ya da "devletin yardımcıları" denilen ve her fırsatta arka çıkılan bu güçler savunmasız insanlara tornavidalarla saldırırken, "devleti nasıl koruduklarını" da gözler önüne sermiş oluyorlar.

İKİ: Olayın ardından toplanan yüzelli kadar öğrenci rektörlüğe ve valiliğe -tüm kayıtsızlığa karşın- can güvenliği için başvururken, olayın sorumlularının cezalandırılması istenirken emniyetin, kargaları güldüren açıklaması yapılıyordu; istenen tüm netliği ile ortaya çıkıyor: Olayı örtbas edip bundan sonrasını da meşrulaştırmak.

ÜÇ: Saldırıların -aynı gün üç ayrı yerde- Türkeş'in Eskişehir'e gelmesi ile başlaması şaşırtıcı değil, düşündürücüdür.

DÖRT: Son olay ve öncesi göstermiştir ki idare-polis işbirliğinden başka, sivil faşistlerle polisin işbirliği de sözkonusudur.

Sivil faşist saldırılar karşısında susmanın veya geri adım atmanın zararları tarih içinde kendini göstermiştir. Amaç tüm devrimci-demokratları sindirip, yok etmektir. Devrimci gençlik böyle bir şeye hiçbir zaman izin vermemiştir, vermeyecektir.

Bakarsan Bağ Olur, Bakmazsan "Yurt" Olur!

Adapazarı merkez saat 6:30 ve uzaktan içi görülmeyen bir otobüs geliyor. Anlaşıldı, bu yurt otobüsü. Güçlükle bindim. Spor salonu, yüksekokul derken,lo da ne! Adapazarı'ndan çıktık. Otobüs zıplıyor. Kendimi boğaz köprüsünde hissettim. Yol mu bozuk? Hayır, hayır yol filan yok. Resmen araziden gidiyoruz. Sağımızıda, solumuzda 1-2 katlı evler kümelenmiş. Bu köyün adını bilmiyorum. Az ilerde kol kalınlığında ağaçların bulunduğu koruluk var. Koruluk bitti, tırmanıyoruz. Şanslıyız ki yollar karlı, kaygan değil.Aksi halde bu yolları yürümek zorunda kalırdık. Solumuzda derin yamaçlar var. Daha aşağıda güzel manzarasıyla Sapanca gölü. Tamam bu "zevkli" yolculuk bitti.

Ciğerlerimizi dağın temiz havasıyla doldurup yurda giriyoruz. Hava soğuk. Birar çay istiyoruz. Hemen bir köşeye çekilip "dedikoduya" başlıyoruz.

Öğrenciler her nedense yurt hakkında konuşmaktan çekiniyorlar. Birkaç espiriyle ortamı yumuşatıyorum. ilk söz yanımdaki arkadaştan geliyor. "Yurt o kadar rahat ki bu yıl 400 kişi kayıt yapmışken bu sayı 2 ay geçmeden 250'ye düştü."

Bu sözler diğer arkadaşları cesaretlendirdi. İlerleyen saatlerde birçok sorunu tartıştık,

Erkek yurdunda en acil sorun servis sorunu. Her sabah 8:00'de 250 kişiye bir otobüs var. Diğeri 9:00 da 8:00 otobüsüne binemeyen arkadaşlar ki bunlar sayısı en az 120-230 ilk iki dersi kaçırıyor. Bu konu hakkında dekana başvuran öğrenciler her defasında olumsuz yanıt alıyorlar.

Yurtta 250 öğrenciye 1 telefon tahsis edilmiş, oda bozuk. Haberleşmek isteyen öğrenci anlattığım yolu araçsız katetmek zorunda.

Bazı öğrenciler eşyalarının çalındığından şikayetçi. Öğrenciler dolaplarını yöneticilerden daha az kullandıklarını söylüyorlar.

Kısaca bir dolabın birçok anahtarı var. Müdürde bir tane müdür yardımcısında bir tane, görevli de bir tane. Bir de öğrenciye ayıp olmasın diye.

En son sportif ve kültürel faaliyetlerden konuştuk. Spor olarak dağ havası var. Diyeceksiniz daha ne olsun. Tabii ki ne bu? Altı üstü 250 öğrenci.

Gelelim kız yurduna. Içeriye girmemiz imkansız Harem'de erkek sinek bile yok. Şu "Ahlaki" değerler. Baştan yazmaya gerek yok. Kısaca kız yurdunda; Servis sorunu farksız. Sağlık hizmetleri yok sayılır. (Kesinlikle yok). Haberleşme? Farksız. Dolap sorunu? Sorulur mu? Hele kız yurdun da! Spor, kültür? Kızlar, spor yapacağına, kitap okuyacağına ev hanımı olsun, hanım hanımcık ders çalışsın zihniyeti kız yurdunda hakim.

Kız yurdu müdüresi, kızlar üzerinde otorite kurabilmek için baskıcı bir yol izliyor. Müdüre hanım çalışanlarca bile sevilmiyor.

Sonuç olarak kız yurdunda da erkek yurdunda da öğrenciler rahat değil. Çoğu ayrılmak için çaba harcıyor.

Bir öğrenci şöyle diyor: "İlk fırsatta ayrılacağım. Hiçbir yönden rahat değilim. Düşünün bir kere. Akşam rahatsızlansam, şehre inmem gerek araç yok. Yürüyerek saatlerce yol. Yurtta yaşamak imkansız!..."

Yurttan ayrılan bir öğrenci ise görüşlerini şöyle dile getiriyor. Şu an çok rahatım. Yurttayken nefret ettiğim şey sabah otobüse binebilme telaşımdı. 250 kişiye 1 otobüs... Kar yağdığında dağa yürüyerek çıkıyorduk. Şu an istediğim birçok şeyi yapabiliyorum.

— Ekonomik sıkıntın olursa yurtta kalır mısın?

— Saçmalama! Parkta yatarım yine yurtta kalmam.

Yurt için söylenecek daha çok söz var. Fakat sorunlar yazmakla bitecek gibi değil. Bu durum karşısında yöneticilerin açıklamaları yetersiz. Pek açıklama yapma gereksinimi duymuyorlar. Zorunlu olduklarında ise vaatlerle işi savuşturuyorlar. "Belediyeyle işbirliği yapıyoruz. Hükümetten destek alıyoruz. Yakında bu sorunlar bitecek." gibi geleneksel laflar sürüp gidiyor ve öğrenciler böyle kayıtsız kalırlarsa bu durum sürüp gidecek Sakarya'da.

Ender Yılmaz

Ankara'da Öğrenci Dernekleri üzerindeki baskılar kınandı

Ankara'da bazı Öğrenci Derneklerinin katılımıyla bir basın toplantısı düzenlendi. Basın toplantısında son dönemde Öğrenci Derneklerinin üzerinde baskıların yoğunlaştığı, polis idare işbirliğinin somut olarak görüldüğü, işkencelerin, işkence tehditlerinin, haksız gözaltıların ve disiplin yönetmeliklerinin öğrenci örgütlülüğünü dağıtıp yok etmek amacı taşıdığı belirtildi.

Basın toplantısına ÖDTÜ, Veteriner Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Gazi Üniversitesi öğrencilerinin yanısıra, öğrenci dernekleriyle dayanışma içerisinde olduklarını, baskıları protesto ettiklerini açıklayan demokratik kitle örgütleri temsilcileri katıldı. İnsan Hakları Derneği genel merkezinde 10 Mart 1988 günü yapılan basın toplantısında ODTÜ ÖD adına Tamer Yüzgeç, Vet-FÖD adına Hüseyin Erdoğan, HÜFÖD adına Vedat Batgi, GÜÖD adına Reşat Yılmaz, İHD Genel Başkanı Nevzat Helvacı, İHD Genel Sekreteri Akın Birdal, İHD Ankara Şube Başkanı Muzaffer İlhan Erdost, yönetim kurulu üyesi Hüsnü Öndül, Halkevleri yönetim kurulu üyesi Gürel Demirel, Veteriner Hekimleri Derneği'nden Yakup Yılmaz, Dil Derneğinden Haldun Özen bulundular.

BASIN AÇIKLAMASI

Öğrenci derneklerine yönelik saldırılar, İsmail dayı'nın dernekleri tek tipleştirmeye yönelik yasa tasarısının, öğrencilerin haklı ve kararlı tutumu sonucu geri çekilmek zorunda kalmasının ardından, yeni boyutlar kazanarak sürmektedir. Yaklaşık sekiz yıldır baskı, zorbalık, işkenceyle, toplumun en geniş yığınları terörize edilerek sağlanmış ve bedeli devrimci-demokratlara ödetilmiş bir suskunluğu aşmanın kolay olmadığını biliyorduk. Çağdaş insanın örgütlü insan, çağdaş toplumun örgütlü toplum olduğu ortadayken, neredeyse örgütlenme sözcüğünü sözlüklerden silen bir çağdışılığın öğrencilerin demokratik kitle örgütlenmesinin önüne de keyfilik boyutunda engeller dikmesi kaçınılmazdı. Ne varki yetkili ağızların sık sık demokrasiye geçişin tamamlandığını 'ülkenin demokratikleştiğini' iddia ettikleri bir dönemde, keyfiliğin hala yasallık sayılması ve öğrenciler üzerindeki baskının yeni yöntemler icad edilerek südürülmesi, yetkililer açısından bir tahilsizliktir.

Hükümetin "Avrupa işkence sözleşmesini imzalayan ilk parlemento bizim parlementomuzdur" açıklamalarını yaptığı günlerde öğrenci arkadaşlarımız emniyette işkenceli sorgulardan geçmekteydiler. Derneklerimiz kurulduğu günlerden beri, bizlere 'yaşadışı örgütlerin militanları' görüntüsü ve süsü vermeye çalışanlar, ülkemizde yaşanan otoriter baskılara duyarsız ve tepkisiz kalmasını sağlamak için ellerinden geleni yapmakta, haklı ve meşru bir zeminde sürdürmeye kararlı olduğumuz mücadelemizi durdurmak için var güçlerini harcamaktadırlar.

Öğrenci gençliğin anti-faşist, anti-emperyalist mücadele geleneğinden aldığımız güçle, derneklerimiz üzerinde oynanan bu oyunları bozacağımızı bir kez daha ifade etmek isteriz. Üzerimizdeki baskılar bize yönelen işkenceler, arkadaşlarımıza sorgu odalarında yöneltilen ajanlık teklifleri ve üniversitelerde son dönemde yoğunlaşan polis idare işbirliği kararlı tutumumuzu geriletemeyecektir. Öğrenci gençlik haklı ve meşru bir zeminde yükselttiği sesiyle, demokrası mücadelesinde, tüm diğer demokrat güçlerin yanındaki onurlu yerini sonuna kadar korumaya kararlıdır. Baskılar sürdüğü sürece eylemliliğimiz de sürecektir. Bizlerin en yasal haklarımızı kullanmamızın bile önüne polis baskısını, disiplin yönetmeliklerini dikenler bilmelidirler ki, örgütlenme kavramı suç sayılarak varılacak nokta, o korunmasında pek hassas davrandıkları 'rejimin' hasara uğraması olacaktır. Bizimse, kazanacağımız koca bir yaşam vardır.

ÖĞRETMENLER ÖRGÜTLENİYOR

Eğitimciler Derneği Genel Başkanı Ali Bozkurt, öğretmenlik mesleği ve onurunun toplumumuzda yeniden eski saygınlığına kavuşturmayı amaçladıklarını söyledi.

12 Eylül'le birlikte öğretmenlik hakları ellerinden alınan öğretmenlerimiz EĞİT-DER adlı dernek çatısı altında örgütleniyor.

Keyfi engellemelere rağmen yasal ve demokratik haklarını kullanma kavgası vereceklerini ve EĞİT-DER'i kurarak kısa bir zaman kesitinde ülke çapında şubeler açacaklarını bildiren öğretmenler "öğretmenlik mesleği ve onuru toplumumuzda yeniden eski saygınlığına kavuşturulmalıdır" dediler. Eğitimciler Derneği Genel Başkanı Ali Bozkurt ve Genel Sekreter Mustafa Meriç'in İstanbul'a gelmeleri üzerine 26.3.1988 tarihinde düzenlenen basın toplantısında konuşan Genel Başkan Bozkurt, "öğretmenlerin artık EĞİT-DER'de seslerini duyuracaklarını; haklarını arayacaklarını" söyledi.

Özgürlük Dergisi Yazı İşleri Müdürü TOLGA:

"Kıbrıs'a 68. vilayet gözüyle bakılamaz."

Türkiye solunda Kıbrıs sorununa karşı ciddi bir ilgisizlik ve bilgisizlik olduğunu düşünüyoruz. Özellikle Davos Zirvesi'nden sonra adanın ilginç gelişmelere gebe olduğu ortadadır. Bu konuda Özgürlük Dergisi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Hürrem Tolga ile geniş bir görüşme yaptık. Kıbrıs Sorununun dünü ve bugününe ilişkin doyurucu bir söyleşi olduğu kanısındayız. Özgürlük Dergisi, 1985 Eylül'ünden beri yayınlanmakta olup Kuzey Kıbrıs'taki tek devrimci yayın organıdır.

Demokrat Arkadaş - Öncelikle şunu belirtmek isterim: Bu görüşmemiz, daha çok Kıbrıs sorunu ve bu soruna Kıbrıslı demokratların nasıl baktığı konusunda okurlarımızı bilgilendirmeye dönük olacak. Çünkü üzülerek belirtmeliyiz ki; Türkiye'deki sol kamuoyu, Kıbrıs konusunda yeterince duyarlı olmadığı gibi büyük ölçüde bilgisiz de.. Sanıyorum bunda Türkiye'nin ulusal sorunlarını, Ege, Kıbrıs vb. sorunlarını "burjuvazinin sorunları" olarak görme yanılsamasının payı büyük. Herneyse sözü uzatmayalım. Bize öncelikle Kıbrıs sorununun tarihsel gelişimini anlatır mısınız?

Hürrem Tolga - Kıbrıs sorununun tarihsel gelişimini kısaca ele almadan önce şunu belirtmeliyim; bahsettiğiniz duyarsızlığın nedenlerinden biri de, her iki ülke aydınları ve demokratları arasındaki ileişimsizliktir. Soruna gelince.... Kıbrıs sorununu doğru kavramak için bilinmesi gereken ilk tarihsel gerçek şu: Kıbrıs tarihi bir "dış müdahaleler tarihi" gibi; Yani ada, bilgilenebildiğimiz tarihten bu yana Yunanlıların, Fenikelilerin, Romalıların, Bizanslıların, Arapların, Venediklilerin ve nihayet Osmanlılar ve İngilizlerin müdahalelerine maruz kalmıştır. Dolayısıyla bugün de, Kıbrıs sorunu geçmişte kimilerinin iddia ettiği gib; adadaki iki toplum arasındaki sorun değil, dış müdahalelere karşı direnmek ve bağımsız bir Kıbrıs yaratmak sorunudur. Diğer bir ifadeyle yeni sömürge-yarı sömürge olmaktan kurtulma sorunu ile kaynaşmaktadır. Nitekim bu olguyu tarihsel gelişimi içinde daha berraklıkla görebileceğiz.

Osmanlılar 1571'de adayı işgal ettiklerinde, Kıbrıs'ta adanın yerli halkı olan Rumlar vardı. Osmanlıların "zorunlu iskân" politikaları sonucu, Anadolu'dan göçlerin başlamasıyla birlikte ikili etnik yapı ortaya çıktı. Anadolu'dan gelenler ağırlıkla tarım, zanaat ve devlet işleriyle meşgul olurken, Rumlar girişimci durumdaydılar. Kapitülasyonların Kıbrıs için de geçerli olması, ticaretin Rumların tekeline girmesine yol açtı ve bu durum, tek taraflı ticari sermaye birikimine neden oldu. Bu eşitsiz ekonomik yapı, iki toplum arasındaki çelişkilerin temelini oluşturdu. Diğer yandan Yunanistan'da 1700'lerde gelişen milliyetçi akımların Kıbrıs'a da yansıması çelişkileri daha da keskinleştirdi ve çatışmaların önemli nedenlerinden biri oldu. Ancak burada şunu belirtmeliyiz ki; Yunanistan'da ortaya çıkan, milliyetçi akımlar Kıbrıs'a çarpık bir biçimde yansıdı ve ENOSİS mücadelesi olarak somutlandı.

D.A.- Niçin Çarpık?

H. Tolga - Çarpıklığın en önemli nedeni, ENOSİS politikasının bağımsız bir Kıbrıs'ı hedeflemeyip aksine adayı Yunanistan'a bağlama amacını gütmesidir. Oysa Kıbrıs halkı, Yunan halkıyla özdeşleştirilemez. Çok farklı tarihi ve kültürel özellikleri vardır... Devam edecek olursak, doğaldır ki; ENOSİS politikası Kıbrıs Türkleri arasında tepkiye yol açmış ve ikili yapı kopma noktasına gelmiştir. Bunda kuşkusuz İngilizlerin de rolü olmuştur. Çünkü, İngilizler 1878'de Kıbrıs'ı Osmanlılardan kiraladıktan sonra izledikleri sömürge politikalarını hep bu yapıya göre oluşturmuşlardır. Örneğin Lozan Antlaşmasıyla Kıbrıs'ın resmen İngilizlere verilmesinden sonra, Kıbrıslı Türklerin Anadolu'ya göçü serbest bırakıldığı halde, İngilizler bunu engellemek için ellerinden geleni yapmışlardır.

D.A.- İngilizlerin sömürge politikasının niçin ikili yapıya, ya da iki toplumlu bir Kıbrıs'a dayalı olduğunu biraz açar mısınız?

H. Tolga - Nedeni gayet açık, İngiliz sömürge yönetimine karşı giderek güçlenen ENOSİS'e karşı kullanılabilecek en "meşru" güç oradaki Türk varlığı idi. Yani adadaki egemenlikleri büyük ölçüde Türklerin varlığına bağlıydı. ENOSİS'cilere karşı polisiye güçlerin Türklerden oluşturulması adadaki Türk varlığının İngilizler açısından önemini ifade etmektedir.

D.A.- Burada şunu sormak istiyorum; Lozan sonrası adada iki çatışma odağı var, ENOSİS yanlısı Rumlar ve İngiltere.. Burada Kıbrıslı Türklerin tavrı ne oldu, ayrıca o yıllarda T.C.'nin Kıbrıs politikası neydi?

H. Tolga - Önce şunu belirtmeliyim: Lozan sonrasında, 1955'e kadar T.C.'nin Kıbrıs'a ilişkin hiçbir politikası olmadı. Nitekim o yıllarda Kıbrıslı Türklerin tavrı bu bilgi ışığında daha iyi anlaşılır. Kıbrıs Türkleri statükocu, daha açıkçası İngiliz yanlısı bir tutum içindeydiler. Esasen Türklerin azınlıkta olmaları ve ENOSİS tehlikesi bu tavrı anlaşılabilir kılıyor. ENOSİS kavgası 1931 lere gelirken ekonomik etkenlerin de yardımıyla İngilizlere karşı bir isyana dönüşüyor. Burada ilginç olan Kilisenin hareketin başını çekmesi. Gerçekte çelişkiler ekonomik ve sömürgecilikle halklar arasında olduğu halde, Rum halkının tepkisi ENOSİS politikalarıyla Kilisenin ardında toplandı. Bu gelişmeyi ENOSİS'i benimsemeyen Kıbrıs Komünist Partisi de engelleyemedi. İlginç bir gelişmede 1931'de sıkıyönetim ilan edildikten sonra Kiliseye dokunulmayıp KKP'nin kapatılmasıdır... 1941'de kurulan AKEL (Kıbrıs Halkının İlerci Partisi) KKP'den farklı olarak ENOSİS'ci bir politika güttü. Bu durum Kıbrıs Türk toplumunun Rumlara karşı güvensizliğini arttırdı ve Rum sendikaları içinde yer alan Türkler, bu sendikalardan koptular. Dolayısıyla iki toplum arasındaki kamplaşma doruk noktasına çıktı. Kıbrıslı Türklerin karşı örgütlenmeleri de bu tarihlere denk düşer. İlk örgütlenme olan KATAK (Kıbrık Türk Azınlıkları Kuru-

mu) 1943'de kurulmuştur. 1950'lere kadar İngiltere'nin egemenlik alanı içinde olan Yunanistan, bu yıllarda ABD'nin egemenlik alanına girince, Amerikancı rüzgarlar Kıbrısta da kendini hissettirdi. 1955'te fiilen faaliyete geçen EOKA örgütü, azılı bir anti-komünist olan faşist Grivas tarafından kurulmuştu. Bu gelişmelerle birlikte Kıbrıs, bir anlamda, İngiliz klasik sömürgeciliği ile Amerikan yeni-sömürgeciliğinin çatışma alanı haline geldi. EOKA çok geçmeden Kıbrıs Türkleri arasında anti-tezini yarattı ve Türkiye'nin de doğrudan rol üstlenmesiyle TMT (Türk Mukavemet Teşkilatı) kuruldu. Bu tarihten itibaren T.C. de Kıbrıs'la daha yakında ilgilenmeye başladı. Bu durum İngilizleri rahatlattı ve Kıbrıs'ta olup bitenleri iki toplum arasındaki çatışma olarak göstererek, kendini de uzlaştırıcı bir hakem yerine koydu. Ancak çatışmalar 1960'a gelindiğinde İngilizlerin bir anlamda geri adım atmasına yol açtı. İngilizler 16 Ağustos 1960'ta "Kıbrıs Cumhuriyeti"nin kurulmasını onayladı. Bununla birlikte Cumhiriyet İngiltere'nin askeri ayrıcalıklarını garanti altına alıyordu. Ayrıca İngiltere'nin garantörlük sıfatı NATO'nun ve emperyalizmin adadaki ve Doğu Akdeniz'deki çıkarlarının garanti altına alınması anlamına geliyordu. Fakat gerçekte, kurulan yeni Cumhuriyet tamamıyla dışardan gelen bir zorlamanın sonucuydu ve 1963'teki çatışmalarla birlikte yıkılıp gitti. 1963-64'te yaşanan çatışmaların gerisinde esas olarak iki toplum arasındaki tarihsel nedenlerden kaynaklanan güvensizlik vardı.

D.A. - Sadece bunlar mı var? Yani, bu 1964 çatışmalarıyla ilgili olarak, Türkiye'de hafızalarda kalan bazı görüntüler var. Sık sık basında, TV'de yer verilen katliam görüntüleri... Küvet içinde öldürülmüş çocuklar gibi... Bunlara ne diyorsunuz?

H. Tolga - Evet, Ayvasıl ve Kumsal katliamları EOKA faşistlerinin, ırkçı-şoven unsurların katliamları var. Ama bunları bütün bir topluma maletmek doğru değil... Kaldı ki, örneğin Sayın Denktaş'ın da itiraf ettiği gibi, TMT'nin kimi kuruluşları bombalayarak iki toplum arasındaki çatışmaları provake ettiği, gerçeği de var. Ayrıca aynı provakasyon hareketlerinin İngilizler tarafından da tertiplendiği biliniyor.

D.A. - Evet... Biz yine 1964-1974 sürecine dönelim.

H.Tolga - 1964-74 dönemi, Türklerin devlet hiyerarşisinden dışlandığı, yok sayıldığı bir dönem oldu. Bu koşullarda Kıbrıs'ın bütününü temsil eden bir cumhuriyetten bahsetmek de mümkün değildir. Öte yandan, aynı dönem, Türklerin üretimden koparılıp mücahitlikle yaşamlarını sürdürdükleri bir dönemdir. Ayakta durmada en büyük etken Türkiye'den gelen yardımlar olmuştur.

D.A. - Sanıyorum aynı dönemde Rum kesiminde de ciddi politika değişikliklerinin yaşanması sözkonusu.

H. Tolga - Evet bu dönemde Rumlar arasında ENOSİS politikası büyük ölçüde terkedildi. Artık Makarios sahnedeydi ve Makarios adadaki Türklerin varlığını kabul etmekle birlikte, Türk toplumunun azınlık statüsünde olduğu Rum egemenliğinde bir "Kıbrıs Cumhuriyeti" tezini işlemeye başlamıştı. Diğer yandan 1967 Albaylar Cunta'sının ardından Makarios'un Atina'yla ilişkileri de neredeyse kopmuştu. Tabii bu gelişmelerin önemli ekonomik nedenleri vardı. Birincisi; Rum burjuvazisi daha çok Avrupa bağlantılı ve artık kendi kendine yeter bir konumdaydı. Yunanistan'a muhtaç olmadığı gibi, bu ülkeyle ilişkileri onlar için giderek bir yük haline gelmişti. Dolayısıyla ENOSİS'i, yani Yunanistan'a bağlanma politikasını terketmesi normaldi. İkincisi 1960'lı yıllarda Yunan askerinin Kıbrıs'taki fiili varlığı, Yunanlılarla Kıbrıs Rumları arasındaki kültürel-sosyal farklılıkların Rum halkı tarafından daha açık şekilde hissedilmesine yol açmıştı. Sonuç olarak ENOSİS politakasının terkedilip yeni politik yönelimlere girilmesi olayının sözcülüğünü Makarios üstleniyordu. Nitekim Makarios'a karşı düzenlenen suikastlerin gerisinde de Yunan Cuntası vardı... İşte Makarios'un AKEL de dahil olmak üzere Rum halkının çok geniş bir kesiminin desteğini kazanmasında, Rumların tek egemen güç olduğu bir "Kıbrıs Cumhuriyeti" tezinin büyük payı olmuştur.

D.A. - Bu durumda Nikos Sampson'un 1974'teki faşist darbesi daha iyi anlaşılıyor. İsterseniz şimdi bu darbe ve sonrası gelişmelere, özellikle 20 Temmuz 1974 harekatına değinelim.

H. Tolga - 15 Temmuz 1974 faşist darbesi, terkedilen ENOSİS politikasının, Albaylar Cuntası'nın desteğiyle yeniden gündeme getirilmesidir. Ya da Yunan diktasıyla, Kıbrıs Rum halkı arasındaki çelişkinin açığa çıkmasıdır. Bu darbenin bizler açısından önemli yanı da adadaki Türk toplumunu terör ve katliamla sindirmeye hatta yoketmeye dönük ırkçı-faşist politikasıdır. İşte 20 Temmuz harekatı bu tarihsel bağlam içinde değerlendirilmelidir. Ancak gözden kaçırılmaması gereken bir nokta da; emperyalizmin çıkarlarının, bölünmüş bir Kıbrıs ve T.C.'nin Kıbrıs'ta en azından bir süre devam edecek varlığıyla örtüşüyor olmasıdır. Dolayısıyla 74 Harekatı ikinci bir Johnson mektubuyla engellenmemiştir. Burada bir parantez açalım: Emperyalizmin Kıbrıs politikası açısından Türkiye'nin Kıbrıs'ta kök salması tek seçenek değildir ve ileriki dönemlerde Türkiye'nin adadaki varlığını en aza indirgeyen bir 'çözüme'de yönelebilir. Tekrar 20 Temmuz "Barış Harekatı"na dönecek olursak... Harekat 15 Temmuz darbesiyle birlikte düşünüldüğünde doğal bir sonuç olmaktadır. Ancak sorun burada bitmemektedir. Olaya sonraki yıllarda ortaya çıkan gelişmelerin ışığında bakmak yararlı olacaktır. Şöyle ki; 74'den sonra adanın kuzeyinde toplanan Türk varlığı sadece bir sömürü kaynağı olarak görülmüştür. Kıbrıs Türk toplumunun kendi kişiliğini geliştirmesine izin verilmediği gibi, bu kişiliği ortadan kaldırmak için herşey yapılmıştır. İşbirlikçi bir sermaye kesimi oluşturulmuş, Kıbrıs, ekonomik, sosyal ve siyasal açıdan tam anlamıyla Türkiye'ye bağımlı hale getirilmiştir. Bu ise kendi kaynaklarına dayanan bağımsız bir yapı yerine, aşağılanarak beslenen bir yapının oluşmasına yol açmıştır. Kıbrıs Türk varlığı 68. vilayet esprisi içinde görülemez.

Bütün ekonomik kararlar Ankara'da alınmaktadır. Bütçenin % 60-70'i Türkiye'den finanse edilmektedir. Bugün Kıbrıs'ın ekonomik durumu hiç de iç açıcı değildir. 24 Ocak Kararları Kıbrıs'ta da uygulanmaya konmuş, hizmetler ve ticaret sektörü alabildiğine şişirilmiş, atıl otellerle bütün kıyılar parsellenmiş, üretim ise neredeyse durma noktasına gelmiştir. Bu durum Türkiye'ye muhtaç, hatta kendi memurlarının dahi maaşlarını ödeyemeyen bir ekonomik yapıyı doğurmuştur. Enflasyon % 70'lerde seyretmektedir ve TL'den muazzam bir kaçış vardır. Yurtdışına göç doruk noktasındadır. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, Türkiye'den kaçak işgücü akın akın Kıbrıs'a gelmektedir. Hem de Yozgat'tan Sivas'a gider gibi hiç bir resmi işleme tabi tutulmadan.

BÜTÜN EKONOMİK KARARLAR ANKARA'DA ALINMAKTADIR. BÜTÇENİN % 60-70'İ TÜRKİYE'DEN FİNANSE EDİLMEKTEDİR. BUGÜN KIBRIS'IN EKONOMİK DURUMU HİÇ DE İÇ AÇICI DEĞİLDİR. 24 OCAK KARARLARI KIBRIS'TA DA UYGULANMAYA KONMUŞ, HİZMETLER VE TİCARET SEKTÖRÜ ALABİLDİĞİNE ŞİŞİRİLMİŞ, ATIL OTELLERLE BÜTÜN KIYILAR PARSELLENMİŞ, ÜRETİM İSE NEREDEYSE DURMA NOKTASINA GELMİŞTİR.

Siyasal kararlar büyük ölçüde Ankara'dan yönlendirilmektedir. Öyle ki, bugün Türkiye'den gelen göçmenler ki; elli bini aşkın bir nüfustur ve Türk topluluğunun üçte birini oluşturmaktadır, seçim sonuçlarını dahi etkilemektedir. Öte yandan demokratik hak ve özgürlükler de bugün tahdit altındadır. Sömürge döneminde, büyük ölçüde İngiltere'den aktarılan hukuki yapı, Kıbrıs'ta görece demokratik bir yapı yaratmıştı. Bugün bunlar tatlı bir hayal oldu. Çünkü 1980 sonrası Kıbrıs'ta oluşturulmaya çalışılan hukuki yapı Türkiye'dekinin bir benzeridir. Henüz fiilen uygulanmamakla birlikte, yeni yasa tasarıları hazırlanmakta, sendikal özgürlükler, örgütlenme ve basın özgürlükleri kısıtlanmaya çalışılmaktadır. Nitekim önümüzdeki dönem bu çabaların gündeme geleceği hareketli bir dönem olacaktır. İşte bütün bu gelişmeler Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kıbrıs'taki varlığını kabul edilmez hale getirmektedir.

D.A - Evet, anlattıklarınızdan Kıbrıs'ta durumun genel olarak pek iç açıcı olmadığı anlaşılıyor. Peki sizlerin Kıbrıs sorununa önerdiğiniz çözüm nedir?

H. Tolga - Bugün Kıbrıs'ta,Türkiye Cumhuriyeti Devletinden medet ummak nafiledir. Kıbrıs Türkünün yaşadığı deneyler, Rum ve Yunan şovenizmine olduğu kadar T.C. Devletinin müdahalelerine de karşı çıkmak gerektiğini ortaya koymuştur. Kıbrıs Türkü kendi varlığını ve egemenlik hakkını yalnız Rumlara karşı değil, T.C. faktörüne karşı da kullanmak zorundadır. Kıbrıs Türkü, kendi bağımsız kişiliği olan tarihsel bir olgudur. Yani Türkiye'nin bir uzantısı değildir. Buna Amerikalılarla İngilizler arasındaki fark kadar bir fark vardır diyebiliriz. Sonuç olarak Kıbrıs Türk varlığının korunması, Rumlarla eşit düzeyde ve onların himayesinde olmayan halkların doğrudan üstlendiği bir federasyonla mümkündür.(Demokratik Halk Federasyonu).

D.A. - Yalnız burada bir sorun var galiba. Rum kesiminin soruna böylesine bir perspektiften bakmadığı belli. Dolayısıyla Türkiye'nin Kıbrıs'taki varlığının ortadan kalkması halinde bir "can güvenliği" sorunu doğmayacak mı?

H. Tolga - Doğacaktır. Düşününüz ki, bugün, AKEL bile, Kıbrıs Türkünü bir azınlık olarak görmektedir. Ve AKEL, kilisenin de içinde yer aldığı ENOSİS mücadelesinin özeleştirisini verme cesaretini bile gösterememiştir. İki toplum arasındaki güvensizliğin nedenlerinden biri de budur. Dolayısıyla iki toplum arasındaki bir güven ortamı ancak, her iki toplumun emperyalizme,işbirlikçi kukla yönetimlere karşı vereceği mücadele ortamında oluşabilir. Tabii bu bugün için çok uzak bir çözümdür. Varolan güvensizlik ortamı içinde herhangi bir "çözüme" ulaşılması Kıbrıs Türk halkının can güvenliğinin sağlanmasıyla mümkündür. Bu da başta garantörlük sistemiyle sağlanabilir. Bu garantörlük sistemi içinde Türkiye yer alabilir. Ancak altını çizerek belirteyim; garantörlük sınırlı tutulmalı ve Kıbrıs'ı NATO içi sistemlerde tutmak için bir araç olmamalıdır. Dikkat edilecek olursa bütün bu söylenenler dahi bugün için bir özlem olmaktan öte gidememektedir. Sonuçta da gündeme gelebilecek "çözüm" ancak dışardan müdahalelerle gerçekleşebilir. Yani iki topluluğun eşithaklar sahip olduğu göstermelik bir federasyon çözümü dahi ancak dış zorlamalarla mümkün olabilir. Nitekim bugün NATO'nun Güney-Doğu kanadındaki huzursuzluklar, Kıbrıs Rumlarının 74 sonrasında sürekli olarak yolaçtığı sistem içi rahatsızlıklar vb. nedenler Batı açısından Kıbrıs'ta bir çözüme ulaşmayı dayatmaktadır. Özal ve Papandreu'nun Davos ve Brüksel görüşmeleri de bu bağlamda değerlendirilmelidir. Ancak, dikkati çeken husus, Kıbrıs halkının bu görüşmelerin tamamen dışında olduğudur.

Son olarak şunları söylemek istiyorum: Kıbrıs, gerçekten Orta-Doğu ve Doğu Akdeniz'deki gelişmelere kendini bağlamış bir ülkedir. Bugün emperyalizmin müdahalelerinin yoğunluğu, halklar arasındaki dayanışmanın da yükseltilmesini gerektirmektedir. Bu anamda Kıbrıs Türkleri açısından Türkiyeli aydın, demokrat ve devrimcilerin desteği çok önemlidir. Kıbrıs'ta bağımsız bir oluşmun bölge halklarının çıkarına olduğu unutulmamalıdır. Dolayısıyla Kuzey Kıbrıs'a Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vilayeti gözüyle bakan politikalara karşı çıkılmalıdır.

D.A - Teşekkür Ederiz.

İKİ TOPLUM ARASINDAKİ BİR GÜVEN ORTAMI ANCAK, HER İKİ TOPLUMUN EMPERYALİZME, İŞBİRLİKÇİ KUKLA YÖNETİMLERE KARŞI VERECEĞİ MÜCADELE ORTAMINDA OLUŞABİLİR. TABİİ BU BUGÜN İÇİN ÇOK UZAK BİR ÇÖZÜMDÜR. VAROLAN GÜVENSİZLİK ORTAMI İÇİNDE HERHANGİ BİR "ÇÖZÜME" ULAŞILMASI KIBRIS TÜRK HALKININ CAN GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASIYLA MÜMKÜNDÜR. BU DA BAŞTA GARANTÖRLÜK SİSTEMİYLE SAĞLANABİLİR. BU GARANTÖRLÜK SİSTEMİ İÇİNDE TÜRKİYE YER ALABİLİR. ANCAK ALTINI ÇİZEREK BELİRTEYİM: GARANTÖRLÜK SINIRLI TUTULMALI VE KIBRIS'I NATO İÇİ SİSTEMLERDE TUTMAK İÇİN BİR ARAÇ OLMAMALIDIR.

FİLİSTİN TARİHİ (I)

"Filistinlilere topraklarını geri vermek mi? Alay mı ediyorsunuz? Bu topraklar binlerce senedir İsrail topraklarıdır. O zamanlar daha İncil bile yoktu meydanda! Bu bölgelerde Filistin Devleti'nin bir daha kurulmasına asla müsaade etmeyeceğiz! Asla!"

İsrail Savunma Bak. Ariel Şaron-1982

"Filistinliler diye bir şey yoktur. Hiç bir zaman varolmamışlardır."

İsrail Başbakanı Golda Meir-15 Haziran 69

Alıntılar; Sabra ve Şatilla Filistin mülteci kamplarındaki katliamlarından dolayı "Lübnan Kasabı" ya da "Acımasız Buldozer" diye adlandırılan Şaron'la, Golda Meir'e ait. İsrail'in dış siyasetini yönlendiren en önemli kişilerin Filistinlilere bakışını yansıtması açısından ilginç noktalar içeriyor. Çünkü **tarihsel süreç, Yahudilerin Filistin bölgesinde ayrıcalıklı hakları olduğunu yalanlıyor.** Oysa Siyonist düşünce, tüm savlarını tarihsel gerçekliklere ters düşen varsayımlara dayandırmaktadır. Bu nedenle, öncelikle, Yahudilerin ve İsrail Devletinin Filistin toprakları üzerindeki yerini gösteren tarihsel süreci aktarmakta yarar var.

FİLİSTİN'İN İLK SAKİNLERİ

Kenaniler diye adlandırılan kavim, M.Ö. 3500'den başlayarak Orta Arabistan'ı terkedip, bu günkü Mısır, Suriye, Lübnan, Irak ve Filistin'e göç eden Sami kavimlerinden biriydi. Filistin bölgesinde tarihin kaydettiği ilk devlet (M.Ö. 2500) Kenanilerin kurduğu Kenan Devleti'ydi.

Tarihe baktığımızda Yahudilerin, karşımıza ilk defa Mısır'da çıktığını görüyoruz. Sami kavimlerinin ilk göçleri sırasında Mısır'a yerleşen İbraniler, M.Ö. 1200 dolaylarında Musa Peygamber önderliğinde Mısır'dan kaçtılar ve Ölü Deniz'in doğusundaki bölgeye yerleştiler (Tevrat: On Emir). İbraniler Kenan Devleti'nin (Filistin'in) bir kısmını ve Ürdün-Şeria ırmağının doğusunda kalan bölgeyi işgal ettiler. Burada Kral Saul'un önderliğinde (M.Ö. 1020) İsrail Krallığı'nı kurdular. Bu sırada Filistin'in diğer kesimleri, ilk sakinleri Kenanilerin denetimi altındaydılar. İstilacı İbraniler tarım ve kentleşmede ilk deneyimlerini burada kazandılar.

M.Ö. 932'de İbrani Krallığı bölündü ve kuzeyde İsrail, güneyde Yehuda Devletlerine dönüştü. 722'lerde Asurlular İsrail Devleti'ne, 586'da da Babilliler Yehuda Devleti'ne son verdiler. Ancak Pers Kralı Sirus Babillileri yenerek, Yahudilerin yeniden Kudüs'e yerleşmesi için izin verdi. 30.0000 kadar Yahudi Kudüs'e geri döndü. **Sonuç olarak çok az sayıda İbrani Filistin topraklarında yaşamayı tercih etti. Bütün bu dönem boyunca Filistin'in ilk sakinleri, Filistin topraklarında yaşamaya devam ediyorlardı.**

M.Ö. 332'de Büyük İskender, Filistin bölgesini de içine alan tüm Ortadoğu'yu ele geçirdi. Büyük İskender dönemindeki Yunan istilasından sonra, Yahudiler bu kez de ekonomik sorunların zorlamasıyla dünyanın çeşitli bölgelerine göç etmeye başladılar. Gittikleri yerlerde ticaretle uğraşan bu insanların sayısı, Filistin'de kalan Yahudilerden bile fazlaydı.

Aradan 3 yüzyıla yakın bir zaman geçtikten sonra (M.Ö. 64), bu sefer de romalıların istilası sonucu Kudüs zaptedildi ve yerle bir edildi. Romalıların etkisi sonucu Filistin'de Hristiyanlığın gittikçe yayılması nedeniyle, Kudüs artık kutsal Yahudi merkezi olmaktan çıkıp bir Hristiyan kenti olmaya başladı. Romalıların egemen olduğu bu dönem boyunca, Yahudilerin bu kente girmelerini yasaklayan karara da kesin olarak uyulmuştu.

Bu olay günümüzde, İsrail Devleti'nin militarist politikasını savunmak için, kimi yazarlarca da kullanılmaktadır. Öne sürülen sav şöyle; *"Romalılar 64'de Yahudileri yok etmekten ne derece mesul sayılabilirse, Ben Gurion da 1900 sene sonra Yahudi Devleti'ni yaratmaktan o derece mesuldur."* Yani; İsrail'in "kutsal" terörü (!)

Halife Ömer 637'de Kudüs ve Filistin'i ele geçirdiğinde, burada yaşayan Yahudiler nüfusun ancak % 5'ini oluşturuyorlardı. **Çoğunluğu oluşturan Sami kavimlerinin ise kendilerine çok yakın olan Arap dil ve kültürünü benimsemesi ve Müslümanlığı kabul etmesinden dolayı, 7. yy'dan sonra Filistin bir İslam ve Arap ülkesi olarak kabul edilebilir.** 1099'da Haçlı Seferleri sırasında Kudüs'te bir Haçlı Devleti kurulmuşsa da, kısa bir süre sonra Selahaddin Eyyubi önderliğindeki İslam kuvvetleri tarafından yenilgiye uğratılmış ve Haçlılar Filistin'in dışına sürülmüştür. Bu yüzden, Hristiyanlığın Filistin'deki Arap çoğunluk üzerinde kalıcı bir etkisi olmamıştır.

1517'de tüm Yakın ve Ortadoğu bölgelerinde olduğu gibi, Filistin'de 400 yıl sürecek Osmanlı egemenliğine girdi. Osmanlı egemenliği sırasında Filistin nüfusunun büyük bir çoğunluğu yine Araplardan oluşuyordu. Bu bölgede kurulan ilk Yahudi yerleşim birimleri, ancak 18. Ve 19. yy'lardaki Yahudi göçleri sonunda görülmeye başlandı. (Bu yerleşim birimlerinin kurulmasında "Sion Aşıkları" adlı Siyonist örgütün payı büyüktür.)

BİR DİNSEL NOSTALJİ: FİLİSTİN'E DÖNÜŞ

Aydınlanma çağı, ulus düşüncesinin giderek yükselme eğilimi gösterdiği bir çağdı. Bu çağın getirdiği etkilenimler, özellikle 19. yy'da bir Yahudi Devleti idealine de zemin hazırladı. Bu nedenle ulusçuluk akımlarının etkisinin arttığı geçen yüzyılda, Yahudilerin Filistin'de bağımsız bir yurt düşlemeleri beklenmedik bir gelişme değildi.

Ancak Avrupa'nın çeşitli yerlerine dağılmış Yahudiler için, "Vadedilmiş Topraklar"a dönüş isteği, birbirine dinsel ve etnik bağlarla bağlanmış bir topluluğun ortak özlemi, diğer bir deyişle dinsel nostaljisiydi, ideolojisi değil. Bilenler hatırlayacaktır, Mısırlıların Yahudileri tutsak ettiği ve Nabukadnezar'ın Yahudiler için kutsal bir yer olan Süleyman tapınağını yıktırdığı günlerde, Yahudiler Mısır'dan kaçtılar ve Sina dağı'nda Tanrı'dan "On Emir"i aldılar. Kendilerine vadedilen Kenan ülkesine, yani Filistin'e doğru yola çıktılar. Efsane, Yahudiler'in "kutsal topraklar"a dönüş özlemini destekliyordu. Bu yüzden bir ideoloji olarak, adını Kudüs'teki Sion dağından alan Siyonizm, bu tapınağın bulunduğu Sion dağına geri dönme özlemini de temel motiflerinden biri olarak kullanmıştır.

Yahudiler için "kutsal topraklar"a dönüş düşüncesinin bütünlüklü bir ideoloji değil, ağırlıkla dinsel ve tarihsel ortaklığın oluşturduğu bir özlem olduğunu vurgulamıştık. **Bu özlemi biçimlendiren, ona ırkçı, militarist ve yayılmacı bir siyasi öz kazandıran Yahudi büyük sermayesi oldu.**

19. yy. sonlarıyla 20. yy başlarında dinsel ve etnik bağlarla bağlanmış Yahudi sermayesi, dünya sermayesi içinde örgütlü bir ekonomik gücü oluşturuyordu. Özellikle kapitalizmin gelişimiyle birlikte, Yahudi sermayesinin kapitalist dünya içindeki konumu da güçlenmeye başlamıştı. Bu dönemde, Yahudi sermayesi bir çok ülkede nakit para sahibi tek güç durumundaydı. Almanya, Avusturya ve Macaristan'da bankacılık, dışalım ve dışsatım gibi işlemleri Yahudi sermayedarlar yönlendiriyordu. Polonya ve Romanya'da Yahudi tüccarlar ticari ve sınai alanda tekelleri ellerinde bulunduruyorlardı. Aynı dönemde Çarlık Rusya'sındaki Yahudi sermayesi de tüm ticari işlemlerin % 40'ı üzerinde denetim kurabilecek bir güce sahip bulunuyordu. Bu örgütlü ekonomik güç, beraberinde parasal iktidarı da getiriyordu. Ancak, Yahudi sermayesinin aynı zamanda siyasal iktidarının da temelini oluşturacak bir ideolojiye gereksinimi vardı. Siyonizm, bu gereksinimin ürünü olarak ortaya çıktı.

"Yahudinin pratikteki siyasal iktidarıyla, siyasal hakları arasında varolan çelişki, politikayla parasal iktidar arasındaki genel çelişkidir. Kuramsal olarak siyasal iktidar, parasal iktidardan daha üstün görünüyorsa da, gerçekte siyasal iktidar ötekinin elinde bir serf durumundadır." (K.Marx)

Siyonizmin ortaya çıkışıyla ve amaçlarıyla, İngiltere'nin Yakındoğudaki sömürgeci hesapları arasında tam bir uyum vardı. Yahudi büyük sermayesi ile, İngiltere'nin Filistin'i önemli bir kavşak kabul ederek sö-

Siyonist hareketin ilk örgütleyicisi Theodor Herzl (öndeki)

mürgeleştirme planlarının çakışması sonucu, emperyalizm Siyonist ideolojiye kasalarını açıyordu. Bu noktada, Yahudi sermayesinin emperyalist ülkelerdeki örgütlü ekonomik gücü, bu mali desteğin sağlanmasında belirleyici oldu.

1897'de İsviçre'nin Basel kentinde "Siyonizmin Babası" Theodor Herzl'in başkanlığında 1. Siyonist Kongre toplandı. Kongre, amacını Filistin'de bağımsız bir Yahudi Devleti kurulması olarak belirledi.

NİÇİN FİLİSTİN?

Dünya Yahudi Kongresi Başkanı Dr. Goldman, 1947 yılında bu soruya hiçbir tartışmaya yer bırakmayacak şekilde açıklık getiriyordu; *"Yahudiler bir Yahudi anayurdunun kurulması için Uganda'yı, Madagaskar'ı ya da başka yerleri elde edebilirlerdi, kesin olarak Filistin'den başka yeri istemediler. Filistin'in dini öneminden, Ölü Deniz sularından buharlaşma yoluyla beş milyon trilyon değerinde metaloid ve toz halinde metal elde edileceğinden, Filistin toprak altının Amerika kıtasının tüm rezervlerinin toplamından yirmi misli fazla petrol ihtiva ettiğinden ötürü değil; **Filistin'in Avrupa, Asya ve Afrika arasında bir kavşak noktası olmasından, Filistin'in dünya siyasi hakimiyetinin gerçek merkezi olmasından, dünya hakimiyeti için stratejik bir askeri merkez olmasından ötürü.**"*

"Avrupa için biz, Filistin'de Asya'ya karşı korunma duvarının bir parçası, barbarlığa karşı uygarlığın ileri karakolu olabiliriz."

1897, 1.Siyonist Kongre-Theodor Herzl

Daha o zamandan Siyonizmin Ortadoğu'daki yerleşimi ile, kapitalizmin o bölgedeki çıkarlarının koruyucusu olacağını Herzl, böyle açıklıyordu. Ortadoğu'da "emperyalizmin ileri karakolu", işlevi görecek olan Siyonizm, bu yolla diğer güçlü kapitalist devletlerin de desteğini sağlıyordu.

Sonuç olarak; emperyalist güçlerle, Yahudi sermaye sınıfının amaçlarının birleştiği yer ve zamanda Siyonizm, bir ideoloji ve hareket olarak ortaya çıktı. 1897'de yapılan ilk kongre, bu çıkışın Yahudi yığınları temelinde değil, salt sermaye sınıfı temelinde olduğunun da bir göstergesiydi. 1. Kongre'ye katılan 848 delegenin tümü de Yahudi sermaye sınıfı temsilcilerinden ve din adamlarından oluşuyordu. Bunlar, kongreye seçimle değil, siyonist liderlerin atamasıyla katılmışlardı. Bu yüzden, delegelerin Yahudi yığınlarını temsil ettiği bir aldatmacaydı. Yahudi yığınları kongreyi ancak bitiminden sonra öğrendiler. 1899'da yapılan 3. Kongre'de Theodor Herzl, bu gerçeği çok açık ifade etti;

"Milyonlarca Yahudi Siyonizmi henüz bilmemektedir."

Bu doğrultuda, Yahudi burjuvazisi Siyonizmin propogandasını yapmak zorundaydı.

Bunun için de anti-semitizmden yararlanıldı. Yahudiler'in öbür halklarla kaynaşmayacak tek ulus oldukları düşüncesi hep canlı tutuldu. **Yahudi emekçi kesimleri üzerindeki denetim güçlendirilerek, Yahudi emekçilerin o ülkedeki emekçi sınıflarla ortak mücadelesi saptırılmaya çalışıldı.** Kapitalizmin genel bunalımı derinleştikçe, Yahudi nüfusunun bulundukları toplumlarda sınıfsal ayrımlar da derinleşiyordu. Emekçi Yahudiler, örneğin Çarlık Rusya'sının en aşağılanan kesimleri arasındaydılar. Üzerlerinde toplumsal baskının yanısıra ulusal baskı da vardı. Bu yüzden baştaki gerici sınıflarla bağını kopartan emekçi Yahudiler, işçi sınıfının genel mücadelesi içinde yer almaya başlıyorlardı. "Siyonizmin Babası" Theodor Herzl'in bu emek-sermaye çelişkisine bakışı ise; Yahudiler arasındaki "dayanışma" ruhunun körleştiği şeklindeydi.

Bu gerçekler ışığında, o günkü tarihsel koşullarda, Siyonizmin aynı zamanda Yahudi emekçileri üzerindeki siyasal egemenliği geliştirme aracı olarak işlev gördüğünü söyleyebiliriz.

EMPERYALİZM ve ORTADOĞU:

Tüm Yakın ve Ortadoğu'da dörtyüz yıl süren Osmanlı egemenliğinin yerini İngiliz ve Fransız emperyalizmine terketme süreci, 19. yy.'ın sonlarında başlayıp, Osmanlı'nın Mondros'ta (1918) silahlarını bırakması ve ardından İngiltere'yle Fransa'nın bölgeyi paylaşmasıyla tamamlandı. 19. yy. sonları ve 20. yy.'ın ilk çeyreğinde yaşananlar, bölgenin bu güne uzanan tarihsel sürecinde belirleyici bir role sahiptir. Bundan dolayı, o dönemde emperyalist güçlerin, Arap halklarının ve gelişmekte olan Siyonizmin ekonomik-siyasal istemlerini, çelişkilerini, çıkar birliklerini temel çizgileriyle ele alıp değerlendirmek, bu günü anlamak adına yararlı olacaktır.

EMPERYALİST BLOK-İÇİ ÇELİŞKİLER

Sömürgecilik, kapitalizmin son aşamasına, emperyalizme girildiği dönemde farklı boyutlar almıştır. 19. yy. sonları, büyük emperyalist güçler arasındaki pazar ve sömürge sorunlarının yoğunlaştığı bir dönemdir. Sömürgeler, emperyalist devletlerce hammadde temini, sermaye yatırımı ve sınai malların sürümü için bir pazar olmanın yanısıra, bu etki alanlarının korunması, genişletilmesi doğrultusunda önemli askeri mevziler anlamına da gelmekteydi. **Topraklarına sömürgeler katma siyasetine ötekilerden sonra atılan büyük kapitalist devletler, başta Almanya, ABD ve Japonya hammadde kaynakları ve pazarlar bakımından haksızlığa uğradıklarını düşünüyor, sömürgelerin ve etki alanlarının yeniden paylaşılması sorununu gündeme getiriyorlardı.**

Bu durum gelişmiş kapitalist devletler arasında sıcak savaş pratiğine kadar uzanan emperyalist bir kutuplaşmayı doğurdu. Almanya, Avusturya-Macaristan'dan ve İtalya'dan oluşan İtilaf Devletleri, karşılarında İngiltere, Fransa ve Rusya'nın oluşturduğu Antant'ı (İttifak Devletleri) buldu. ABD, hukuksal bir tarafsızlık tavrı içinde görünmesine karşı. Alman emperyalizminin kendi çıkarları için daha ciddi bir tehlike oluşturmasından dolayı, pratikte İttifak Devletleri'nden taraf oldu. Kendi içlerinde yoğun çelişkileri barındıran bu gruplar için; Afrika, Orta ve Yakındoğu'daki ulusal kurtuluş hareketlerinin ezilmesi de, hedefler arasındaydı.

Gelişmiş kapitalist devletler arasında emperyalist çelişkilerin derinleştiği, "yararlanılabilir topraklar"ın başında yer alan Ortadoğu'da, bu dönem boyunca emperyalist güçlerin siyasal hareketliliğinin yoğunlaştığını görürüz. 18 Kasım 1869'da tamamlanan Süveyş Kanalı, getirdiği ekonomik-siyasi olanaklarla bölgenin önemini daha da arttırdı. İngiliz dış siyasetinde söz sahibi olan Lord Palmerston, daha kanal açılmadan, gelecekte buranın yabancı bir gücün denetimine geçmesinin sakıncalarına değinmiş, bu durumu engellemek için; İngiltere'nin Mısır'ı işgal etmek zorunda kalabileceğini söylemişti. 1870 yıllarının sonunda İngiliz ve Fransız bankacılarının denetimi altına giren Mısır'da, 1882'de yabancıların dışarı atılmasına ve birtakım burjuva reformlarının gerçekleştirilmesine yönelik bir ayaklanma başladı. Ayaklanmanın başlaması İngilizleri harekete geçirmeye yetti. Sonuç; Mısır'ın tamamen işgali ve ülkede İngiliz sömürge rejiminin kurumsallaşması oldu.

İran 1907'de yapılan antlaşmayla İngiltere ve Rusya arasında paylaşıldı. İngiltere güneydeki zengin petrol yataklarını denetimine aldığı gibi, Rusya ile sorunlarını bir ölçüde hafifleterek yaklaşan savaşta bu ülkenin kendi yanında yer almasını sağladı. Bölgedeki diğer topraklarda (bugünkü Suriye, Irak, Lübnan, Filistin ve Arap yarımadası) ve bazı önemli limanlarda ise Osmanlı hâlâ egemenliğini sürdürmekteydi. İngiltere Orta-Doğu politikası gereği, çöküşün eşiğine gelen imparatorluğu, Rusya'nın Akdeniz'e yayılmasını engellemek için bir süre daha ayakta tutma çabasına girdi. Bu çaba İngilizlerin İstanbul'daki nüfuz ve etkilerinin artması sonucunu doğurmuştur. Osmanlı Devleti üzerindeki İngiltere'nin etkinliği, zamanla yerini Almanya'ya bıraktı. Almanya, İstanbul boğazından başlayıp, Anadolu ve Mezepotamyayı geçerek Basra Körfezine varan Bağdat demiryolunu yapmak için, Osmanlı İmparatorluğu'ndan 1893 ve 1903'te yapılan antlaşmalarla imtiyazlar elde etti. Almanya'nın Yakın ve Orta-Doğu'ya yönelik hedeflerinin bir göstergesi olan bu demiryolu, büyük bir stratejik öneme sahip olmanın yanında, Alman ticari atılımlarına Orta-Doğu'da olağanüstü olanaklar sağlayabilecekti. İngiltere'nin Hindistan'daki durumunu tehdit eden bu demiryolu, Osmanlı'ya, idaresi altındaki Arap topraklarının denetimi için geniş hareket yeteneği sundu. **Almanya ile gelişen ilişkiler, I. Paylaşım Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun tercihini de belirledi.**

İngiliz Kuvvetleri Komutanı General Allenby, Kral Faisal, İngiltere Başbakanı Lloyd George (1919, Londra)

ORTA DOĞU'DA OSMANLI DEVLETİ'NİN ZAYIFLAYAN EGEMENLİĞİ

Osmanlı idaresi altındaki Arap vilâyetleri kültürel, toplumsal ve ekonomik açıdan oldukça kısır durumdaydılar. 1908'deki 22 milyonluk Osmanlı İmparatorluğu nüfusuna, 10,5 milyonunu oluşturan Araplar, İmparatorluğa karşı açıktan açığa bir başkaldırıya girişmiş olmasalar da, belli tepkileri barındırıyorlardı.

Arap topraklarındaki hakim siyasal gücün Osmanlı İmp. olmasından dolayı, bu devleti karşısına alan Arap hareketinin oldukça yavaş gelişmesi iki temel nedene bağlıdır. Birinci olarak, Avrupa kökenli milliyetçilik fikirlerinin bu yerlere işlememiş olması, ikincisi de Abdülhamid'in, İmparatorluğun elinde kalanını bir arada tutmak için uyguladığı; Müslüman uyrukluların dinsel inançlarından yararlanmak ve bütün politik etkinliklerden haberdar olup, bunların gelişmesine fırsat vermemeye yönelik çabalardır. Bu yöntemler başarılı olmadığında açıktan açığa baskı uygulamıştır. bu durum Arap hareketini daha dikkatli davranmaya, faaliyetlerinin bir kısmını gizlilik içinde örgütlemeye zorlamıştır.

Osmanlı hükümeti, 1913 Haziran'ında toplanacak olan Arap Milliyetçileri Kongresini engelleyemeyince, Kongre'ye katılarak Arap liderleriyle anlaşmaya varmak zorunda kaldı. İttihat ve Terakki Arapların çeşitli istemlerini kabul etmekle birlikte, verdiği sözleri tutmaya hiç de niyetli olmadığını kısa sürede ortaya koydu. Tanınan hakların bir kısmı anlamsız kalacak kadar kısıtlanırken, bir kısmı da belirsiz bir tarihte uygulanmak üzere ertelendi.

Osmanlı'nın Arap halkına karşı, artık genel tavrı haline dönüşen bu politikaları, Arap milliyetçilik hareketlerinin gerek kitle bağlarını geliştirip genişlemesine, gerekse de yeni destek arayışları içerisine girmesine zemin hazırladı.

SAVAŞ ve SONRASI

I. Paylaşım Savaşı'nda Osmanlı'nın İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girme kararı, İmparatorluğun olduğu kadar, etkisi altındaki Arap halklarının da siyasal konumunu bir kaç kuşak boyu etkileyecek bir karardı.

Bölgedeki Müslüman halkların, dünyanın başlıca Müslüman Devleti Osmanlı'dan, dolayısıyla da İtilaf Devletlerinden yana tutum almaları, İttifak Devletlerinin Orta-Doğu'daki askeri ve emperyalist çıkarlarını sekteye uğratacaktı. Bu nedenle İngiltere, Mekke Şerifi Hüseyin'e Osmanlı İmparatorluğuna karşı destek sağlamaları halinde, Arap milliyetçilik hareketlerini destekleyeceği sözünü verdi. Bu yolla, Osmanlı'ya karşı tavır aldığı takdirde, dengeleri değiştirebilecek denli etki sahibi olan Şerif Hüseyin'i kendi yanına çekti.

Emperyalistlerle Siyonistler arasındaki bağlaşıklık 2 Kasım 1917'deki Balfour Deklerasyonu ile pekiştirildi. İngiliz Dışişleri Bakanı Balfour'un, Yahudi Sermayedar Rotschild'e gönderdiği bu deklerasyonda şunlar söyleniyordu;

Deir Yasin katliamından sonra yaklaşık 1 milyon Filistinli göç yollarına düştü...

"Majestelerinin Hükümeti Filistin'de Yahudi halkı için bir Ulusal Yurt kurulmasını anlayışla karşılar. ***Ve bu amaca ulaşılabilmesi için elinden gelen çabayı harcayacağını belirtir.*** *Filistin'de yaşayan Yahudi olmayan toplulukların vatandaşlık ve dinsel haklarını yaralayabilecek hiç bir şeyin yapılamayacağının da açık bir biçimde anlaşılmasını ister."*

Deklerasyonun yayınlandığı tarihte, Filistin'de 60.000 kadar Yahudi bulunmaktaydı. Öte yandan toplam nüfusun (750.000) bunun dışında kalan dilimini Araplar oluşturuyordu. Oysa Balfour bildirisinde bu % 93 çoğunluktan kısaca "Yahudi olmayan topluluklar" diye söz edilmekteydi.

İngiltere'nin o dönemdeki Orta-Doğu'ya yönelik politikalarına baktığımızda, Balfour Deklerasyonunun bir rastlantı olmadığını görürüz. İngiltere Yakındoğu'da, Osmanlı'ya karşı yürüttüğü askeri harekatta Arap halklarını yanına çekmişti. Ancak harekatın başarılı olabilmesi için başka müttefiklere de gereksinimi vardı. İngiltere'nin dikkati, Amerika'nın da Almanya'ya karşı savaşa sokulması üzerine toplandı. Amerika'nın bu yönde bir karar almasının en etkili yollarından biri de Siyonist Yahudilerin etkin mali gücünden yararlanmaktı. Bunun için de Siyonistlere Filistin'i vadetmek gerekiyordu. Nitekim, Amerika'daki etkin Yahudi lobilerini harekete geçiren de bu yöndeki vaadler oldu. Balfour Deklerasyonu amacına ulaşmıştı.

Sonuçta, "Majestelerinin Hükümeti" Yahudiler'e her türlü desteği vaad ediyordu. Ancak, İngiltere'nin Orta-Doğu'nun geleceği ile ilgili tasarıları bununla sınırlı değildi. 16 Mayıs 1916 tarihli Sykes-Picot Anlaşması, İngiltere'nin Orta - Doğu'ya dönük diğer politikalarının somutlanışıydı. Antlaşmaya göre; Beyrut, Sur ve Sayda şehirlerini içeren Kuzey Filistin Fransa'ya, Yafa, Hayfa, Tel-Aviv gibi sahil şehirleri dahil tüm Güney Filistin İngiltere'ye bırakıldı. Eylül 1918'de Osmanlı geri çekildiğinde, General Allenby'e bağlı kuvvetler Suriye ve Filistin'i ele geçirdiler. Bölge Sykes-Picot gereklerince paylaşıldı.

Mekke Şerifi Hüseyin, savaş bittikten sonra da İngiltere'nin Arap çıkarlarını korumaya devam edeceği konusunda büyük bir güven besliyordu. Ancak savaş bittiğinde, İngiltere ve Fransa'nın bölgeyi işgal etmesi, Araplara verilen vaadlerin yerine getirilmeyeceğinin de bir göstergesiydi. İngiltere hiç de bağımsız Arap Devletlerinin kurulması için çaba göstermeye niyetli değildi.

Emperyalizmin "itirafçısı" Balfour ise, Arapların "kendi kendini yönetme" vaadleriyle kandırılmakta olduğunun daha o tarihlerde bilinceydi;

"Siyonizm ister doğru olsun, ister yanlış, ister iyi olsun, ister kötü, bu günkü ihtiyaçlarla, gelecekle ilgili umutlara uzanan hayli köklü bir gelenek. Öyle ki bu ülkede oturan 700.000 Arabın istekleri ya da karşı tavır almaları asla bu derinlikte bir geleneğe üstün gelecek bir güçte olamaz.

....

....

Gerçekten de Filistin konusunda büyük devletlerin yaptığı açıklamaların içinde sonradan yanlış olduğu açıklanmamış tek bir tanesi bile olmadığı gibi, sadık kalmak niyetiyle hazırlanmış tek bir siyasal bildiri de yoktur."

(Ağustos 1919-Balfour)

ARAPLARIN FARKLILAŞAN TAVRI

"Emperyalistler çok iyi biliyorlardı ki, eğer Arapların birleşmesini önlemek için bir şeyler yapmazlarsa, İsrail'i Asya'nın sekiz Arap ülkesi ile Afrika'nın altı Arap ülkesini birbirine bağlayan toprak üzerinde düşman bir güç olarak yaratmazlarsa, Atlantik'ten Hint Okyanusu'na, Anadolu sınırlarından Ekvator'a kadar uzanan bir güçlü devlet içinde birleşik bir Arap ulusu yükselebilirdi, emperyalist varlığa yönelecek bütün olası tehditleriyle böyle bir olasılık, fiatı ne olursa olsun, hiç şüphesiz engellenmeliydi ve daha fiatı ödenecek olmakla birlikte İsrail böyle yaratıldı."

1975 yılında Filistin'li bir yazar, gelişmelerle ilgili olarak bu yazdıklarında yanılmıyordu. Nitekim Balfour Deklerasyonundan aldıkları güçle, Siyonistler 1919 Şubat'ında Paris Barış Konferansı'na somut taleplerini getirdiler. "Filistin'de ve komşu Arap ülkelerinde bir Yahudi Devleti'nin kurulması" başlığı altında; Ürdün, Suriye ve Lübnan topraklarının da bir bölümü, kurulacak Yahudi Devleti'nin sınırları içine alınıyordu. Siyonistlerce, bu topraklarda kurulacak Yahudi Devleti, sınırları diğer Arap ülkelerinin topraklarını da içermesine karşılık; Theodor Herzl'in sözleriyle *"Britanya'nın Britanyalı olduğu denli Yahudi"* olması istenen bir devletti.

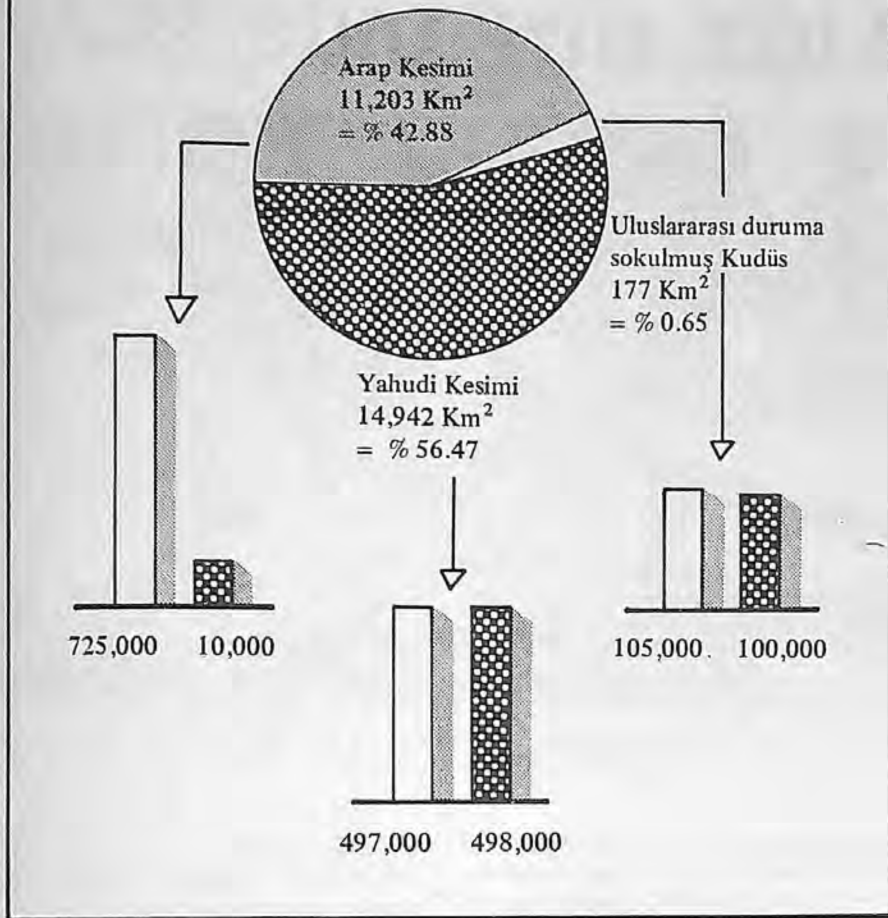
Araplar bütün bu gelişmelere tepki göstermekte gecikmediler. 1919 yılı Temmuzunda toplanan Suriye Genel Kongresi, Suriye ve (Filistin de dahil olmak üzere) Irak'ın bağımsızlığının tanınmasını istedi. Halkı Sykes-Picot Antlaşma'sını, Balfour Bildirisini ve Manda Sistemini reddetmeye çağırdı.

YAHUDİ GÖÇLERİ ve ARAP AYAKLANMALARI: "EĞER SENİ UNUTURSAM KUDÜS..."

İngiltere 1918'de Filistin'i işgal ettiğinde, Yahudiler bölgede yaşayan toplam nüfusun (150.000) % 8'ini oluştururken, toprağın da % 25'ine sahiptiler. Güçlü bir Yahudi Devleti'nin kurulması için, bu nüfus ve toprak mülkiyeti oranının arttırılması gerekmekteydi. İngiliz manda yönetimi Yahudilere bu anlamda oldukça ge-

Haganah "cellatları"...

İsrail Devletinin kurucusu Ben Gurion

niş olanaklar sağladı. Manda yönetiminin 6. Maddesi şöyleydi; *"Filistin idaresi, nüfusun diğer unsurlarının hak ve durumlarını korumak için, göç edecek Musevileri teşvik etmeyi ve 4. maddede adı geçen Musevi Kuruluyla işbirliği yaparak, göç edenleri iyi koşullar altında barındırmayı, onlara devlete ait topraklara (biz Arap halkının topraklarına diye okuyalım) ve kamu hizmetlerinde kullanılmayan boş arazilere yerleştirmeyi üzerine alır."*

Birleşmiş Milletler Konseyi 1922 Temmuzunda aldığı bir kararla, İngiltere'nin Filistin üzerindeki Manda haklarını tanımış, Filistin'de bir Yahudi Devleti'nin kurulabilmesi için gerekli ön hazırlıkların yapılmasından İngiltere'yi sorumlu tutarak, göçleri güvence altına almıştır.

1929 yılında Filistin halkının, topraklarının paylaşılmasına ve yoğunlaşan Yahudi gücüne karşı ilk ayaklanmasını, İngilizler güçlükle bastırdı. Arap halkının artan hoşnutsuzluğuna rağmen, göçler devam etti ve 1931'de Yahudi nüfus 175.000'e yükseldi. Bir başka deyişle, 1919 ile 1931 yılları arasında Yahudi nüfusta % 18'lik bir artış oldu. Yine 1932 ile 1938 arasında, Alman faşizminden kaçan 217.000 Yahudi Filistin'e yerleştirildi. Böylece 1939'da bölgede yaşayan Yahudilerin sayısı 430.000'e ulaştı. Bu da tahminen 1,5 milyonluk Filistin bölgesinin nüfusunun % 28'ini oluşturuyordu. 1922-39 arası Yahudi yerleşim merkezi sayısı 47'den 200'e toprak mülkiyeti 598 km²'den 1435 km²'ye yükseldi.

1929'daki ilk ayaklanmanın ardından, 1933'te ve 1936'da Filistin halkı 2 ayaklanma daha gerçekleştirdi. Doğrudan doğruya Yahudi göçüne yönelen 1933 ayaklanmaları 21 ölü, 250 yaralı ile sonuçlandı. 1936'da başlayan Büyük ayaklanma, köyden kente tüm Filistin topraklarına yayıldı ve aralıksız 3 yıl boyunca devam etti. Daha önceki ayaklanmalardan farklı olarak, temel hedef İngiliz Emperyalizmi idi. *"1936 ayaklanması o dönemdeki dış konjonktörün olumsuzluğu, Arapların bölünmüşlüğü ve bizzat Filistin Arap halkının feodal bağlar içinde tutsak olması, bu yüzden ayaklanmanın gündemini ele geçiren feodal önderliğin yetersizliği sağlam bir örgütten ve somut siyasal taleplerden yoksunluğu yüzünden 1939'da yenilgi ile sonuçlandı"* (C. Çandar: Direnen Filistin Sf. 29)

İkinci Paylaşım savaşı öncesinde, Almanya ile artan çekişmesi İngiltereyi Ortadoğuyu elde tutabilmek için, Arap halklarının istemlerini dikkate almaya ve bu istemlere hitap eden bir politika izlemeye zorladı. İngiltere, **Filistindeki ve diğer ülkelerdeki Arap halklarını yanına çekebilmek için "Filistin üzerine beyaz belge" adıyla anılan belgeyi yayınladı.** Bu belge 5 yıl içinde Yahudi göçmen sayısının 75.000 den fazla olamayacağını, On yıl sonra, Filistin'in çoğunluğunun, yani arapların, bu konuda yeni bir karar almakta özgür olduğunu belirtiyordu.

Beyaz belge ile getirilenler, Arap halkını tatmin etmemekle birlikte, savaş süresince herhangi bir Arap ayaklanmasının önüne geçmeye yetti. Diğer yandan İngiltere'nin bu tavrı, siyonizmi ABD'ne yöneltti. ABD emperyalizmi ile bütünleştirdi.

Siyonizmin, tarihinde "Savaşçı Siyonizm' olarak adlandırılan siyaset değişimine neden oldu. 1942 Mayısında A.B.D.'de toplanan Amerikan siyonistleri, 'Beyaz Belge' ye karşı Dünya çapında bir kampanya yürütülmesini sağlayan sekiz maddelik bir program kabul ettiler. Biltmore Programı adıyla bilinen bu program, 'Biltmore Deklarasyonu' ve mandanın ilk amacının yerine getirilmesi "Beyaz Belgenin" kesinlikle reddedilmesini, ... Filistin kapılarının yahudilere açılması ve Yahudi ajansına (Filistin'e Yahudi göçünü örgütleyen kuruluş,) Filistine Yahudi göçünü kontrol etme hakkı ve yetkisinin verilmesini" içeriyordu.

ABD'nin etkin desteğini sağlayan Siyonizmin manda yönetimine karşı uysal tavrını terk edip, İngiltereyi hedef alan askeri eylemlere yöneldi Siyonizm bu dönem boyunca terörünü, kurmuş olduğu özel silahlı birlikler "Haganah, Irgun, Sten, Palmack vb." aracılığı ile gerçekleştirdi. Bu örgütlerden en önemlisi Osmanlı döneminden beri çeşitli biçimlerde varlığını sürdüren Haganah'dır. İsrail Devleti ilan edildiğinde 60.000 kişilik gücü olan bu örgüt İsrail düzenli ordusunun çekirdeğini oluşturmuştur.

ABD'nin yoğun ekonomik ve politik baskısı, yaygın Siyonist terör hareketleri İngiltere'nin, Filistinle ilgili çatışan çıkarlar konusunda uzlaşıcı bir çözüm bulma umudunu tüketti. İngiltere, Arap devletleri ile ilişkilerini daha da tehlikeye sokmadan, sorunu B.M.'e devretmeye karar verdi. **B.M. Filistin özel komitesi yaptığı inceleme sonucu, verdiği raporunda, Filistin Arap ve Yahudi olmak üzere iki ayrı devlet haline getirilmesini, Kudüs ve çevresinin ise uluslararası bir yönetime devredilmesini önerdi.** bölünme kararı 29 Kasım 1947'de BM Genel Kurulunda 10 çekimser, 13 aleyhte oya karşı 33 oyla alındı. A.B.D. küçük ülkelerin temsilcilerine bir hayli baskı yapmış, S.S.C.B. de lehte oy kullanmıştır. Tüm arap ülkeleri tasarıya ret oyu verdi. Karar, İngiltere manda idaresinin son bulması ile (İngiltere önce 1948 sonu olarak açıkladı, daha sonra 15 Mayısa uzattı) yürürlüğe girecekti.

B.M. kararının hemen ardından Siyonist çeteler İngiliz Manda yönetiminin sona ereceği 15 Mayıs 1948'e kadar Arap halklara yönelik saldırılarda bulundular. Arap nüfusu yerleşim bölgelerinden çıkarmak için sistemli terör uygulandı. Taksim kararında Araplara verilmiş olan Yafa, Teberiye, Hayfa, Safet ve Akka'yı ele geçirdiler 9 Nisan 1948'de Deir Yasin katliamını gerçekleştirdiler. Kudüs yakınlarındaki Deir Yasin köyünün Arap halkı, kadın çocuk ve ihtiyarlar dahil olmak üzere Menahin Begin yönetimindeki Irgun ve Stern çeteleri tarafından katledildi (254 kişi). Begin Irgun'un tarih kitabında bu katliamı şöyle değerlendiriliyor. *"Eğer Deir Yasin Zaferi olmasaydı İsrail devleti de olmazdı. Hayanah öbür cephelerde başarılı hücumlara geçerken paniğe kapılan Araplar "Deir Yasin" diyerek kaçışıyorlardı"* Yahudi yazar Moşe Menuhin 254 kişinin öldürüldüğü katliamın İsrail devletinin kurulma mücadelesindeki stratejik önemini şöyle belirtiyor *"Taksim kararının askıya alınması, ya da fesh edilme olasılığı hiç şüphesiz Ben Gruon ve Menahem Begin'in gayri resmi olarak el ele vermeye gizli terörist güçlerle düzenli Haganah ordusunu birleştirmeye ve koordine etmeye itti plan artık açıktı. 15 Mayıs 1948'den önce mümkün olduğu kadar fazla araptan kurtulmak ve mümkün olduğu kadar fazla yer elde etmek amacıyla genişlemek ve toprak işgal etmek için Araplarla savaşı hızlandır ve şiddetlendir.."*

Taksim kararından İsrail Devletinin kuruluş tarihine kadar, Sionistler Filistinin Gazze şeridi ve batı yakası dışında kalan bütün topraklarını ellerine geçirdiler. **Yaratılan kitle terörü ve katliamlarla 700.000 Filistinli Arap topraklarından terke zorlandı. Taksim kararında Yahudi devletinin kurulması için ayrılan topraklar tüm Filistin topraklarının % 60'ının altında iken 15 Mayıs 1948'e gelindiğinde Filistin'in % 75'i Siyonistlerce işgal edilmişti.**

Filistin Mandasını 15 Mayıs 1948'de bitireceğini açıklayan İngiltere 14 Mayısta birliklerini bölgeden çekmeye başladı. Bunun üzerine 14 Mayıs 1948 gecesi Siyonistler İsrail Devletinin kurulduğunu tüm dünyaya açıkladı. İsrail, kuruluş bildirisinde devletinin, özgürlük adalet ve barış ilkeleri üzerine kurulu olduğunu, bütün yurttaşlarının din ırk ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın toplumsal ve siyasal eşitliğini savunduğunu ve bütün Devletlerin kutsal yerlerini koruyacağı ve Birleşmiş Milletler yasasının ilkelerine bağlı kalacağını açıkladı.

Arzu KARACANLAR
Selim ATILGAN

SÜRGÜNDEKİ FİLİSTİNLİ ÖĞRENCİ LİDERLERİ HAYKIRIYOR

'Halkımızı, ülkemizi sevdiğimiz ve kurtuluş mücadelesi verdiğimiz için sürgündeyiz..'

Aşağıdaki söyleşi, halen sürgünde yaşayan Filistinli öğrenci liderleri Marwan Barghouti, Basım Al-Jamal ve Khalil Aashour ile Atina'da yapılmıştır. "Barış Gemisi" ile Yunanistan'ın Pire Limanı'ndan Filistin'e dönmeyi amaçlayan sürgünler arasında bulunan 3 öğrenci lideri Demokrat Arkadaş'ın sorularını cevapladılar ve Türkiye Devrimci Gençliğine dayanışma mesajlarını ilettiler.

"Biz 'şu görüşten bu görüşten' ayırımı yapacak lükse sahip değiliz. Bir kurtuluş mücadelesi veriyoruz. Kurtuluşun A'sı, B'si olmaz, mücadele tektir".

Demokrat Arkadaş - "Ne zaman ve neden sürgüne gönderildiniz?"

MARWAN: "1987 yılında Bir Zeit Üniversitesi Öğrenci Konseyi Başkanıyken sürgün edildim. Tarih bölümü 4. sınıf öğrencisiydim ve ne yazık ki mezun olamadım. Halkımı sevdiğim ve anavatanımın siyonist işgalden kurtuluşu için mücadele verdiğimden sürgüne gönderildim."

Marwan Barghouti

BASIM: "1984 başında sürgün edildim. O yıl, İsraillilerle FKÖ arasında mahkum değiş tokuşu yapılıyordu. İsrail'in Lübnan'ı 1982'deki işgali sırasında FKÖ bazı İsrailli askerleri tutsak almıştı. Savaş tutsaklarının değiş tokuşu sırasında, ben de cezaevinde bulunduğum için salıverildim, ama hemen kapı dışarı edildim. Birşeye çok tutkun olunca, onu sevdiğinizi kanıtlamak için birşeyler yaparsınız. Ben de ülkemi çok seviyorum ve bunu kanıtlamak için mücadele ettim. Ülkemi işgalden kurtarmak için savaştım, aleyhimdeki 'delliler' ve suçlamalar bunlardı işte."

KHALİL: "14 Mayıs 1987'de Bir Zeit Üniversitesi'nde öğrenciyken sürgüne yollandım. Bence hiç bir nedeni yok... Ülkemi çok sevdiğim, haklarımızı savunduğum, bağımsız bir Filistin devleti istediğim ve Filistinli kimliğine sahip olduğum için sürgün edildim. Nablus'taki Al-Najah Üniversitesi Öğrenci Konseyi başkanıydım ben 1970 yılında tutuklandım ve tam 13 yıl hapis yattım. Önce 1970'den 1982'ye kadar 12 yıl, 1982'de 2 ay ve daha sonra da 9 ay daha cezaevinde bulundum. İngiliz Edebiyatı öğrencisiydim. Cezaevinden çıkınca bu kez Bir Zeit Üniversitesi'ne yazıldım. Yaşlı bir öğrenciydim belki ama İsrailliler zaten okumamızı engellemeye uğraştığından, inat ettim, tekrar üniversiteye başladım... Şimdi 40 yaşındayım, evliyim ve karım hamile. Ben bu kez de Ürdün'de bir üniversitede öğrenimimi tamamlamaya çalışıyorun. İnşallah çocuğumdan önce mezun olurum!...'

D.A - "FKÖ içindeki hangi siyasi örgüte yakınsınız?"

MARWAN-BASIM-KHALİL: "El Fetih'in görüşlerini savunuyoruz. Şu anda FKÖ'nün içindeki El Fetih, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, Filistin Komünist Partisi, Demokratik Cephe, Arap Cephesi, Filistin'in Kurtuluşu İçin Arap Cephesi gibi örgüt ve partiler ortak mücadele veriyorlar. Cezayir'deki toplantıya katılıp da FKÖ çatısı altında birleşmeyen 3 grup daha var. Bunlar Es Saika, FHKC-Genel Liderlik ve El Fetih Abu Musa gruplarıdır. Bunlar da yeni bir FKÖ istiyorlar ama beceremiyorlar."

D.A. - "Üniversitelerdeki ve sokaktaki eylemlerde Filistinli ve müslüman olmak temelinde bir mücadele mi yürütülüyor. Yoksa başka politik görüşler de var mı?"

MARWAN: "Batı Şeria ve Gazze'deki halk ayaklanması, ulusal yönü ağır basan bir harekettir. İsrail ve bazı Arap ülkelerinin basını, bu ayaklanmayı dinsel ağırlıklı bir ayaklanma gibi göstermek istiyorlar. Ben bu görüşte değilim. Bu gösterilerde hep Yaser Arafat'ın ve Filistin bayrağının taşındığını görüyoruz. Ayrıca **Bir Zeit, Al-Najah, Bethlehem** ve **Hebron** gibi büyük üniversitelerde her görüşten öğrenci vardır ve bunların tümü ortak bir cephede hareket ederler. Öğrenci Konseyi için her yıl demokratik seçimler yapılır ve kim daha fazla oy alırsa, Konsey'e girer. **Biz 'şu görüşten, bu görüşten' ayrımı yapacak lükse sahip değiliz. Yani bir kurtuluş, bir özgürlük savaşı veriyoruz. Kurtuluşun A'sı B'si olmaz; mücadele de, kurtuluş da tektir.** Biz buna inanıyor, eylemlerimizde de bunu gözetiyoruz. Ancak üniversiteliler arasında en fazla El Fetih yanlıları vardır. Ben de Bir Zeit'de El Fetih temsilcisiydim.

D.A. - "Üniversitelerde kız öğrencilerin sayısı ne kadar? Onlar da kurtuluş mücadelesine katılıyorlar mı?"

BASIM: "Öğrenci birliklerinde lider durumunda kız arkadaşlarımız var. Geçen seçimlerde Bir Zeit'de öğrenci konseyine 3 kız arkadaş da girdi, yani 9 kişinin 3'ü kızdı. Biz demokrat insanlarız. Özgürlükleri savunuyoruz. Ben dindar değilim, olanlar da asla tutucu değildirler. Üniversitelerdeki toplam öğrencilerin % 52'si kızdır, yani sayıları erkeklerden de fazladır.

MARWAN: Onlar tüm eylemlerde de öndedirler ve kimse onları engellemez. Biz, ulusal kurtuluş mücadelesi veriyoruz. Katılmak isteyen herkesin, hiçbir ayrım gözetilmeksizin mücadeleye katılması gerektiğine inanıyoruz.

KHALİL: "İşgal altındaki topraklardaki kadın hareketi şu anda çok güçlü. Kasaba hapsine çarptırılmış ya da zındana atılmış öyle çok kadın var ki... **Düşman, kadın-erkek ayırmıyor da biz niye ayıralım?** Al-Najah Üniversitesi'nden Kifah Audi cezaevindeydi. Öğrenci Birliği üyesi olduğu için cezalandırıldı. 1 ay önce hapisten çıktı ve şimdi Balata mülteci kampında göz hapsinde. Bu, tek bir örnektir. Birçoğu bu durumdadır. **Bizim üniversitelerimiz de, kafamızın içi de demokratiktir. Ben dindarım ama hiçbir zaman karım-kızım evde otursun okumasın, mücadeleye katılmasın dedem.**"

D.A. - "Diğer müslüman ülkeler aynı tutum içinde değiller ama..."

BASIM: "Onların hiçbirinin vatanı elinden zorla koparılıp alınmadı. Bizimle aynı koşulları yaşasınlar da o zaman görürüz. Mücadele, cinsiyet farkı tanımaz. Ayrıca, İsrailli işgalcilerin resmi politikası biz, yani tüm Filistinlileri cahil bırakmaktır. Bu nedenle üniversitelerimizi aylarca kapatıyorlar, öğrencileri öldürüp tutukluyorlar, öncüleri sürgüne gönderiyorlar. **'Saf yahudi devleti'** kurma politikalarına uygun davranıyorlar. **Biz de, nüfusumuzun yarısını oluşturan kadınları eğitimden yoksun bırakırsak, onların kurduğu tuzağa düşmüş oluruz.** Bugün Filistinliler, Orta Doğu'nun yüksek eğitim oranı en yüksek halkıdır. Görmüyor musunuz, Khalil 40 yaşında ama üniversiteyi bitirme savaşı veriyor hala."

D.A. - "Türk öğrencilerin, Filistin sorunu için gösteriler yapıp tutuklandıklarından haberiniz var mı?"

MARWAN: "Evet, duyduk. **Sosyalist ve devrimci öğrencilerin Filistin sorununa sahip çıktıklarını biliyoruz.** Dünyanın her yerindeki öğrencileri arkadaşımız, kardeşimiz kabul ediyoruz. İşgale karşı, işgal altındaki topraklardaki mücadalaye omuz vermelerini talep ediyor ve onlara çok teşükkür ediyoruz."

Basım Al-Jamal

BASIM: "Yalnız Türk öğrencilerle hiç ilişkimiz yok. Ben, şu anda Londra'da Filistinli Öğrenciler Genel Birliği başkanıyım. Güney Amerika'dan Güney Afrika'ya, İrlanda'dan Mısır'a kadar tüm dünya öğrencileriyle ilişkimiz var da, yakınımızdaki Türkiyeli öğrencilerle yok. Bence bu çokacı bir

durum... Üstelik biz Türklere yabancı gözüyle de bakmıyoruz. Ortak tarihi ve kültürel bir geçmişimiz var. Biliyorsunuz, Osmanlılar Filistin'i 400 yıl yönettiler. Küçükken Türkçe bir şarkı bilirdim: 'Arkadaşlar, arkadaşlar' diye başlardı. Şu anda birbirimize uzak gibiyiz. Hükümetlerin politikasından olsa gerek bu ama bundan sonra Türk öğrencilerin bizimle ilişkiye geçeceğini umut ediyoruz.

KHALİL: "Bence bu uzaklığın bir nedeni de, Türk insanının kendi kimliğine henüz sahip olmaması... Bazen Avrupalı, bazen Orta Doğu'lu gibi davranıyorlar. Bazen Türk oluveriyorlar. Yani insan artık nerede olduğunu bilmeli, hangi yöne gideceğine karar vermeli... Orta Doğu'da yaşıyorsunuz, Amerikalı ve İngiliz değilsiniz. Orta Doğu'nun mücadelesinin bir parçası olmalısınız. Müslümansınız üstelik. Yanlış anlaşılmasın, bunu dinsel açıdan söylemiyorum. Ama bir Filistinliyle bir Türk karşı karşıya

Khalil Aashour

geldiğinde, hemen ortak bir kültürün, ortak bir geçmişin unsurları olduğunu anlıyor. Oturmamız kalkmamız, tipimiz, huyumuz, dillerimiz, öyle çok şeyimiz birbirine benziyor ki... **Biraraya gelsek hiçbir şekilde yabancılık çekmeyiz. Artık bu uzaklığa bir son verelim derim ben...**"

D.A. - "Nasıl kurulacak bu ilişki peki?"

MARWAN: "Biz, kimi arayacağımızı bilmiyoruz. Tunus'ta **Filistinli Öğrenciler Birliği**'nin merkezi var. Londra'da **Filistinli Öğrenciler Genel Birliği** var. Bizi arasınlar. İrlanda'da açlık grevi yapan Bobby Sands için destek yürüyüşleri, Nikaragua ve Angola halkları için eylemler yaptık. Nelson Mandela için birçok festival düzenledik. Mısır'daki öğrenci hareketini destekleyen birçok eylemler yaptık. **Bizim için mücadele eden, tutuklanan Türk kardeşlerimiz için de yaparız. Ama önce Türkiye'de ne olduğundan haberimiz olmalı...**"

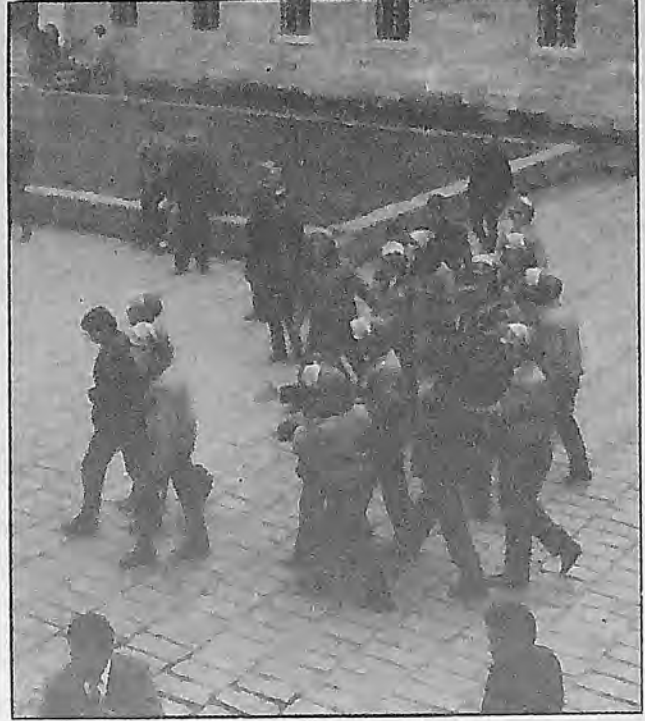
KHALİL: "Türk öğrencilere '**Davamız ortaktık. Avrupa'ya değil, Orta Doğu'ya aitsiniz. Gelin hep birlikte ortak mücadele verelim**' diyorum. Benim mesajım bu..."

D.A. - "Çok teşekkür ederim."

"Belki gelecekteki bir ilişkinin tohumlarını ektiğiniz için biz size teşekkür ederiz. **Şükran...**

POLİTİKADA ÇİFTE STANDART

11 Şubat Perşembe günü saat 12:30 civarında 500 kadar öğrencinin Beyazıt Meydanı'nda gerçekleştirmeye çalıştıkları "Filistin'le dayanışma ve İsrail'in dayak politikasını protesto" gösterisi polisin cop ve yumruklarıyla karşılaştı. Polisin müdahalesi sırasında kısa bir süre tereddüt içinde kalan öğrenciler daha sonra üç yöne doğru kaçışmaya başladılar. Kaçamayan öğrenciler ise sivil polisler tarafından tekme ve tokatlar eşliğinde ekip otolarına bindirildiler. Daha sınra birinci şubeye götürülen 24 öğrenci bir süre sonra savcılıkta ifade vermeleri koşuluyla serbest bırakıldılar.

ABD emperyalizmi tarafından desteklenen siyonistlerin Filistin halkına karşı giriştikleri vahşet, son olaylar üzerine soykırım niteliğine dönüşürken, insanlık onuruna sahip olanların bu vahşet politikasına karşı sessiz kalması beklenemezdi.

Filistin'de en meşru hakları olan "kendi kaderini tayin" hakkı için mücadele eden halka karşı "Dayak politikası"nı uygulamaya sokan ve uyguladığı vahşeti askerlerinin deşarj olması olarak gösterebilen İsrail'e, Türk halkının duyduğu tepkiyi dile getirmek ve Filistin halkıyla olan dayanışmayı sergilemek kadar doğal, insani birşey olamaz. Filistin Halkına uygulanan vahşeti, silahsız insanların üzerine ateş açılmasını, insanların diri diri gömülmesini, yaşlı, kadın, çocuk ayrımı yapılmaksızın herkesin dövülmesini, protesto etmek insanlık onuruna sahip olan herkes için bir görevdir.

Böylesine haklı ve meşru temelde Türk halkının tepkisini göstermek için gösteri yapmaya kalkışan öğrencilere karşı polisin uyguladığı "Dayak politikası" ise İsrail hükümetinin politikasına denk düşmektedir.

Kapitalist ülkelerin bile kitlelerinden yükselen tepkiler sonucunda (lafla da olsa) kınamak zorunda kaldıkları, hergün iki kişinin ölümüne ve onlarca kişinin yaralanmasına yol açan İsrail'in vahşi insanlık dışı uygulamaları sonunda Türk Hükümetini de tavır almaya zorlamıştı. Dış politikada "liberal, demokrat, insan haklarına saygılı" bir görüntü sergilemeye çalışan Türk Hükümeti, bütün gönülsüzlüğüne karşın en yetkili ağızlar aracılığıyla İsrail'i kınamak zorunda kaldı (en azından görüntüyü kurtarmak için). Hatta daha da ileri giderek Filistin halkına kendi kaderini tayin hakkının tanınmasını istedi.

Fakat 11 Şubat günü polisin İsrail'i kınamak ve Filistin halkına destek olmak için gösteri yapan öğrencilere saldırması açıkça göstermiştir ki, Türk Hükümeti Filistin konusunda iki yüzlü bir tavır sergilemektedir. "İnsani" nedenlerle İsrail'in tutumunu kınarken kendi halkına karşı dayak politikasından çekinmemektedir. Bunun adı "Politika da çifte standart"tan başka bir şey değildir.

Elbette Türk hükümetinin böyle davranmasının nedenleri var. Egemen sınıflar, hangi temelde olursa olsun halkın tepkisini dile getirmesine tahammül edememektedir. 12 Eylül'den bu yana uyguladıkları gerek ideolojik gerekse pratik saldırılarla kitleleri her türlü insani duygulardan arındırdıklarını düşündükleri bir dönemde, kitleler tarafından karalamaya çalıştıkları değerlere sahip çıkıldığını görmeleri elbette hiç mi hiç işlerine gelmiyor. Ve egemen sınıflar bu hareketlerin kendilerine yöneleceğinin korkusunu yaşamakta ve bunu açıkça belli etmektedirler. Bir başka korkuları ise kitlelerin "Kendi kaderini tayin hakkı" ilkesinin meşruluğunu farketmesiydi.

Sonuç olarak yaşanılan 11 Şubat olayı, bir kez daha egemen sınıfın gerçek yüzünü ortaya çıkarmıştır. Dışarıya sevimli görün, kendi halkına ise coplarla saldırmaktan kaçınma işte bunun adı Çifte Standarttır.

FİLİSTİN HALKIYLA DAYANIŞMA ENGELLENİYOR

ABD destekli İsrail siyonizminin Filistin halkına yönelik insanlık dışı saldırıları dünya kamuoyunun nefretine rağmen sürmektedir. Tanklı tüfekli saldırılar, ekonomik saldırılar yerdeki taşlardan ve siper ettikleri gövdelerinden başka silahları olmayan küçüklü büyüklü Filistin halkının direnişini kıramamıştır. Kıramayacaktır. Çünkü Filistin halkı haklıdır, çünkü Filistin halkı teslimiyet değil mücadele yolunu seçmiştir.

Yurdumuz devrimcileri de Filistin halkının onurlu direnişini desteklemektedir. Bunu göstermek için yapılmak istenen gösteriler polisin saldırılarıyla ve idarenin keyfi tutumuyla engellenmeye çalışılmıştır.

Son olarak "Filistin Halkıyla Dayanışma Mitingi Tertip Komitesi"-nin başvurusu keyfi biçimde kabul edilmemiştir.

Devrimcilerin Filistin halkıyla dayanışmasının engellenmesini protesto ediyor, Direnen Filistin Halkını bir kere daha selamlıyoruz.

Nikaragua mektubu

Sevgili Dostlar,

Gerek iletişim zorluklarından ve zaman darlığından, gerekse aynı şeyleri 3-5 kez yazmak sıkıcı ve anlamsız olacağından İngiltere ve Türkiye'ye birer mektup yazmaya karar verdim.

30 Aralık Saat: 20:00'de Londra'dan ayrılıp, 31 Aralık'ta yerel saat ile 18:00'de (TSİ 02:00) Managua'ya vardım.

Sandino Havaalanına iner inmez göze iki şey çarpıyor: Sandino'nun şapkalı bir posteri ve 18-19 yaşlarında askerler. Bu iki olguya da her yerde rastlamak olası. İner inmez bir de 'işte sonunda Nicaragua'dayım' diye düşündüm ki, bunu yazmak olası değil. Nicaragua Havaalanı daha çok bir Avrupa kenti havaalanına benziyor. Çok sayıda Avrupa görünümlü insan var ve tamamı çalışmaya gelen insanlar. Nicaragua komşularından sağlayamadığı desteği uluslararası planda sağlamış durumda.

Nicaragua'ya turist olarak giriş yapanlar 60 Dolar bozdurmak zorundalar. Para birimi CORDOBAS ve 1$ = 15.000 Cordobas (iki gün önce kur değişti ve 1$ = 21.000 Cordobas oldu. 15 günde % 50 devalüasyon).

Para bozdurma ve vize işlemlerini tamamlayıp sırt çantamı ararken, Çin asıllı K. Amerikalı bir kadınla tanıştım. Nereli olduğumu ve niye geldiğimi sorunca Türkiye ve BRIGADISTAS (Nicaragua'ya çalışmaya gelen gönüllüler) dedim. Şaşırdı, sevindi ve hemen sarılıp tebrik etti. Ayrılırken de "güle güle" dedi. Geçen yaz Türkiye'deymiş. Havaalanından çıkınca bir taksi ile ayaküstü 150.000 Cordobas'a anlaştık. Daha sonraki günler aynı yol için 100.000 ve 50.000 Cordobas ödedik. Kimileri devrimden sekiz sene sonra marjinal gelir elde etmeye devam ediyorlar.

Havaalanında hemen etrafımızı çocuklar sardı ve sırt çantalarını taşıyıp para kazanmak istediler. Sandino Havaalanı ve şehir arası 15-20 dakika sürdüğünden kırmızı ışıklarda sık sık durduk. Her seferinde sağdan soldan çocuklar fırlayıp "çiklet" satmak istediler. Bu manzaralar bana hiç yabancı değil ama, Managua'da karşılaşmayı beklemiyordum. Ama gruptan ayrı olarak Managua'ya geldiğimden 2-3 günlüğüne bir hotele yerleştim: Hotel Santos. Her ne kadar adı hotelse de bizim sahil kasabalarındaki pansiyonlara benziyor. Sadece yatağın olduğu bir oda, taş sedir, iki tane yatak, sağa sola atılmış masa ve sandalyeler, sabah kahvaltısı için domates, peynir, TORTILA (gözleme). Otelin geceliği 3 Dolar. Kahvaltı 8-9 bin Cordobas. Akşam yemeği için Managua'nın en lüks lokantasında 60.000, normal bir lokantada 40.000, ev lokantasında da 20.000 Cordobas ödedim. Çok değişik fiyata hemen hemen aynı şeyleri yemek olası.

Managua ana caddesi ve ticaret merkezi olmayan bir başkent. Eski şehir merkezi 1972 depremi ile yok olmuş ve hiç bir onarım yapılmamış. Bu görüntüye bir de iç savaş yıllarını, Contra savaşının yol açtığı yoklukları eklemek gerekiyor. deprem bölgesinin ortasında Eden Pastora'nın bastığı Ulusal Meclis binası yükseliyor. Giriş kapısının bir yanında Sandino'nun diğer yanında Carlos Fonseca'nın (FSLN kurucusu ve Sandino'dan sonra en çok sevilen kişi) bezden posterleri asılı.

Meclis binasının etrafı binlerce gecekonduyla dolu. Bütün evler tek katlı, tuvaletler genellikle evlerin dışında, evler ve yaşayanlar pek iyi görünümlü değil. Sokaklarda kadınlara ve kriket oynayan çocuklara rastlanıyor. Evlerin arasına ise küçük küçük dükkanlar yayılmış. Bölgede yaşayan insanlar deprem nedeniyle evsiz kalan veya sonradan Managua'ya gelen insanlar.

Bu bölge devrimden önce de Sandinistlere epey zorluk çıkarmış. Dükkanlar, iş merkezleri hatta evler birbirinden kopuk olduğundan insanları belli bir eylem için topluca yönlendirmek hep zor olmuş.

Şehrin diğer bölgelerindeki evlerin duvarları da dahil, Managua'da hiçbir yerde boş yer yok. Bütün duvarlar iç savaş, geçen seneki Başkanlık Seçimleri ve FSLN'nin 25. Kuruluş Yılı (1986) ile ilgili slogan, yazı ve resimlerle dolu. Troçkist MAP/ML'nin de geniş bir yazılama yaptığı göze çarpıyor.

Managua'nın depremden etkilenmeyen bölgeleri temiz ve bakımlı yollar geniş ve iki tarafta da ağaçlar var. Kentin bir yakası Nikaragua gölüne dayanıyor. Şehrin içinde ağaçların ortasında birde volkanik göl var.

Bu bölgedeki evlerden birinde sair LEONEL RUGAMA tuzağa düşürülür. Somoza'nın Ulusal Muhafızları teslim olmasını istediğinde sair 'siz gidin de ananızı teslim alın' (Que se rinda tu madre!) diye bağırır ve ölene kadar çarpışır. Ev tanklar ve zırhlı araçlarla çevrilmiş, çatışma saatlerce sürmüştür. Çarpışmayı ve şairin cesedinin evden çıkarılmasını etelvizyonda bütün ülke izler. Somoza büyük bir FSLN hücresini kıstırdığını sandığından, yok oluşlarını TV'de göstererek ülke halkına ders vermek istemiştir. Zorbanın adamlarını saatlerce oyalayanın sadece bir kişi olduğunu TV'de gördüklerinde insanlar dersi alırlar: Direniş mümkündür.

Evler bu bölgede de genellikle tek katlı ve hava çok sıcak olduğundan kapılar gece gündüz hep açık. Yeni yıl ve Christmas nedeniyle evlerin çoğu çam ağaçları ve ışıklarla donatılmıştı. Oldukça dini bir görüntü. Bu görüntü gece otelin önünde arabalı bir kadının iş teklif etmesiyle birleşince ikinci gün birazcık canım sıkıldı.

3 Ocakta Brigade Londra'dan geldi. Havaalanından otobüsle 25 kişi toplu halde şehre döndük. Otobüs Nikaragua'da temel ulaşım aracı. Yollarda otobüs için uzun kuyruklar var ve her otobüste İstanbul'un en kalabalık belediye otobüsünün iki katı kadar yolcu var. Üstelik bu görüntü şehirlerarası yollarda da aynı. İnsanlar bu durumdayken, biz koca otobüste 24 kişi güler yüzle yanlarından geçtiğimizde ne düşündüklerini merak ediyorum.

Managua'da 3 Nica'lı (Nikaragua'lının, halk arasındaki kısaltılmışı) ile sohbetim oldu: Panamalı bir Pilot, ev lokantası işleten bir kadın, bir de avukat. Panamalı gönüllü olarak FSLN için ordu da çalışıyor. Elinde Lenin'in bir kitabı vardı ve Sandinistleri destekliyordu. Kardinal BRAVO'yu görmeye gittiğimizde dini bir kitap alarak birinci kitabın arasına koydu ve ikinciyide okuyacağını söyledi.

Lokantacı kadın hayat pahalılığı yüzünden (% 1500) Sandinistlere verdi veriştirdi. Contra'lar gerimi dönsün? diye sorduğumuzda hiçbir türlü Contralardan yana olmadığını söyledi.

Avukat, sık sık yurt dışına gidip gelen, durumu iyi olan bir Nica'lı. FSLN'yi desteklemediğini belirtti.

Uzun uzun sadece 3 kişiyle konuşup, genel olarak FSLN'ye muhalefet havası sezince (Neler oluyor bu ülkede?) sorusuyla birlikte 5 Ocakta Matagalpa'ya doğru yola çıktık. Matagalpa'ya vardık, 8-9 km. daha yola devam ettik, otobüsle gitmek olanaksız olduğundan kamyonlara binip 2 km daha gittik ve dağlarla çevrili yemyeşil bir bölgeye geldik. San Jose adı verilen dağda taştan bir çiftlik evinde kalıyoruz. Ev tek katlı, bir mutfak ve iki tuvalet bir duş var. 5-6 çocuklu iki Nikaragualı aileyle birlikte toplam 35-40 kişiyiz. Evin içinde hiç bir eşya yok. Uyku tulumlarını ve altlıkları koridorlara serdik kardeş kardeş yaşıyoruz (Nika'ların kendi odası var). Çevredeki insanlar neticede bir 3. Dünya ülkesinin kırsal kesiminde yaşayan insanlar, evdekilerde öyle. Biz, kızlı erkekli yatıp kalkıyoruz, banyoya tuvalete çıplak ya da şortlu gidiyoruz, boş vakitlerimizde soyunup güneşleniyoruz. Bütün bunlar kadın, erkek, çocuk Nika'ların önünde oluyor. Guruptaki İngilizler için bu ülkede gördükleri kültür şoku oluyor. Bence şokun büyüğü Nika'larca da yaşanıyor. Anadoludaki bir köye 30 İngilizi götürüp koyduğumuzda köylüler ne düşünürse büyük bir olasılıkla buradakilerde aynısını düşünüyorlar. Brigade'lerin etkisi olumlumu, olumsuz mu tartışmaya açık bir konu.

Günde 3 öğün yemek Dona Rosa tarafından pişiriliyor. Her öğün gözleme ekmek var. Ayrıca sabah kahvaltısında kuru fasulye ve pilav, öğle yemeğinde pilav ve kuru fasulye, akşam yemeğinde de Pilav üstü kuru fasulye çıkıyor. Bu hergün böyle. 20 gündür bağırsaklar ve mide isyan etmediğine göre kalan süreyi de atlatırım.

Sabahları 5-5.30'da kalkıp 6-6.30'da çalışmaya başlıyoruz. Kahve toplama işi 16.00'ya dek sürüyor. 12-13 arası yemek molası (tabii bir de gün boyunca kahve içiliyor).

Kahve fundaları ya da ağaçları hep dağ yamaçlarında, zaten çevrede düz bölge yok. Yaz olmasına karşın hergün 4-5 saat yağmur yağıyor. Güneş çıkar çıkmaz kurusakta yağmurçamur demeden kahve toplamak biraz yorucu iş.

Çalıştığımız bölge San Jose devlet çiftliği sınırları içinde ve bizimle birlikte çalışan yüzlerce Compesenos (tarım işçisi) var. Brigade'de 4 tane çok iyi İspanyolca konuşan var. Dolayısıyla compesenoslarla iyi ilişkiler kuruyoruz. Çevrede Avustralya ve Norveç Brigade'leri de çalışıyor. Zaman zaman Brigadistalarla ve Nica'larla eğlenceler düzenleniyor, dans edilip, uluslararası şarkılar söyleniyor. Yalnız eğlencelere Nica'ların katılımı biraz ilginç, 10-15 çocuk, 20-25 delikanlı, 3-4 tane de kadın. Doğal olarak bizim kızların önünde kuyruk oluyor. Kadınlar iki nedenle katılmıyor. Birinci çocuklara bakma görevi hala kadınlarda. İkincisi, kadın-erkek Nica genellikle birlikte dans edip eğlenmiyorlar.

Hafta içinde genellikle çeşitli örgütlerin temsilcileriyle toplantılar düzenleniyor. Katılanlar genellikle 30 yaşlarındaki kadrolar. Dolayısıyla devrim öncesi ve sonrası deneyimleri var.

İlk toplantıyı ATC (Tarım İşçileri Sendikası) bölge temsilcisinin katılmasıyla yaptık. ATC, UPE'nin, (Devlet Üretme Çiftlikleri) çalışanlarını, compesenos'-

ları, bünyesinde barındıran bir kuruluş. UPE merkeze bağlı bir organ, çalışanları hükümetçe ödeniyor ve genellikle üretime (direk olarak) katılmıyorlar. ATC sadece compesenos'ları örgütlüyor. Özel çiftliklerde ve kooperatiflerde çalışanların ayrı sendikaları var. ATC, 1976'da Somoza'ya karşı mücadelede kuruluyor ve çalışmalarını gizli olarak sürdürüyor. Üretim planı genel olarak UPE tarafından belirleniyor. Planın uygulanması, üretim akışındaki aksaklıkların saptanması ve öneriler getirilmesi ATC'ye compesenoslara ait. Bunun için çalışanlar 15 günde toplanıyorlar ve tartışıyorlar. Bunlardan birine bizde katıldık. Kadınların çoğunlukta olduğu canlı bir toplantıydı.

Guirlermo Flores Arauz, çalışmanın temel amacının ülkenin korunmasına katkıda bulunmak olduğunu söyleyip Nikaragua'nın hedeflerini şöyle açıkladı:

1) Karma ekonomi

2) Bütün partilere politikaya katılma hakkı

3) Bloksuz bağlantısız dış politika.

Özel çiftlikler ve fabrikalar istediklerini üretebiliyorlar. Niçin devletleştirilmediklerini sorduğumuzda ittifaklar politikasından söz etti ve toprağın verimli kullanılması söz konusu oldukça devletleştirme olmayacağını belirtti.

Kadın erkek ücret eşitliği, kadınlara 12 hafta doğum izni, ücretsiz sağlık eğitim olanakları yasal düzenlemeye bağlanmış. Compesenoslar yatacak, yiyecek, elektrik, su ve yakıt için ücret ödemiyorlar.

Bütün bu haklar 'doğal' gibi gözüküyor ama tamamı Sandinist devrim sonrası tanınmış.

Yazdıklarım anlatılanlar, biraz da gözlemlerimi yazayım.

Kaldığımız bölgede 180 çalışan var. Compesenoslara topladıkları kahveye göre 15 günde bir ödeme yapılıyor. Tartı birimi LATA (kahvelerin tartıldığı teneke).

Lata başına 3.000 cordobas ödeniyor. 15 günde 72 latadan fazla toplanan her lata için 6.000 cordobas ödeniyor.

Günlük ortalama toplama 4.2 lata (12.600 cordoba)

En çok toplayan erkeğin ortalaması günde 8.58, kadının 5.54, çocuğun (13 yaşında) 3.88 Brigade'din kişi başına ortalaması 1.98 lata. CAPİTAS denilen, UPE çalışanı olan ve üretimin akışını sağlayan kişinin ücreti günde 18.541 cardobas, UPF'nin bölge temsilcisinin aylık kazancı 700.000 cordobas. Geçen yılki plan hedefi 48.000 lata'ya ulaşılmış ve geçilmiş.

Bu seneki plan hedefi 42.000 olmasına karşın kötü hava koşulları (yağmur) nedeniyle ulaşılamayacağı kanısı yaygın.

Compesenos'ların fiziki yaşam koşullarında fazla bir değişiklik olmamış. Devrim öncesi yaşadıkları barakalarda yaşamaya devam ediyorlar. Büyük bir olasılıkla da aynı yemekleri yiyorlar. Buna karşılık ücretler artmış, sosyal haklar sağlanmış. En önemlisi de compesenoslar yönetime katılıyorlar. Ekonomik ve politik her türlü karara compesenosların katılımı söz konusu. Bu nedenle de compesenoslar kitle halinde Sandinistleri desteklemeye, Sandinistlerde compesenosları silahlandırmaya devam ediyor. Çalışırken, bir yerden bir yere giderken hatta eğlenirken yanımızda sürekli silahlı insanlar var. bunlar asker ya da polis değil (oysa FSLN'nin kendi polis ve askeri gücü var), silahlandırılmış köylüler, sıradan insanlar (kentlerde de silahlı işçilerin olduğundan söz ediliyor). Bir süredir Nikaragua'da muhalefetin yükseldiğinden söz ediliyor. Sanırım muhalefet orta sınıftan (özel üretim aracı sahiplerinden bir çeşit KULAK'lardan) kaynaklanıyor.

Sorun 'kitle' desteğinin nasıl korunacağında, muhalefetin etkisizleştirileceğinde düğümleniyor. Bunun da yolu herhalde Contra'lara ödün vermekten değil, devrimi ilerletmekten geçiyor.

Örneğin iki gün önce Daniel Ortega, ABD'nin Contra'lara yardımı kesmesi halinde, Nikaragua hükümetinin herkesi kapsiyan genel af çıkaracağını ve Contralarla direk olarak görüşmelere başlayabileceğini açıklayınca kaldığımız bölgede ve Matagalpa'da toplantı üstüne toplantı yapılarak bu açıklama tartışıldı ve eleştirildi. Çünkü genel af demek Somoza'nın muhafızlarına ve işkencecilere af demek.

Bölgedeki Nica'lardan öğrendiğimize göre Sandinistlerin hazırladığı anayasa tasarısı ülke çapında en küçük birimlere varıncaya dek birbuçuk yıldan fazla süre boyunca tartışılmış. Compesenosların Nicaragua'yı ülkeleri olarak kabul etmeleri devrim sonrası bu tartışmalarla başlamış. Çünkü bugüne dek bize hiçbirşey sorulmamıştı, sadece kahve toplayıp, verilen emirlere uymamız istenmişti diyor. UPE'de üretimin planlanmasının sorumlusu Carlos.

Yönetime katılım devrim öncesinde ve sonrasında CDS (Sandinista Savunma Komiteleri) aracılığıyla oluyor. Diğer kitle örgütlerinin aksine CDS'ler belli bir sosyal sektöre dayanmıyorlar. Kadın, erkek, işçi, köylü, öğrenci, şehir ve kır çalışanlarını bünyelerinde barındırıyorlar. Üretim ve dağıtım, sosyal programlar, askeri örgütlenmelerle ilgili her türlü karara doğrudan katkıları var. CDS'lerin örgütlenmesi en küçük nüfus topluluğuyla başlıyor. Şehirlerde mahalle (blok) komiteleri, kırsal kesimde mezra/köy (manzana) komiteleri.

FSLN, CDS'leri yeni tip demokrasinin geliştirici unsuru olarak görüyor. CDS'lerin ağırlığı Devlet Konseyinde görülüyor. Konseydeençok temsilci ile temsil edilen örgüt. CDS'ler mücadele içinde kurulan ve devrimden sonra da, hiçbir devlet organının olmadığı bir dönemde 3-4 hafta boyunca ülkeyi yöneten örgüt lenmeler. Bütün bu nedenlerden dolayı CDS'ler muhalefetin başhedefi Muhalefet, CDS'lerin 'yasal statüleri' olmadığını ileri sürerek dağıtılmalarını istiyor. Yasal statüleri olmayan bu örgütlenmeler ise eğitimden sağlığa, üretimden ülke korunmasına herşeyi kontrola devam ediyorlar.

İkinci toplantıyı AMNLAE (Nikaragua Kadın Hareketi) genel sekreteri ile yaptık. Anlattıkları kadın hareketinin önemi, bu hareketin sosyalizm mücadelesinden ve ülkenin korunması mücadelesinden ayrı düşünülemeyeceğine yönelikti. AMNLAE 1961'de FSLN ile birlikte kurulduğundan, genel sekretere 1974'ten 1977 başlarına dek FSLN'de görülen görüş ayrılıklarını sorduk. 1974'ün sonlarına gelindiğinde FSLN içinde 3 eğilim kendini gösterir.

(1) Proletarya Eğilimi: Jaime Wheelock (FSLN hükümetinde Tarımsal Gelişme Bakanı) tarafından temsil edilir. Geleneksel Sosyalist Partiye alternatif bir Marksist Parti kurulmasını, bunun için gerekirse işçi ve köylüler (tarım işçileri) arasında çok uzun süre çalışma yapılmasını ve sınıf temeline dayanan örgütlenmelerin temel alınmasını savunur.

(2) Uzun Süreli Halk Savaşı Eğilimi, Önderleri: FSLN kurucuları Carlos Fonseca Tomas Borge(FSLN İçişleri Bakanı) ve Henry Rulz (FSLN Planlama Bakanı) dır. Kısa dönemde bir ayaklanma olasılığının zayıf olduğundan hareket ederek kırsal kesimde, özellikle de gerilla mücadelesine ağırlık verilmesini savunur.

(3) Üçüncü yol: Sürgündeki FSLN liderleri ve özellikle de Daniel Ortega (Devlet Başkanı) tarafından FSLN içindeki ayrılıklara çözüm bulmak için geliştirilir. Bu eğilime göre şehir ve kır çalışanlarının (veya kitle eylemlerinin)mücadelesinin gerilla mücadelesiyle birleştirilmesi halinde kısa dönemde kitle ayaklanması olasıdır.

Bu durumdaki bir örgütün başarıya nasıl ulaştığı sorusuna yanıt Hunberto Ortega'dan (Sandinista Halk Ordusu Başkomutanı) geliyor:

''Mevcut durum ideolojide veya programda bir farklılıktan kaynaklanmıyordu. Sorun FSLN Liderlerinin, devrimci mücadele ve kitle hareketlerinin hangi yöne kanalize edileceğine dair yaklaşım farklılıklarından kaynaklanıyordu. Liderler arasında iletişimin olmaması, yazılı kaynakların yetersizliği ve belli/kesin bir çizginin saptanmamış olması nedeniyle herkes istediği gibi çalıştı ve bu urum ayrılığı yarattı. Bölünme politik ve ideolojik görüş ayrılıklarından kaynaklanmadı. Her grup öncelik olarak gördüğü alanda çalışmaya devam etti. Guruplar mevcut kitle örgütlenmelerine alternatif örgütler kurma yoluna gitmediler ve bu nedenle ayrı ayrı FSLN'ler kurulmadı. Neticede FSLN liderleri arasında ulusal koordinasyon sağlandığında, üç alanda da mücadeleyi devam ettiren tek bir örgüt ortaya çıktı. Zaten baştan beri zafer için sürdürülen tek bir strateji, tek bir politika vardı. Tabii, böyle bir durumda mücadeleye devam etmek büyük bir riskti. Eğer yenilseydik bu Sandinist hareket için büyük bir darbe olacaktı. Fakat riski göğüslemek zorundaydık. Çünkü mücadele etmeden yenilmek/yok olmak, mücadele ederek yok olmaktan daha kötüdür, ancak savaşarak zafere giden yolu ilerletirsiniz''. Toplantılarla ilgili başka birşey yazmayacağım yoksa bu yazı hiç bitmeyecek.

Nikaragua'da her türlü gelişme (ya da geriye gitme) Contra savaşına çok sıkı bir şekilde bağlı. Kıt parasal kaynaklar kalkınma yerine silahlanmaya harcanıyor. İnsan gücünün önemli bir kısmı cephede olması ya da milis görevi yapması nedeniyle üretime katılamıyor. Bunun ötesinde savaş nedeniyle ilan edilen olağanüstü hal politik alanda, birçok kısıtlama getiriyor. Bu nedenle Nica'lar, savaşın bitmesi daha geniş bir demokrasi demektir diyorlar.

Nikaragua cephesi şimdilik bu kadar. İşin birde 25 kişilik British grubuyla yaşanan yönü var. Bunu anlatmaya kalksam birkaç saat daha yazmam gerekecek. O yüzden nasıl bir ortam olduğunu açıklaması bakımından iki örnek:

(1) ATC'nin toplantısı çok güzel ve herkesin katılımıyla geçti. Gurubun tamamı üniversite mezunu ve şu ya da bu şekilde politik. Buna rağmen, toplantı bitince ATC temsilcisi, eski gerilla yeni sendikacıya hediye olarak KRAVAT verdiler. Ben gülmekten yerlere yattım. Temsilci, kravatı aldı, evirdi, çevirdi, nasıl bağlandığını bilmediğini söyledi. Hatunlardan biri kravatı bağlayıp adamın boynuna geçirdi, fotoğraf çektirdik.

(2) Bu yazının yazılmasına başlandığında hatunlardan biri poposunda çıkan çıbanı göstermek için (gerçekten normalden çok iriydi) 15 dakikadır donsuz koridorlarda geziyordu.

İki davranışta tipik British davranışı. Varın kardeşinizin halini siz düşünün. 20 günü geçti ağız tadıyla, Türkçe konuşacak kimseye rastlamadım. En az 6-7 ay rastlayacağım da yok.

Son verirken herkese selamlar, sevgiler.

21.01.1988

YENİ ÇÖZÜM ÜZERİNE BİR KAÇ KÜÇÜK NOT (*)

Siyasi sol dergiler genelde toplumun her kesiminde yürütülen mücadeleye perspektifler sunmaya, devrimci-demokrat yığınların sözcülüğünü yapmaya çalışırlar. Bunlardan bazıları da özel olarak bir sınıfın ya da toplumsal kesimin (işçi sınıfı, gençlik vb.) mücadelesini yayın faaliyetinin merkezine koyar. En azından söz konusu kitleye dönük veya onlarla ilgili yayınlar ağırlıktadır. Bu anlamda Türkiye'deki sol dergilere bakıldığında Yeni Çözüm'ün özgün(!) bir yere sahip olduğu görülmektedir. YÇ, "cezaevi dergiciliği" olarak ifade edilebilecek bu özgün tutumuyla, sol yayın dünyasına bir anlamda yenilik(!) getirmiştir. Cezaevlerinde gelişen mücadelenin kamuoyuna ulaşması için gösterilen çabalar kuşkusuz olumludur. Ancak, YÇ bu anlayışı daha da ileri götürerek, Türkiye'de devrimci siyasi tavrı, cezaevi merkezli bir mücadele olarak kavrama noktasına gelmiştir. Yani cezaevi mücadelesi YÇ için siyasetin çıkış noktasıdır. Bu sığ ve ufukları dar bakış açısının uzun vadede gelişme şansı olmadığını da görebilmiş değildir.

Buraya kadar söylediklerimiz YÇ'ün kendi sorunudur ve esasen bizi çok fazla ilgilendirmemektedir. Fakat YÇ cezaevlerine ilişkin yayınlarında tek taraflıdır ve demagojiyi, karaçalmayı sürekli bir yöntem haline getirmiştir.

YÇ okuyanlar bilirler... Bu dergi her fırsatta, 12 Eylül sonrası "tutsaklık koşullarında" sadece kendi siyasi anlayışlarını paylaşan insanların direndiğini, bu anlayışın dışında kalanların neredeyse tamamının "teslim olduğunu" iddia etmektedir. "Teslimiyet" konusunda sürekli olarak öne çıkardıkları örnek ise Mamak Cezaevi'dir. Hatta bugün için YÇ'ün Mamak Cezaevi ile ilgili karalama kampanyası öyle bir noktaya gelmiştir ki, dergide aylardır bu konu dışında bir "başyazı" kaleme alınmamaktadır.

YÇ'ün Mamak Cezaevi ile ilgili iddialarına değinmeden önce şu soruyu cevaplayalım: 'Niçin Mamak?'. Yani YÇ dergisi niçin bir başka cezaevini değil de Mamak'ı kendisine bu kadar dert ediyor?

Herkesin bildiği üzere, YÇ dergisi ve yakınlık duyduğu siyasi çizgi, hayati gıdasını "bir başka siyasi harekete karşı olmak anlayışından" alır. Bu anlayış söz konusu siyasi eğilimin varlık nedenidir. Çünkü bu siyasi eğilim, kendiliğinden ve bağımsız olarak politika üretemez. Türkiye'de halkın mücadelesini örgütlemeye ve yönlendirmeye dönük bir tek somut siyasi önermesi yoktur. Türkiye solunun siyasal tartışma gündemine hiçbir yenilik, hiçbir zenginlik getirmemişlerdir. Öte yandan "karşısında olmayı varlık nedeni haline getirdiği devrimci harekete" yönelik elle tutulur bir tek siyasi-teorik eleştirisi de yoktur. Bütün eleştirisi, "falan yerde şunu yaptılar, filan yerde de bunu yaptılar"dan ibarettir ve ideolojik mücadeleden anladıkları da bundan öte birşey değildir. (YÇ okurları, bugüne kadar yayınlanan 11 sayıda, karşısında olmayı varlık nedeni haline getirdiği hareketle ilgili bir tek siyasi-teorik eleştirinin bu dergide yer alıp almadığını soğukkanlılıkla düşünsünler.)

Gelelim Mamak Cezaevi'nin "teslim olduğu" iddiasına... Mamak Cezaevi'nde olup bitenleri bizzat olayları yaşayanlar dile getireceklerdir. Kaldı ki, bizlerin de bu konuda söyleyeceği çok şey var. Ancak biz bu konuda şimdilik YÇ dergisinde (her nasılsa) yeralan birkaç satırla yetinelim...

"*...O günün koşullarında* (1984 yılının ilk ayları-D.A.) *sadece İstanbul Cezaevlerinde direnişin başı dertte değildi. Mamak ve Diyarbakır ve daha birçok cezaevi aynı saldırıları yaşıyordu.* ***Oralarda da direnişler patlak vermişti.*** *Siyasi koşullar da bizler açısından çok tehlikeli bir noktaya gelmişti. Bunlar çok önemliydi. Bu dış koşullar, bizim direnişe geçmemizi daha da zorunlu kılıyordu.*" (Bir ölüm orucu direnişcisi ile söyleşi, YÇ sayı 5, sayfa 3)

"*...* ***Diğer yandan, kendilerine yönelen saldırılar karşısında direnişe geçmiş Mamak ve Diyarbakır cezaevleri, bizim direnişimiz için de çok elverişli bir ortam hazırlamıştı.***" (a.g.y.)

"*...84 Ocağında Türkiye cezaevlerindeki saldırı boyutludur. Diyarbakır'da yaşanan ölüm orucunun yanında,* ***Mamak'ta 42 günlük açlık grevi*** *bu boyutluluğun sergilendiği tavıra dönüşmüştür.*" (Onurları onurumuzdur, YÇ sayı 5, sayfa 19)

Yukarıdaki alıntılar bir "dil sürçmesi" değilse bir tek anlamı vardır: 1984'e girildiğinde, Türkiye cezaevlerinde egemen olan ağır baskı koşullarının aşılmasında yolu açan, Mamak ve Diyarbakır'daki devrimci atılım olmuştur.

Değinmek istediğimiz küçük bir husus daha var... YÇ sık sık ML'lerin her koşulda ve özellikle "siyasi tutsaklık koşullarında" mücadelelerini sürdürmeleri gerektiğini söylüyor. Kabul. Ama devamla, 12 Eylül sonrasında bu işin sadece Metris'teki bir grup "tutsak" tarafından başarıldığını(!) iddia ediyor. Burada bir hatırlatma yapalım. "Siyasi tutsaklığın" bir de "siyasi şube" cephesi vardır. Şayet olayın bu cephesinde yaşanan ve hemen herkes için geçerli olan (kuşkusuz istisnalar vardır) kimi olumsuzlukları yok sayarsak gelecek kuşaklara ML'lik adına hiç de iyi olmayan örnekler bırakmış oluruz. Yani demek istediğimiz şu ki; ML'lik emniyetin kapısından girerken çıkarılan bir elbise değildir. Dolayısıyla siyasi tutsaklık koşullarında direnmekten söz ederken herkesin temkinli olmasında yarar var.

Sonuç olarak, Türkiye solu 1980 sonrasında yaşadığı ağır yenilginin izlerini bugün hala bünyesinde taşımaktadır. Yapılması gereken bu yaraların sarılması, yeni ve devrimci bir potansiyelin oluşturulup harekete geçirilmesidir. Oysa YÇ dergisi sosyalist hareketin halen yaşanan sorunlarına kafa yormak yerine sol siyasetleri karalama kampanyasını bir yayın politikası haline getirmiştir. Gerçi yayınlarına bakılırsa YÇ'ün öyle ciddi bir sorunu da yoktur. Aksine herşey yolundadır. Bir de şu revizyonist, reformist ve oportünistlerden oluşan "şer güçleri" de olmasa devrim an meselesidir(!). Kendi kurdukları bu fantastik dünyaya kendilerinden başka kimsenin inanmadığının bilmiyoruz farkındalar mı?

(*) - Yeni Çözüm'le ilgili birşeyler yazmayı bugüne kadar düşünmemiştik. Doğrusu bunu gerekli de görmemiştik. Ne var ki YÇ, varlık nedeni haline getirdiği "bir başka siyasi harekete karşı olma anlayışını" bugün, kişilere yönelik demagojik saldırılar seviyesizliğine kadar vardırmıştır. Artık "YÇ ne yapıyor?" sorusuna kısaca değinmemiz gerektiğini düşündük.

DUYURU

Tayad, Demkad ve Öğrenci Derneklerinden oluşan bir grubun Filistin Halkıyla Dayanışma Mitingi başvurusuna valilikçe izin verilmemesini protesto etmek için bir basın toplantısı yapan 9 siyasi ve gençlik dergileri basın toplantılarında; emperyalizme ve onun baş destekçisi siyonizm tarafından toprakları işgal edilmiş Filistin halkının başlattığı haklı direnişe destek vermek için Nisan ayı içerisinde bir miting düzünleyeceklerini duyurmuşlardı.

Daha önce Alınteri, Çağdaş Yol, Emek Dünyası, Gençlik Dünyası, Gün, Güneşe Çağrı, Yeni Aşama, Yeni Çözüm ve Yeni Öncü dergileri kendi aralarında toplanarak; Çağdaş Yol, Emek Dünyası, Gün, Yeni Çözüm ve Yeni Öncü'den oluşan beşli bir yürütme komitesi seçti. Seçilen bu komite ilk toplantısında demokratik kitle örgütlerini de tertip heyetine çağırmayı kararlaştırdı. Bu çağrıya; Demkad Tayad ve DKD'den olumlu yanıt geldi. Kararlaştırılan 10 kişilik tertip heyeti, 1 Nisan 1988 tarihinde Valiliğe başvurusunu yaptı. Başvuru sırasında vali muavini ile yapılan görüşmeden sonra vali muavini, vali ile görüşerek mitingimizin yapılmasında sakınca olmadığını bildirdi. Başvurumuzun kabul edilmesiyle birlikte eksik belgelerimizin tamamlanması istendi. 5 Nisan günü eksik belgelerimizi tamamlamış valiliğe gidecekken, toplantılara o güne kadar Çözüm adına katılan arkadaşın yerine gelen yeni arkadaş, "bir durumu yeni! farkettiklerini" bildirdi. Bu yeni durum ise; başvuru komitesinin DKD'den de bir kişinin bulunmasıymış. DKD ile Demkad arasında her iki derneğin kuruluş aşamasından önce ortaya çıkan bir sorun olduğu için Yeni Çözüm, Tayad ve Demkad'ın DKD ile aynı platformda yer almasını ilkeleri açısından önlüyormuş.

Yeni Çözüm'ün içinde bulunduğu beşli komitenin ilk toplantısında demokratik kitle örgütlerini çağırma kararı olduğu ve bu ilkesel kararı değiştirmek de bizler için ilkesizlik olacağı, başvuruyu bitirmiş miting hazırlıklarına giriştiğimiz bir sırada DKD ile aynı platformda bulunmayacaklarını yeni hatırlamaları bizlerin sorunu olamayacağı ayrıca Demkad ile DKD'nin arasındaki bir sorunun çözüm yerinin bu platform olmadığı kendilerine bildirildi. Kaldı ki, bu iki derneğin kendi aralarındaki bir sorunu Filistin halkıyla dayanışmadan daha önemli olamayacağı defalarca Yeni Çözüm'e bildirildi. Sonuçta, Yeni Çözüm, Tayad ve Demkad başvurularını geri çekeceklerini bildirdiler. Tertip heyetinden bu geri çekilme, başvurunun da geri çekilmesini getirdi.

Biz tüm bu olumsuzluklara rağmen, aşağıda isimleri yazılı siyasi ve gençlik dergileri olarak, Filistin halkının haklı mücadelesine destek olmanın devrimci sorumluluğumuz olduğu bilinciyle Mayıs ayı içerisinde çeşitli etkinliklerle birlikte yeniden miting için başvuru yapacağız.

Bizler siyasi ve gençlik dergileri olarak Filistin halkıyla dayanışma mitinginin tek bir ağızdan güçlü bir sesle yapılmasını istedik. Bunun içinde sonuna kadar çaba harcadık. Bu sesin daha da gür çıkmasını önleyenlerin tarih önünde sorumlu oldukları unutulmayacaktır.

Alınteri, Çağdaş Yol, Demokrat Arkadaş, Emek Dünyası, Gençlik Dünyası, Gün, Güneşe Çağrı, Yeni Aşama, Yeni Öncü

"Slogan fetişizmi" üzerine...

Son dönemde devrimcilerin kitlesel katılımıyla gerçekleştirilen gösterilerde bir "slogan fetişizmi"nin yaşandığı gözlenmektedir. Bugün ilk bakışta çok ciddi bir sorun olarak görülmeyebilir ama, 80 sonrası henüz yolun başında olan güçlerin, kendi içlerinde taşıdıkları bazı olumsuz eğilimleri göstermesi nedeniyle kısa da olsa değinme ihtiyacı duyduk. "Slogan feşizmi"ni tek tek somut örneklerle irdelemek yararlı olacak.

1. İlki, İnsan Hakları Derneği'nin "Genel Af ve Ölüm Cezalarına Karşı Kampanya"sı çerçevesinde gerçekleştirilen mitingte yaşandı. İHD tarafından belirlenmiş genel sloganların ardından "grup sloganlarının" atılması sonucu, mitingte yer alan insan sayısında gözle görülür bir düşüş oldu.

2. İkinci olay, gençlik dergileri tarafından düzenlenen "16 Mart Şehitlerini Anma Gecesi"nde yaşandı. Farklı eğilimler arasında tam bir slogan savaşına dönen gecenin ardından ilginçtir ki; herkes şikayetçiydi. Geceye katılan hemen herkesin bu durumdan rahatsız olduğunu ifade etmesi, o gece salonda sloganların kimler tarafından atıldığı sorusunu uyandırdı(!). "16 Mart Şehitlerini Anma Gecesi", değişik eğilimlerden devrimci-demokrat gençlerin katıldığı bir geceydi. Bu anlamda, durmaksızın atılan sloganların kime yönelik olduğu doğrusu tam anlaşılamadı(!).

3. Son olay SHP'nin İstanbul'da düzenlediği "Zamları ve Hayat Pahalılığını Protesto" mitinginde yaşandı. Devrimciler, halkın kitlesel katılımıyla gerçekleşen miting, gösteri vb. yerlerde "eteklerindeki bütün taşları dökmek" zorunda değillerdir. Öncelikle gözetilmesi gereken binlerce insanın orada niçin toplanmış olduğudur. Yani seçilen sloganların oradaki kitlenin talepleriyle uyumlu ve taleplere cevap veren sloganlar olmasına, en azından mitinge katılan insanların ilgi alanının çok dışında sloganlar olmamasına dikkat edilmelidir. Aksi takdirde, halkın bugün için hazır olmadığı talepler ve hedefleri vurgulayan ya da yaşanan siyasi gerçekleri açıklamaktan çok "biz buradayız" mesajını vermeye dönük sloganlar ister istemez kitle ile devrimciler arasında bir duvar örecektir.

Sonuç olarak kullanılan sloganlar, yaşanan siyasal sürece uygun ve onunla örtüşen sloganlar olmalıdır. (Belki çok gerekmiyor ama, küçük bir örnek vermekte yarar var. Lenin, "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganını, Bolşevikler siyasal iktidara alternatif maddi bir güç oluşturmadan atmamıştır. Oysa 'Sovyet İktidarı' fikri çok daha önceki dönemlerde de vardı. Herhalde bu slogan, önceki dönemlerde Lenin'in aklına gelmemişti diyemeyiz.)

Sloganlar, kitlenin içinde bulunduğu psikolojik duruma uygun olmalıdır. Halkın acil taleplerini dile getiren ve siyasi gerçekleri mümkün olan ölçüler içinde açıklayan sloganlar tercih edilmelidir. Aksine, solun bölünmüşlüğünü çağrıştıran sloganlar faydadan çok zarar verir. Unutulmaması gereken bir gerçek de, "en keskin sloganı atanlar, en iyi devrimcilerdir" diye bir kural yoktur.

Son olarak; kitlesel slogan atma olayı kendi içinde özen gösterilmesi gereken bir disiplini vardır.

NOT: Bu küçük yazı içinde yapılan uyarıların hoş karşılanacağını umuyoruz. Ayrıca, Demokrat Arkadaş okurlarını da bu eleştirilerden ayrı tutmuyoruz.

İstanbul Amatör Tiyatro Günleri
ve
Kitap Sergisi
Boğaziçi Üniversitesi
2 Mayıs 1988

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
1. Dostluk ve Dayanışma
Şölenine
Katılmanızı
Bekliyoruz.

Yer: Ortaköy Sanat Merkezi
Tarih: 27.4.1988 Saat: 14:00

DUYURU

1 MAYIS GELENEĞİ YAŞATILACAKTIR

İşçi sınıfının, "8 Saatlik İşgünü" mücadelesinden doğan; sömürüye, baskıya ve zulme karşı, "Uluslararası Birlik Mücadele ve Dayanışma Günü" olan 1 Mayıs yaklaşıyor.

Uluslararası işçi sınıfının bir parçası olan Türkiye işçi sınıfı da 1 Mayıs geleneğini, 1900'lü yıllardan günümüze dek değişik biçimlerde yaşattı, yaşatıyor.

1976'da DİSK'in çağrısı ve sosyalistlerin, devrimcilerin çabası ile kitlesel biçimde yüzbinlerle alanlara taşınan bu gelenek; 12 Eylül darbesiyle iktidara el koyan MGK tarafından, işçi ve emekçilerin ellerinden alınan diğer hakları gibi yok edilmek istendi. 1 Mayıs Geleneği, işçi sınıfının bilincinden silinmedi, silenemedi. Belki alanlarda açık şekilde yaşatılamadı ama o gelenek fabrikalarda, toplantılarda, bildirilerde, cezaevlerinde.... her yerde sürdü, devam etti, yaşatıldı...

Geçtiğimiz yıl da, SHP'nin sözde "1 Mayıs'ı kutlama çabaları", ardında ise korku ve yılgınlığı devam ettirme çabalarına rağmen; sosyalistler 1 Mayıs yasağının kırılması doğrultusunda adımlar attılar.

12 Eylül rejiminin baskı ve terör politikasıyla yarattığı yılgınlık, sinmişlik, günümüzde kırılmaya başlıyor. İşçi sınıfı mevcut yasaların tüm anti-demokratik ruhuna ve karşılaştığı baskılara karşın, başarılı grevleri ve direnişleriyle egemen güçler için "dikensiz gül bahçesi" olmadığını ve olmayacağını gösterdi.

Devrimci öğrenci gençlik kendi talepleri ve toplumun diğer haklı talepleri temelinde mücadelesini yükseltiyor. Diğer emekçi kesimlerde içine sokulmak istendikleri baskı cenderesini her geçen günkorumayolunda adımlar atıyor. Toplumsal muhalefet yeniden yükseliyor. Tarihin durdurulmaz akışının geri çevrilemeyeceğinin mümkün olmadığı bir kez daha ortaya çıktı.

Bu yıl 1 mayıs'ı devrimci özüne uygun, daha kitlesel ve güçlü biçimde yaşatmak temel bir görev olarak önümüzde duruyor. Artık salonarı aşmak, 1 Mayıs'ı alanlara taşımak zamanı gelmiştir.

Türkiye işçi sınıfının kadını-erkeğiyle, genci-yaşlısı ile, böyle bir mücadele için hazır oluğuna inanıyoruz. Haklarını aramak için gösterdiği inat ve kararlılık, eylemleri sonucunda kendi gücüne duyduğu güven, devrimci bir önderlik gerçekleştirildiği takdirde, yeniden meydanlarda sesini duyurabilme biçimine dönüşecektir.

Bunun için görev; sosyalist sendikal önderlere, ilerici sendika yönetimlerine, sınıf bilinçli işçilere, sosyalist, devrimci-demokrat güçlere düşüyor. Kararlı ve atak bir politika ile haklarımızı kullanmak, bunun için gerekli enerji ve güvenle harekete geçme zamanı gemiştir.

Biz aşağıda imzaları bulunan dergiler olarak;

DİSK yöneticilerinin ve ilerici yönetimlere sahip Türk-İş'e bağlı ve bağımsız sendikaların 1 Mayıs'ı beraberce yaşatma kararına varmalarını ve beraberce bu geleneği sürüdürme çalışmalarının günümüzün görevi, sorumluluğu olduğunu düşünüyoruz.

Siyasi dergiler ve gençlik dergileri olarak bizler; bütün okurlarımızı da harekete geçirerek böyle bir çabaya sonuna kadar katılım ve destek sağlayacağımızı bildiriyoruz.

Sosyalist sendikacılara, ilerici sendikal yönetimlere düşen görev; bu konuda zaman geçirmeden kararlı adımlar atmak olmalıdır.

Sınıfı bilinçli işçiler, işyerlerinde 1 Mayıs geleneğinin daha canlı bir biçimde yaşatılması ve daha ileri adımlar atılabilmesine olanak sağlamak için, aramızdaki görüş fark ve ayrılıklarına karşın, ortak adım atma ve üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirmek gerektiğinin bilincindeyiz.

1 Mayıs'ın işçi sınıfının Uluslararası Birlik Mücadele ve Dayanışma Günü olarak ücretli tatil günü kabul edilmesi için mücadeleyi yükselteceğiz.

Faaliyeti yasaklanmış ve yöneticileri idamla yargılanan DİSK'in açılması için sendikal ve siyasal örgütlenme ve mücadelemize getirilmiş yasakları kaldırmak için, emekçi halkların insanca bir yaşama kavuşabilmesi için, ulusal baskılara son verilmesi için, sömürüsüz, savaşsız ve baskısız bir dünya için,

1 mayıs geleneğini bütün sınıf kardeşlerimizle beraber, bir mücadele günü olarak her koşulda yaşatmakta kararlıyız.

1 Mayıs geleneğini yaşatacağız.

Yaşasın 1 Mayıs.

ALINTERİ - ÇAĞDAŞ YOL - DEMOKRAT ARKADAŞ - EMEK DÜNYASI - GENÇLİK DÜNYASI - GÜNEŞE ÇAĞRI - YENİ AŞAMA - YENİ ÇÖZÜM - YENİ ÖNCÜ

TAŞ ÇOCUKLARI

Nizar Kabbani

Dünyanın gözünü kamaştırdı onlar
Taştan başka birşey yokken
Ellerinde
Birer müjdeciydi onlar
Işık getirdiler
Alev alev yanan meşalelerle.

Direnişi başlatan onlardı
Onlardı infilak eden
Şehit olan onlardı.

Bizler ki kutup ayılarına benzeriz
Ne sıcak ırgalar bizi ne soğuk
Ve istiridye salyası gibi
pineklerken kahvelerimizde
Savaşanlar onlardı bizler için
Vurulana değin.

Bizler ki evler konaklar peşinde kimimiz
Ya da milyarlarına milyar katmanın
Uygarlık cilası ve biçimli göğüsleriyle
Bir dördüncü karının
Ve Londra'da gösterişli malikaneler arar
Diğerlerimiz.

Kimisi silah tüccarı
Kimisi peşinde eğlencenin
Bar ve kumarhanelerde
Kimisi bir tacın peşinde
Kimilerinde ordunun hülyası
Kimilerinde emirlik

Sen, ey ihanetler kuşağı
Sen kumarbazlar
Sen simsarlar
Sen fuhuş kuşağı

Fırlatıp atacak seni
Taş çocukları
Tarih gecikse bile

Türkçesi: A. Sarıali